

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEK FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1914. év, április 15.

∇
VIII. FÜZET.

LIII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egy évet azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évi díj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezéhez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felveszszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokon kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi (16. old.) eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel, 48 - 64 K, ha az átdolgozást igényel (vagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 32—48 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 24—32 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség évnegyedenként küldi meg.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félvekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint amilyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvéteni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill, 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhethetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest. V., Alkotmány-utca 6 sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altisztek részére. Szerkeszti *Balogh Ernő* m. kir. erdőtanácsos. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1914. ÉVI (33.) ÉVFOLYAMA. Ára tagoknak 2 K, másoknak 3 K. Legcélszerűbb 2 K 45 f, illetőleg 3 K 45 f előzetes beküldésével rendelni, mely esetben bérmentve szállítatik.

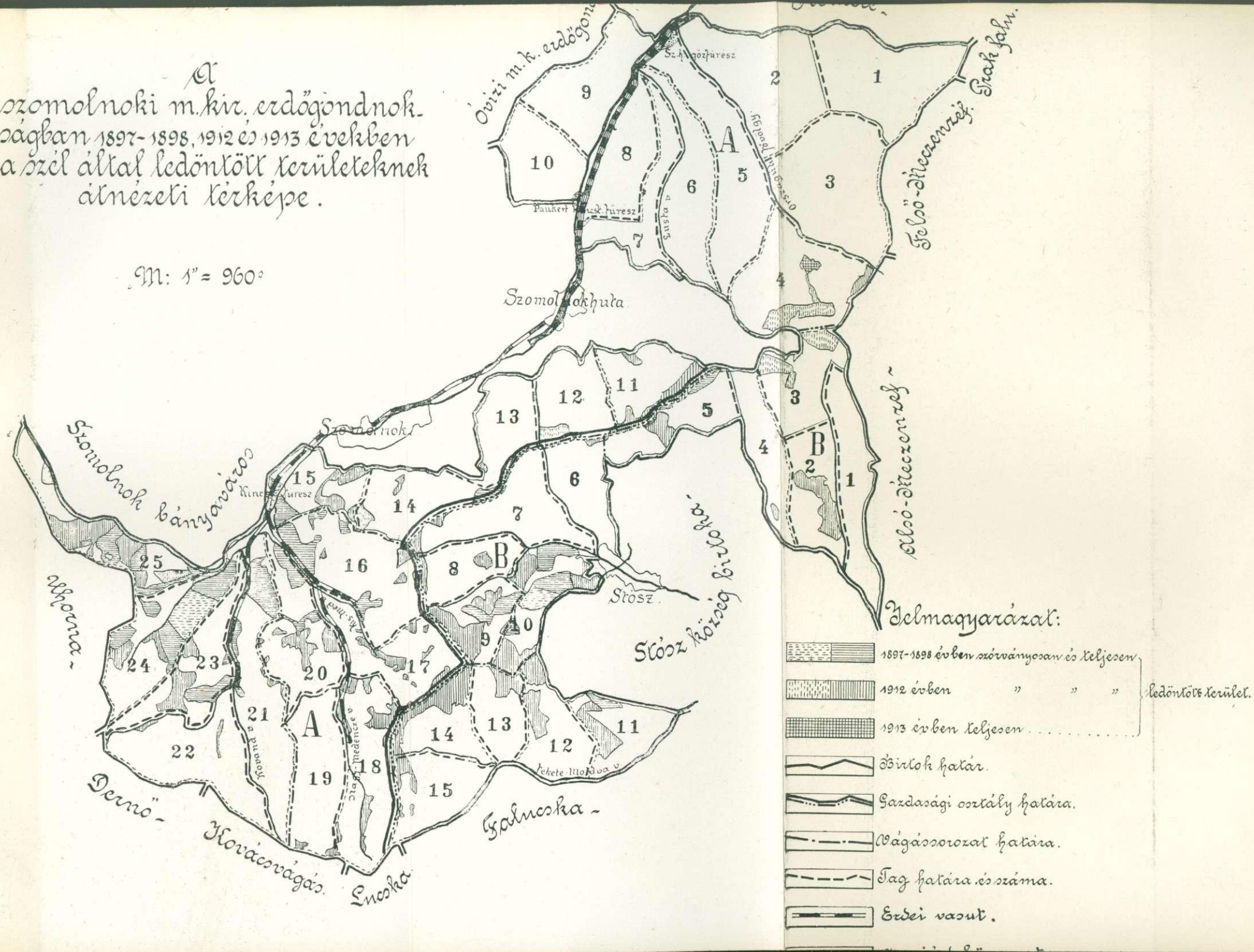
AZ ERDŐŐR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEK ÉS FELELETEKBEK. Irta: *Bedő Albert*. IX. kiadás, 1912. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik

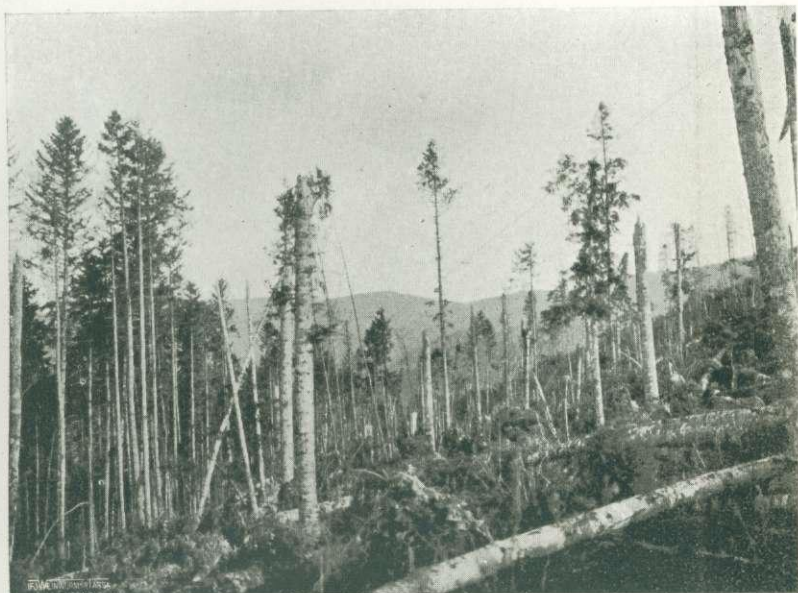
AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcsőházi *Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: *Fekete Lajos és Mágocsi-Dietz Sándor*. I. kötet. Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.

A
szomolnoki m.kir. erdőgondnok-
ságban 1897-1898, 1912 és 1913 években
a szél által ledöntött területeknek
átnézeti térképe.

M: 1" = 960°

1. kép. Széltörés 160 éves jegenyefenyvesben, a szomolnoki B. gazd. osztály feketemoldvai erdőrésszében.

2. kép. Ledőlt 200 éves tölgyes, állva maradt bükkfákkal, a B. gazd. osztály Porcse nevű erdőrésszében.

3. kép. Ledőlt 90—100 éves lucz- és jegenyefenyő-állomány a szomolnok-hutai A. gazd. osztály Rablókő alatti erdőrészében.

4. kép. Fészkes szeldöntés 120 éves jegenyefenyő-állományban a Nagymedence völgyben.

1914. ÁPRILIS 15.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LIII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

8. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti :

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. * Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

* A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek. *

(Telefon : 37—22.)

A szomolnoki széldöntvények.

Irtá és az Országos Erdészeti Egyesületben 1914. február 13-án felolvasta :

Nemes Károly m. kir. főerdőtanácsos.

Mint köztudomásu, az 1912. évi április hó első napjaiban, némelyek szerint 2. és 3., más feljegyzések szerint április hó 5. és 8. között az ország északi vármegyei és pedig Hont, Bars, Zólyom, Liptó, Szepes, Gömör, Abaujtona s csekélyebb részben Borsod fölött oly óriási erejű, mondhatni katasztrófális jellegű szélvihar vonult végig, amely az útjába eső erdőterületeken az erdőgazdaságokra hosszabb időre visszaható károsításokat okozott a jelentékeny kiterjedésben bekövetkezett széldöntések és szeltörések által.

Bár a ledöntött területekről és fatömegekről teljes tájékozást nyújtó részletes adatok még most sem állanak rendelkezésünkre, egyes erdőgazdák a vihar által ledöntött faállományt közel egy millió köbméterre becsülik.

Mint legérzékenyebben sújtott birtokosokat felemlíthetem a szaklapokban 1912. év folyamán megjelent közlemények alapján :

a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságot mintegy 260.000, a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalt mintegy 80.000, Selmeczbánya városát 12.000, Bakabánya városát 14.000, Ujbánya városát 4000, Szomolnok községet 20.000, Szomolnokhuta községet 1800, Gölnicz-bánya városát 5000, Stósz községet 8000, Meczenzéf községet 15.000, Felső-Meczenzéf községet 18.000, a jászói prépostságot 12.000, Kassa városát 120.000, Dobsina városát mintegy 120.000 m^3 és Leibitz városát 20—25.000 drb. széldöntvénynyel, végül a a gróf Andrássy Dénes — jelenleg gróf Széchenyi — féle gömörvár-megyei hitbizományi birtokot, hol 452 kat. holdon 52.000 m^3 -t döntött le a szél ereje.

Ezenkívül jelentékeny károkat szenvedtek Kőrmöczbánya, Besztercebánya, Igló s Lőcse városok, de kisebb-nagyobb kárt szenvedtek kivétel nélkül mindazok az erdőállományok, melyek az orkán romboló útjába estek.

Az előbb felsorolt erdőbirtokokon a vihar okozta károsítások tulnyomóan a lucz-, jegenyefenyő és erdeifenyő, csekélyebb részben pedig a tölgy- és egyéb lombfaállományokra terjedtek ki, tekintet nélkül azok korára, záródására, elegyarányára és magassági fekvésére.

Az összes szemlélők megegyeznek azonban abban, hogy a károsítás inkább az alacsonyabb, 1000 m -en alul fekvő hegyvidékre terjedt ki azért, mert azokon a tájakon a föld már nem volt fagyott, mint a magasabb régiókban, s inkább ott volt nagyobb a kár, ahol a talaj lazább volt, s ennek folytán a lágy tél alatt több nedveséget tudott felvenni, mint a kötöttebb, vagy kövesebb talajok.

Ennek tulajdonítható az is, hogy igen sok helyen a luczfenyvesek kevesebbet szenvedtek, mint a jegenyefenyőállományok.

Hogy a vihar ereje a különböző talaj, fekvés, kor, záródás, fanem, elegyarány, kitettség szerint minő jelenségekben nyilvánult meg az egyes erdőállományokban, annak részletes taglalása messze eltérítene mai összefoglalásunk tulajdonképeni tárgyától s így bátor leszek áttérni a tótsóvári m. kir. erdőhivatal kezelése alatt álló szomolnoki erdőgondnokság kerületében 1912. év április hó 2-áról 3-ára terjedő időben keletkezett vihar okozta károk ismertetésére, amelyek a fentebb felsoroltak bármelyikét fölülmulták.

Hogy azonban a felmerült viharkárok részleges okozatait kellőképen elbirálhassuk, szükségesnek tartom a szóban forgó erdő-

gondnokság általános és természeti viszonyait a következőkben röviden megismertetni.

A szomolnokai — ma szomolnokhutai — m. kir. erdőgondnokság összes területe az 1903. évben egybeállított gazdasági üzemterv szerint 11.701 kat. hold, melyből erdőterület 11.403 kat. hold.

Az erdőterületből 8263 kat. hold a tulajdonképpen szomolnokai és szomolnokhutai határon fekvő „A” és 3140 kat. hold a tulajdonképpen a stósi határon fekvő „B” gazdasági osztályra esik.

Az „A” gazdasági osztály a Gölnicz völgyére hajolva, faterményeinek szállítására az 1'00 m nyomtávú gölniczvölgyi helyiérdekű vasut szolgál Szomolnokhutától Gölniczbányáig, honnan a vasut vágánya normálszélességben kiépítve szolgál a továbbszállításra s Margitfalvánál csatlakozik a kassa-oderbergi vasutak fővonalához.

A „B” gazdasági osztály erdőzöme a Boldva, illetve a Sajó völgyére hajolva, az erdei termékek kiszállítása Meczenzéig tengelyen, innen akár Torna-Miskolcz, akár Kassa felé rendes vágányú vasuton eszközölhető.

Az erdőgondnokság az északi szélesség $48^{\circ} 40'$ — $48^{\circ} 50'$ és a keleti hosszúság $38^{\circ} 20'$ — $38^{\circ} 30'$ -e között terül el azon hegyvonallégiázásán, mely a Királyhegytől Kassáig vonul s geográfiaiilag „Magyar Érczhegység” név alatt ismeretes.

Az „A” gazdasági osztály ezen hegységnek észak felé nyíló, a „B” gazdasági osztály pedig annak kelet felé nyíló lejtőit s völgyeit foglalja el.

Az „A” gazdasági osztály nyugat és délnyugat felől védettnek látszik, mivel az ezen égtáj felől kimagasló csucok és hegyhátak az 1200 m-en felüli magasságot is eléri, míg északnyugat és észak felől a veszélyes szelek irányának egyenesen nyitva áll.

A „B” gazdasági osztályt az „A” gazdasági osztálytól elválasztó főhegygerincz, amely a Hernád és Sajó völgye között vízválasztót is képez, nyugat és észak felől félkörben övezi. Ennek az övnek tengerszin feletti magassága 770 és 1200 m között váltakozik.

Az erdőgondnokság alapkőzete az agyag- és csillámpala, alárendeltebb mennyiségben a fagyagpala s néhol kovatartermu mész.

A talaj ennek folytát. Éppen homokos agyag, nagyon ritkán agyagos homok s mint kivétel néhol tiszta agyag.

A nem nagyon meredek hegyoldalakon, mélyedésekben és völgyekben a talaj mély, üde, porhanyó és televénydús, ellenben a meredek fekvésű oldalakon sekély, kavicsos és görgeteges, televényben szegény.

Uralkodó fafaj mindkét gazdasági osztályban a jegenyefenyő. A fafaj megoszlása a következő:

Az „A” gazdasági osztályban.

Jegenyefenyő	54 ⁰ / ₀
Luczfenyő	27 ⁰ / ₀
Erdeifenyő	10 ⁰ / ₀
Bükk stb.	09 ⁰ / ₀

A „B” gazdasági osztályban.

Jegenyefenyő	47 ⁰ / ₀
Luczfenyő	12 ⁰ / ₀
Tölgy	6 ⁰ / ₀
Bükk stb.	34 ⁰ / ₀

A növekvési viszonyok közepesen jóknak mondhatók. A szomolnokhutai erdőgondnokság, mely az 1880. évi szervezésig a szomolnoki erdőhivatalhoz tartozott, már régebb idő óta szabályszerű kezelésben és ápolásban részesült.

Igy az 1860. évben a szomolnoki bánya-, erdő- és jószágigazgatóság elrendelte a szomolnoki erdőhivatal alá tartozott óvizi, szomolnoki és aranyidai erdőgondnokságok részletes felmérését, becslését és üzemrendezését.

A felmérés 1866-ban fejeztetett be, az üzemberendezési munka pedig erre a gondnokságra vonatkozólag az 1876. évben készült el.

A berendezés a megfelelő gazdasági beosztás után a használatokat már akkora fokozatos felújító vágásmód alkalmazásával írta elő.

Sajnos, ez az okszerű alapokon mozgó kihasználási mód, az akkori s jóformán csakis jövedelmet hajhászó gazdálkodási irányzat nyomása folytán betartva nem lett s bizonyos fokban rendszeretlen gazdálkodás folytatott, amelynek eredményében különböző záródású s törzselosztású idősebb s fiatalabb állományok keletkeztek, amelyek bár az 1880-as években intenzívebben megindult fakereslet folytán jórészt ki is használtattak, az 1912. évi

viharoknak alakjuknál fogva könnyebben martalékul estek s részben ma is kifogásolható részeit képezik az erdőgondnokságnak.

1895. évtől kezdve általánosságban a fokozatos felújító vágásmód alkalmaztatlk, 100 éves vágásforduló mellett.

A használatok, daczára az 1897. és 1898. években bekövetkezett nagyobb mérvű vihar okozta károsításoknak, mérsékeltek voltak, mert a gazdasági tervnek 1903. évben történt összeállítása alkalmával az I. korosztályba tartozó 81—100 éves és korosabb állományok az „A” gazdasági osztályban 876, a „B” gazdasági osztályban 600 kat. holddal haladták meg a szabályos állapotnak megfelelő területet.

Az évi főhasználatok az „A” gazdasági osztályban 71·00 kat. hold területen 19.367 m^3 fatömeggel, a „B” gazdasági osztályban 32·00 kat. hold területen 8262 m^3 fatömeggel voltak megállapítva az 1903—1912. évi félfordulószakban.

Az évi hozadékok az „A” gazdasági osztályban a Kircz Vilmos és fiai cégnek, a „B” gazdasági osztályban a Trebunya és Póhm cégnek voltak eladva az 1911—1915. évekre terjedő időtartamra. Az eladás tövön álló, a kincstár által kijelölt, de vevők által kitermelendő és kiszállítandó fatömegekre vonatkozott.

A kincstár csupán a gyéritési fatömeg s az egy holdnál kisebb terjedelmű és szórványosan előforduló széldöntvények s tövön száradt törzsek házilagos kitermelését és kihozatalát tartotta fön magának.

Ezeket a fatömegeket szerződéses favásárlók erdei rakodókra kihozva kötelesek külön megállapított ár mellett átvenni.

A szomolnoki m. kir. erdőgondnokság fekvését, természeti és gazdasági viszonyait rövidesen megismertelve és megemlítve azt, hogy a szomszédos óvizi erdőgondnokságban 59 holdon mintegy 13.000 m^3 -t döntött ki a szél, áttérek azoknak a károknak ismertetésére, amelyek az erdőgondnoksághoz tartozó erdőállományoknak majdnem végpusztulását okozták.

Itt előre kell bocsátanom, hogy idős szomolnoki polgárok emlékezete szerint vihar okozta károk, amelyeknek kiterjedése több száz holdra tehető az 1830-as években már fordultak elő.

Régebbi széldöntésekről szájhagyomány nincsen, feljegyzések nem találhatók.

A nyomok azonban, értve a régi széldöntvények után visszamaradt hepe-hupákat, azt bizonyítják, hogy ilyenek időszakonként ismételten előfordultak s az 1912. évben ledőlt 160—180 éves állományok egy része is régi széldöntvények temetőjén növekedett fel.

Az újabb korban nagyobb terjedelmű viharok az 1897. és 1898. évben fordultak elő.

1897. évben július hó 3-ka és 4-ke közötti éjjel az „A” gazdasági osztályban 137 holdon $10.000\ m^3$, a „B” gazdasági osztályban 43·00 holdon $5000\ m^3$ fenyőhaszonfa dőlt le.

A reá következő év április havának 4-ke és 5-ke közötti éjjelen az „A” gazdasági osztályban 336·00 holdon $61.400\ m^3$, a „B” gazdasági osztályban 50·00 holdon $15.200\ m^3$ fatömeg dőlt le.

A két évben 567·00 holdon $91.600\ m^3$, tulnyomóan jegenye- és luczfenyő dőlt le. A ledöntött állományok legnagyobb része középkorú volt.

1897. évben a szél déli irányból északnak, míg 1898. évben északi irányból déli irányba haladva éreztette romboló hatását. Az 1898. évi széldöntések, csekély kivétellel az 1897. évieknek területét gyarapították, ugyszólván kibővítették.

Feljegyzéseink szerint az 1897. évi szélvész a törzsek 30—40%-át derékban törte ketté s így a fa értékében is tetemes kárt okozott.

Erre a két évi veszedelemre nagyobb mérvű rovarkárosítás is következett, minek folytán az erdőgondnokságban még 140 kat. holdon kellett rendkívüli használatokat foganatosítani.

A mindent meggyógyító természet s a mesterséges beavatkozás jótékony hatása alatt alig kezdettek az 1897—1898. évi sebek behedegni s a kívánt mértékig még be sem fejeztetett a tarra dőlt s később sok helyen tűz által is még jobban elpusztított területek beerdősítése, érte ezt a viharok útjában fekvő erdőgondnokságot a károsodásnak oly mértéke, mely sokáig emlékezetes lesz a kincstári erdészeti történetében.

1912. évi április hó 6-án a következő távirati jelentés érkezett be az erdőhivatalhoz:

„Nagymérvű széltöréseket jelentek, 330 hold teljesen letarolva és ezenkívül mintegy 30.000 darab szórványosan kidöntve, leg-sürgősebb intézkedéseket megtettem, részletes jelentést csak az

összes adatok beérkezése után tehetek. Szomolnoki erdőgondnokság."

Az erdőhivatal tisztikara velem együtt, aki éppen akkor két napos hivatalfőnök voltam, érthető megdöbbenéssel fogadtuk ezt a hióbbírt s abban bizakodva, hogy a károsítás nem lesz a jelzettnél nagyobb terjedelmű, az első ijedség után higgadtan kezdtük ezt a katasztrófát tárgyalni.

A kár hozzávetőleges felvételére az intézkedések megtételén, az erdőrendezőség által igazán emberfeletti erővel teljesített bejárás és szembecslés után, amelynél egyedül a gazdasági terv adatai szolgáltak irányadóul, már április hó 18-án abban a helyzetben voltunk, hogy a kár nagyságáról hozzávetőleges fogalmat szerezhetünk.

Az erdőrendezőség által elkészített becslés szerint az „A” gazdasági osztályban ledöntetett 375 holdon $73.989 m^3$, a „B” gazdasági osztályban 420 kat. holdon $78.327 m^3$ fatömeg, összesen 795 holdon $152.316 m^3$. Ehhez megjegyzésképp hozzáfűzte az erdőrendezőség még, hogy az „A” gazdasági osztályban előforduló szórványos széldöntés mintegy 15—20 ezer m^3 -t tesz ki.

Ezen tájékoztató becslés után az erdőrendezőség a ledőlt területeket bemérve s a becslést a tényleges területek alapján fogantatva, augusztus második felében bemutatta erre vonatkozó újabb munkálatait, amely szerint az „A” gazdasági osztályban 468·4 kat. hold területen ledőlt:

Jegenyefenyő	106.085 m^3
Luczfenyő	25.706 "
Bükk	539 "
Összesen	132.330 m^3

A „B” gazdasági osztályban 355·6 kat. hold területen ledöntetett:

Jegenyefenyő	73.889 m^3
Luczfenyő	7.681 "
Bükk	14.728 "
Tölgy	3.317 "
Összesen	99.615 m^3

Összesen tehát 824 kat. holdon ledőlt $231.945 m^3$ fatömeg.

Az értékesítés érdekében ezek az adatok kellő mértékben meg nem felelvén, a már kitermelt jegenye- és luczfenyő fatömeg darabszámának ismeretében, újabb s nagyobb próbatérületek felvétele után kiszámított próbatörzsek alapján ismételt becslések eszközöltek, melyek végeredménye szerint az „A” gazdasági osztályban kitermelt 153.824 fenyőszálfa 141.298 m^3 , a „B” gazdasági osztályban kitermelt 79.407 darab fenyőtörzs 81.527 m^3 fatömeggel, tehát összesen 233.231 darab fenyőszálfa 222.825 tömörköbméterrel adta ki a végleges és elfogadható eredményt. Ehhez hozzáadva a bükk- és tölgyállományokban előfordult károsodást az egészben ledöntött fatömeg bátran tehető 240.000 köbméterre. Ez az eredmény 1912. évi október hó végén állapítottatott meg, amikor a termelés már befejezés alatt állott. Azon időtől 1913. évi szeptember hó 19-ikéig, amikor 10.000 m^3 fenyő- és 5000 m^3 -re tehető lombfa lett ledöntve, számbavehetőbb széldöntések nem keletkeztek.

A katasztrófa után néhány napra a helyszínére kiszállva, reméltem, hogy a széldöntött területek tüzetes bejárásával sikerülni fog a kár nagyságát elbírálni, meggyőződést szerezni a kidöntött faállomány koráról, fanemeről, minőségéről, használhatóságáról, fekvéséről, hogy egyelőre a kitermelési művelethez mihamarabb hozzáfoghassunk.

Az „A” gazdasági osztálynak Simonpatak nevű fővölgyén kezdtük a bejárást. A 20. tag aljánál egyszerre előttünk feküdt az eltorlaszolt s egyedüli szállítási főút, amelyen 50—60 lépésre előrehaladva, meggyőződöttünk arról, hogy a széldöntések zömébe behatolni addig, míg az utak legalább nagyjából felszabadítva nem lesznek, fizikai lehetetlenség. Ugyanily eredménynyel jártak a több napos szemle alatt más helyeken megkísérelt erőlködéseink is, amelyeknek azonban annyi eredménye volt, hogy a bekövetkezett károsodás mérvéről valószínű képet alkothattunk magunknak.

Óriási kaosz képe tárult fel előttünk lépten-nyomon. A 20—25 éves tiszta luczosoktól az elegyes és elegyetlen, fiatal, középkorú, vágható és tulkoros, 160—200 éves korig tiszta jegenyefenyő s ennek luczczal elegyedett állományai, öreg jegenyefenyővel elegyes bükkösök, öreg bükkal elegyes tölgyesek, tiszta ős bükkösök és tölgyesek, tekintet nélkül azok sűrűségére, az 1912. évi április hó

2-án este felé kezdődött, hajnal felé erősödött, s 3-án dél felé tetőpontját elérte s egész nap dühöngött viharok kérelhetetlenül áldozatául estek, a 24 órával előbb még ép, üde állományok, mint a jó kaszás után az érett kalász rendre lefeküdtek, csak itt-ott maradt meg egy-egy agyontépázott, megnyomorított példánya a záródott erdőnek.

Hogy a vihar minő erővel söpörte végig ezt a szerencsétlen erdős vidéket, legjobban látszott meg a „B” gazdasági osztály alsó részében, ahol 500 m tengerszin feletti magasságban fekvő, átlag 160 éves tiszta öreg tölgyes és fölötte még idősebb bükkös, bár az ágak teljesen lombtalanok voltak, mintegy 30 kat. hold területen tisztára ledőlt.

Az összes fenyvesekben a vihar ereje különösen a jegenyefenyő ágvégeit olyannyira letépte, hogy a fák alját 10—15 cm vastagságban s tömött szőnyegként fődte ez a leszakgatott apró lomb. Magassági s égtáj szerinti fekvés teljesen közömbösen hatott a vihar erejére; hegygerincz, katlan, völgyfenék, hegyoldal kivétel nélkül ki volt téve a rombolásnak. Ismerem minden zugát a megtépázott területnek s elmondhatom, hogy az „A” gazdasági osztály 1—3 és 5—10 tagjait kivéve, nincs oly félholdnyi terület, ahol a szél ereje akár döntés, akár a törzsek tulságos megingatása által kárt ne tett volna.

A vihar ereje sok helyen igazán szeszélyesen működött; így egyes, a régebbi széltörések tar területei között fekvő, kisebb-nagyobb állományokat teljesen megkimélt, másutt a legzáródottabb állományokból lankásabb helyeken csomókat tépett ki; völgyek mentén, az oldalakat épen hagyva, szalagokat döntött ki, de nagyobb vehemenciával majdnem ugyanazon a körzeten pusztított tovább, melybe az 1897—1898. évi széltörések is beleestek, avagy ott tett nagyobb kárt, hol ezeknek a széltöréseknek most pusztá helyein a vihar ellentállás nélkül átszágulda, az akkor állva maradt állományok szélfogó oldalainak nekifeküdhetett.

Hogy a vihar melyik égtáj felől érezte hatását legerősebben, azt a ledöntött fatörzsek irányából megítélni igen nehéz volt, mert néhol alig pár négyszögölnyi területen is a legkülönbözőbb irányokban feküdtek a fák; azt azonban sikerült megállapítani, hogy egy és ugyanazon időben egy erősebb áramlat délnyugatról, a

pacsai hágón keresztül Gömör felől, egy másik északnyugati s északi áramlat a Gölnicz völgye felől s egy szintén igen erős áramlat északkelet felől egyesült óriási erővel, s tornádó alakjában csapott le az állományokra.

Ha a tagonként megjelölt szélirányokat figyelemmel kísérjük, az iránynak tényleg körforgásban való kialakulását állapíthatjuk meg, amely alak vagy egy óriási ciklon, vagy egy lezuhanó légtölcser jelenlétére enged következtetni.

Ilyen természetű fergeteg, melyről az Erdészeti Lapoknak f. évi február hó 1-én megjelent számában Egly József segédmérnök is megemlékezik, pusztította el nem sokkal később, 1912. évi május hó 13-án a délutáni órákban Erdélynek azt a vidékét több mint 120 kilométer hosszúságban, amely Déstől Székelyudvarhelyen túl terjedt. Ez a fergeteg sem pusztított vonulásának egész útján, hanem leginkább ott, ahol a tornádók természetének megfelelően felülről lefelé növekvő tölcseré a földet érte. Hogy tényleg tornádószerű volt-e az 1912. évi április 2-től 3-áig dühöngött vihar vagy sem, azt könnyen meg lehetne állapítani akkor, ha az egyes erdőbirtokokon okozott pusztításának ideje pontosan feljegyzetett volna.

Igy például az erdélyi tornádó sebessége percenként 2 kilométer volt s mintegy 5 kilométer szélességű tölcserének forgási sebessége saját tengelye körül még nagyobb volt.

Igy aztán megmagyarázható, hogy hasonló vagy közelálló erőhatásnak erdőállományaink legidősebbjei sem tudtak ellentállani.

A szeldöntések idejére eső meteorológiai feljegyzések, melyek az „Időjárás” című szaklapunk 1912. évi április havi számában jelentek meg, ugyanazon hónap időjárási krónikájában a következők:

„Mindjárt az első napon — tehát 1-én — rettenetes hóviharral indult, amely az egész országra kiterjedt és úgy ereje, hőtömege, fagya, mint pedig tartósságánál fogva, soká fog élni az ország népe emlékezetében. Nemcsak a vasuti forgalmat bénította meg óriási hófúvásokkal és holt anyagban is kárt tett, de a derüs márciusi napok idején korai ébredésnek indult növénytenyészetben is pusztított a fagyos vihar.

Három napig tartott a baj . . .”

Ezzel az általános formájú közleménnyel meg nem elégedve, a vihar keletkezésének, erejének és okainak részletesebb és behatóbb megismerése végett az „Időjárás” szerkesztőségéhez fordultam, melynek szerkesztőjétől, *Héjas* Endre meteorológiai intézeti adjunktus urtól, kinek ezen az uton is köszönetet mondok, igen érdekes és értékes felvilágosítást kaptam, amelyet éppen ezért bátor vagyok egész terjedelmében szószerint előadni.

„Már most magára a kérdéses esetre térve — mondja a szerkesztő ur — mindjárt hangsúlyoznom kell, hogy az — bár tetemes károkat okozott — nem tartozik a ritka esetek közé. Az időjárási helyzet ugyanis 1912 április hó első napjaiban a következően alakult:

Április 1-én reggel 7 órakor a magas (765 mm feletti) légnyomás (itt mindenütt tengerszinre redukált légnyomás értendő) egyfelől Skócia táján, másfelől a Balkán keleti része felett tartózkodik. A két magas nyomásu terület közt egész Középeurópát hatalmas légnyomási depresszió borítja minimumával (745 mm alatt) Dánia felett. A 755 milliméteres izobár kiöblösödése azonban a Földközi-tenger nyugati medenczéje felett sejtetni enged, hogy ott egy másodrendű depresszió van alakulóban.

Ez a sejtett depresszió már 1-én este 9 órára tényleg kifejlődik s magával Felsőolaszország és hazánk délnyugati része felett helyezkedik el.

2-án reggel a térképen már csak egy nagy depressziót találunk, mely egész Olaszországot, az Adriát, a Balkán nyugati részeit, hazánk nyugati s középső részeit borítja s Lengyelországon át felnyulik majdnem egészen Szentpétervárig, minimuma azonban az Adria északi része körül van.

Ugyanekkor a délkeleti magas nyomás elvonulóban van kelet felé, a magas nyomás pedig nyugat felől tetemesen megerősödve nyomul be keleti irányban a kontinensre.

Hazánk keleti felében élénk meleg déli levegőáramlás van, míg nyugaton már — a helyzetnek megfelelően — északnyugatis, de egyelőre még mérsékelt erősségű szelek fujnak. A csapadék még mindenütt eső alakjában hullik.

Április 2-án estére kelve a depresszió magva (745 mm alatt) már Erdély felett van, vonulás közben mélyebb lett, nyugatról

viszont a légnyomás még emelkedett, minek folytán az izobár vonalak Középeurópában összébb szorulnak s ezzel megadódik az ok a viharos szelek kifejlődésére.

A légnyomási különbség hazánkban is tetemes, az ország nyugati szélei és Erdély között 13—14 mm-t tesz, az izobár vonalak észak, északkelet, dél, délnyugati irányban futnak, aminek északi és nyugoti Magyarországon viharos északi és északnyugati szelek felelnek meg. 3-án reggel a depresszió északkeleti irányban tovább mozgott, délkeleti sarkával még Erdélyt fűdi s az izobárok éppen északnyugati Magyarország fölött legsűrűbbek, ott fokozódik tehát a szél leginkább viharra.

Ez a heves északi szél Északkeurópa fagypont alatti levegőjét is magával sodorja hazánk fölé, úgy hogy 3-án reggel Késmárkon már — 3° a hideg s az eső már Budapesten, sőt még Szegeden is hóba megy át.

A légnyomási helyzet lényegében ez marad egész nap, a viharos szelek még este is fujnak s a havazás Erdélyre is kiterjed.

4-én reggel a légnyomási depresszió Délország felett van, a magas légnyomás pedig nyugatról egészen az Alpokig nyomult előre, a légnyomási különbségek kisebbedtek, az északias szél bár még helyenként igen élénk, de viharos jellegét már elvesztette.

Héjas meteorológiai intézeti adjunktus ur néhány meteorológiai állomás megfigyelését is volt szives április hó 2., 3. és 4-ről közölni.

Az állomások Merény, Szomolnok, Nagyrőcze, Igló, Kassa, Eperjes. A megfigyelések fenti napoknak reggel 7, délután 2 és esteli 9 órájára vonatkoznak s a következők:

		Merény	Szomolnok	Nagy- rőcze	Igló	Kassa	Eperjes
ápr. 2.	reggel 7 óra	W_2	NE_3	SW_0	— 0	— 0	S_3
	délután 2 "	W_2	NE_5	NW_0	N_2	NW_4	N_3
	este 9 "	NW_3	NE_{10}	NW_5	N_2	NW_4	N_1
3.	reggel 7 "	NE_5	NE_5	N_5	N_4	NW_4	N_7
	délután 2 "	N_6	NE_5	N_4	N_5	NW_4	N_5
	este 9 "	N_6	NE_6	N_7	NW_3	NW_4	N_6
4.	reggel 7 "	NW_5	W_2	N_1	N_4	N_2	NW_5
	délután 2 "	N_5	W_3	N_2	NE_4	N_3	NW_6
	este 9 "	NW_3	W_3	N_0	— 0	— 0	NW_2

Az égtájak mellé jegyzett számok a szél erősségét jelzik, azok közül az 1. = igen gyenge szelet, a 10. = a legerősebb szárazföldi orkánt jelzi.

Az adatokból látjuk, hogy a szél 2-án este kezd viharossá válni, majdnem vihar erejével dühöng 3-án egész nap s általánosan viharossá lesz 3-án estére, 4-én a szél gyengül s estére néhol egészen elül.

Itt megjegyzi *Héjas* adjunktus ur, hogy a meteorológiai intézet utasítása szerint a szélvihar a 6-os erősségnél kezdődik. Megjegyzi továbbá, hogy a Szomolnokon 2-án este 9 órakor feljegyzett északkeleti irányu 10-es erősségű szélvihar valószínűleg tulbecsült, s az észlelő valami rendkívüli széllelkést figyelt meg, ami esetleg csak pillanatokig tarthatott.

Kétségtelen azonban a feljegyzésekből megállapíthatólag az, hogy a legerősebb viharok éppen Szomolnok s a közeli Merény környékén észleltettek, amelyeknek szomorú eredményei a nagy-kiterjedésű széldöntések lettek.

Az eperjesi feljegyzés szerint április 3-án dühöngött $N_5 - N_7$ erősségű szélvész sem vonult el észrevétlenül, mert ugyanakkor a delnekakasfalvai erdőgondnokság kiválóan szép öreg elegyetlen tölgyállományaiból is áldozatul esett mintegy 4000 m^3 .

A becsült szélerősségek és a tényleges szélesebségek között Hann szerint (*Lehrbuch der Meteorologie*) a 10-es skálát véve, a következő összefüggés van:

1.	szélerősségnek megfelel	2·0	méter	sebesség	másodpercenként.
2.	"	"	3·5	"	"
3.	"	"	5·5	"	"
4.	"	"	8·0	"	"
5.	"	"	10·5	"	"
6.	"	"	13·5	"	"
7.	"	"	16·5	"	"
8.	"	"	22·5	"	"
9.	"	"	28·0	"	"

Fent megnevezett tanár szerint a trieszti legerősebb bóra sebessége 28 méter másodpercenként, egyes igen heves lökések sebessége azonban egészen 50 méterig mehet. Ami a szél nyomóerejét

illeti, a Karstban heves bóránál előfordult már $185 \text{ kg per } m^2$, az Eiffel-tornyon pedig $150 \text{ kg per } m^2$ észleltetett.

Ha tehát a szélerősségeket, azok sebességét és nyomóerejét egybevetjük, már közepesebb viharoknál is elkerülhetetlen az egyéb arra kedvező, alább felsorolandó s a jövő erdőgazdaság keretében lehetőleg kiküszöbölendő mellékkörülmények mellett hasonló károsodások bekövetkezése.

Héjas Endre adjunktus ur a hozzám intézett levelében azon óhajának is kifejezést ad, hogy jó lenne, ha hasonló károk előfordulása esetén az „Időjárás“ című meteorológiai és csillagászati szaklap (Budapest, II., Intézet-utca 1.) azokról az észleletek kiegészítése és megörökítése végett azonnal értesítenék. Ez az erdőgazdaság érdekében is felelte kíváncsatos volna, mert mint a jelen esetben is, a bekövetkezett viharkárok históriája a kellő feljegyzések hiányában teljes részletességgel és megbízhatósággal kiegészíthető aligha lesz.

Mielőtt a széldöntvények egyéb okainak taglalását megkezdéném, rá kell mutatnom még arra a különbségre, mely a szélirányokra vonatkozó saját állításom s a szomolnoki feljegyzések között mutatkozik. Én azt tapasztaltam, hogy a szél délnyugatról, nyugatról, észak és északkeletről félkörben hatolt be az erdőbe, holott a szomolnoki feljegyzés szerint a szél április 2. és 3. állandóan északkeleti irányúnak van jelezve.

Nem vonom kétségbe, hogy a szél főiránya talán északkeleti volt, de a helyszínén a ledőlt törzsek s a ma is ott fekvő gyökérszet dőlési irányából megállapítható, hogy a légáramlat teljes félkörben támadta meg az állományokat.

Ennek megfelel a Szomolnoktól légvonalban alig 20 kilométerre fekvő Merényben eszközölt feljegyzés is, ahol április 2-án a szél iránya nyugati s északnyugati, 3-án pedig északkeletinek s északi-nak van jelezve.

Fenn kell tartanom tehát azt a már előbb kifejtet véleményemet, hogy a vihar tornádó avagy ciklonszerű jelleggel bírt a mi területeinken.

Ha most már a helyszíni viszonyok s a dühöngött viharok erejének ismerete után mindazon egyéb okokat vizsgáljuk, amelyek a széldöntéseket ily nagy terjedelművé tették, kétségtelenül

beigazolást nyer, hogy a szél munkáját a következő természeti, gazdálkodási és állományalakulati körülmények mozdították elő:

1. A legtöbb kárt a szél ott okozta, ahol a talaj fel volt ázva, illetőleg hol a föld abban az időben már nem volt fagyott. Ugyanis az 1911—1912. évi tél általánosságban enyhe s márczius hó feltűnően meleg volt, olyannyira, hogy az erdőtalaj igen kis mértékben volt befagyva s így a fák gyökerei az amugy is igen laza, homokos, sok helyen lisztszerű csekély kő- és agyagtartalmu altalajban kellően megkapaszkodni, s a heves viharoknak ellentállani nem tudtak.

Ennek a körülménynek tudható be az is, hogy a déli, keleti és nyugati oldalakban a széldöntések térbeli kiterjedése sokkal nagyobb, mint az északnak fekvő hegylejtőkön s hogy *széltörések* igen elvétve fordultak elő.

2. Előmozdította a szél munkáját az a körülmény is, hogy a ledőlt állományok általában fejletlen, gumószerű, többnyire sziv- vagy vezérgyökerek nélküli kisterjedelmű s vékonyabb szála kból álló gyökérzettel bírtak.

A gyökérképződést a cserépben nevelt növények gyökeréhez hasonlíthatnám. Így a „B” gazdasági osztályban ledőlt 160—180 éves tölgytörzsek gyökerének átmérője és hossza alig haladja meg átlagosan az 1·5 métert s vezérgyökeret alig lehet azokon felfedezni.

Hogy a gyökérzet ilyen alakot vett fel, annak okát abban kell keresnem, hogy az altalaj sziklás rétegeibe, megfelelő hasadékok hiányában, fiatal korban a vezérgyökér behatolni nem tudott, később elsatnyult s az oldalgyökerek eresztettek megfelelő táplálékfelvevő mellékgyökereket, amelyek a környező televényes talajban elégséges táplálékot találva s másrészt a szomszédos fák gyökérzete által korlátozva, szintén nem fejlesztettek hosszabb s az állékonytságot biztosító gyökérszálakat. Ugyanezt a jelenséget észleltük a bükkösökben s jegenyefenyvesekben is.

3. Előmozdító voltak a széldöntéseknek azok a kulisszaszerűen megmaradt erdőfalak, amelyek az 1897. és 1898. évi széldöntések után keletkeztek s amelyekbe a viharok beleütközve, gyarapították és kitépítették a régebbi széldöntések területeit.

4. A vágások helytelen vezetése nem csekély mértékben hatott kedvezőleg a károsodások gyarapítására, mert az 1897. és 1898. évi károsításokon nem okulva, oly állományok, melyek

a viharok útjában állottak, nem irattak elő kihasználásra, olyanok ellenben, amelyek védettebb helyeken feküdtek, előirattak egyszerűen azon oknál fogva, mert az előbbieknél talán 1—2 évtizeddel fiatalabbak voltak, avagy talán, mert a vágássorozatok évi hozadéka azok előírása folytán nem lett volna az előírásoknak megfelelő s ezekkel a használatokkal azoknak a hézagoknak a száma, melyekbe a szél belekaphatott, mesterségesen szaporodott.

A vágások vezetésénél több helyen a veszélyes szél irányára sem lett kellő gond fordítva.

5. Mint az erdőgondnokság viszonyainak ismertetésénél már megemlítettem, a nyolczvanas években üzött rendszertelen gazdálkodás után oly állományalakulatok maradtak vissza, amelyek a bekövetkezett károkat elősegítették és pedig úgy a vágható, mint a fiatalabb állományokban azok a törzsek, amelyek előnnyel értékesíthetők nem voltak, vagy amelyeknek a kihasználásával abban az időben elkéstek, állva hagyattak s az erdő síkja fölött koronájukkal kimagaslottak.

Az ilyen törzseket a vihar feltétlenül kidöntötte; azok magukkal rántották a környező fiatalabb fákat s így állottak elő az erdőállományok belsejében a fészkes és csoportos széldöntések, melyek több ezer holdon hézagossá tették az addig jól záródott erdőt.

Nemcsak 80—100 és többéves, hanem mesterséges úton létesített 30—40 éves fenyvesek is meg lettek ily módon életképességükben támadva.

6. A fatömegek régebbi szakszerűtlen kihozatali módja is nagyban hozzájárult a viharkárok gyarapításához.

Ugyanis még alig pár év előtt is az volt az eljárás, hogy a vevők a hegyoldalokon fokozatos felujtató vágás bevezetése mellett ledöntött törzseket az arra alkalmas őszi időben, mikor már a deres mohán s fagyos talajon jól csuszott a fa, szabadon, mindenmű óvóintézkedést elmulasztva, leeresztgették az utakhoz, vagy a völgyekbe, lehetőleg minél messzebbre, mert ezzel rövidült a fuvarozási távolság.

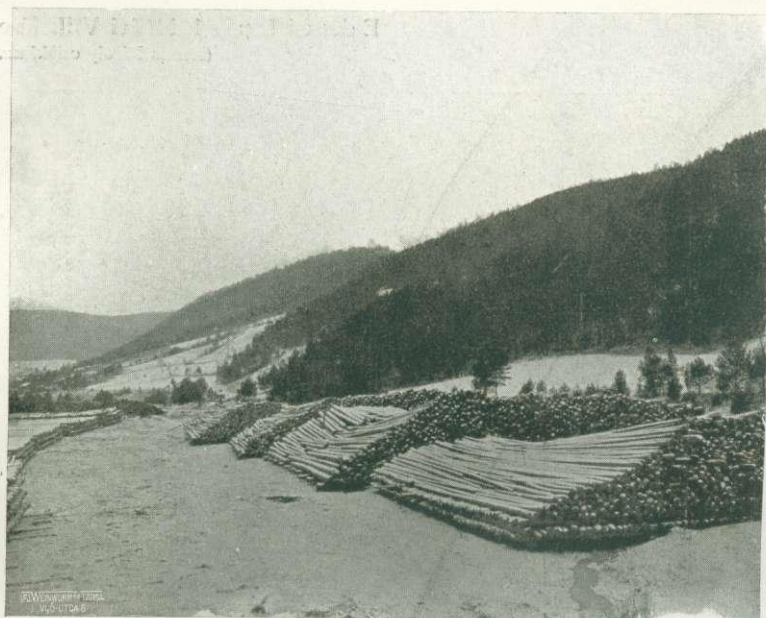
Ennek az egyszerű s olcsó kihozatalnak természetesen az volt az eredménye, hogy nemcsak a vágásterületen állva hagyott törzsek nagy részén, hanem az alantabb fekvő állományokon is a lefutó

5. kép. Lecsusztatott szálfák által okozott sebek 140 éves jegenyefenyvesben.

6. kép. Az A. gazd. osztályhoz tartozó Kovand völgyben erdei vasut mellé
lecsusztatott szálfák.

7. kép. A Szomolnokhuta alatt fekvő „Paukert” rakodóra kifuvarozott szálfamáglyák.

8. kép. Széldöntvényekből termelt fűrészáru rakodója a Nagymedencze völgyben, háttérben a három keretes gőzfűrészszel. (Szabó Lajos m. kir. segéd-erdőmérnök felvételei.)

fa soha be nem hegedő sérüléseket, sebeket ejtett, amelyek a fák elbetegedését, bélkorhadását okozták.

A korhadás folytán nemcsak a törzs, hanem a gyökérzet is szenvedett, a széllel szemben vivandó küzdelemben ellenállóképessége jelentékenyen csökkent. Az ilyen fák ezrével dőltek ki s azok gyökerén a bélkorhadás rendszerint meg volt állapítható.

7. Egyik előmozdítója volt a beállott károknak, különösen fiatalabb állományokban az is, hogy azok ellentállóképessége s gyökérfejlesztése gyéritések bevezetésével előmozdítva nem lett. Egyetlen hely ismeretes az „A” gazdasági osztályban, ahol 7—8 év előtt 50—60 éves luczosban mérsékelt gyérités eszközöltetett. Ez az erdő-részlet nyugatról erős viharoknak volt kitéve, mégis benne kevés kárt észleltünk. Beigazolást nyert azonban az, hogy egyes előhasznált s vetőre kiritkított állományok kevesebbet szenvedtek, mint sok öreg zárt erdőréssz. Itt lehet, hogy a vihar ereje nem volt oly vehemens, de bizonyos az, amint mások feljegyzései is igazolják, hogy gyéritett és ritkított állományokban a szélvész kevesebb ellentállásra találva, kevesebbet is rombolt.

8. A károsítás leírt nagy terjedelméhez hozzájárult az is, hogy a viharnek tulnyomóan tiszta jegenyefenyő, s a magasabb gerinczeken és kupokon tiszta luczfenyőállományokkal kellett megküzdenie s így munkája mindenesetre könnyebb volt, mintha az állományok elegyesek lettek volna.

Az 1912. évi április első napjaiban dult szél lesodort ugyan mindenféle állományt és fanemet, amely kedvezően feküdt útjában, de mégis fel kell tételeznünk, hogy ha az állományok elegyesek, a kár is valószínűleg kevesebb lett volna s az sem tételezhető fel, hogy hasonló csapások rövid időközökben ismétlődjenek.

A régmúlt idők erdőgazdái vajmi kevés gondot fordítottak a viharnek ellentállóbb s különösen lombos fák meghonosítására, avagy a fenyvesek közé való beelegyítésére, hanem tekintet nélkül a talajra, fekvésre stb., a természetes uton be nem erdősült területeket e vidéken nagy általánosságban luczfenyővel, alsóbb helyeken erdei-, csekély részben, de csak az újabb időkben vörösfenyővel ujitották fel.

Igy változtak át nagy terjedelemben jegenyefenyvesek és

bükkösök luczfenyvesekké és tölgyesek erdeifenyvesekké. Arra sem fordítottak gondot, hogy az őshonos bükk és tölgy eredeti kiterjedésében fenntartassék és elterjedése előmozdittassék, hanem ezek helyét kellő beavatkozás hiányában az árnyéktűrőbb fenyőfélék foglalták el.

Megemlítendőnek tartom, hogy az 1897. és 1898. évi szél-döntvények területeit is tiszta luczfenyővel erdősítették be.

Legellentállóbbnak a vörös- és erdeifenyőt találtuk s így a ledőlt területek felujtásánál ezen két fanemnek, arra való helyeken megfelelő tér biztosítandó, a jegenye- és luczfenyő közé elegyítendő lombfanemekkel együtt.

Az itt felsorolt körülmények s a viharkárok előmozdítására előnyösen beható tényezők ismeretében, könnyű lesz a jövő gazdálkodás elveit megállapítani s azokat a folyó évben egybeállítandó gazdasági tervbe szakszerűen beillesztve, keresztül vinni.

Az előadottakban igyekeztem a szomolnoki erdőgondnokságban 1912. évi április hó elején keletkezett viharkárok terjedelmét és okait megismertetni s most még arra kell kiterjeszkednem, ami a mélyen tisztelt tagtárs urakat bizonyára legjobban érdekelni fogja, hogy a katasztrófa ideje óta mi történt azzal a rengeteg fatömeggel; miként lett az kitermelve, kihozva, kiszállítva, felhasználva és értékesítve?

Végigtekintve a ledőlt állományok nagy temetőjén, tudatában voltunk annak, hogy itt, ahol sem kiépített utak, sem rakodókra alkalmas völgyfenekek, sem a kellő fuvarerő, sem a megfelelő munkaerő rendelkezésünkre nem állott, ahol a fekvő 240.000 m^3 -nyi fatömeg az értékesítési helyektől távol, szűk területen, egy erdőgondnokságban van összezsúfolva, csak a legnagyobb nehézségekkel leküzdhető feladat elé vagyunk állítva. Irigykedve gondoltam azokra a társhatóságokra, ahol 80.000 vagy 100.000 m^3 dőlt le több erdőgondnokság területén megosztva s ahol a megfelelő munkaerő többé-kevésbé rendelkezésre állott.

A közeli Szomolnok, Szomolnokhuta, Dénes, Stósz, Falucska községek munkaerejét számbavéve, a legjobb esetben 35—40 fuvarosra s 40—50 favágó munkásra számíthattunk. Hogy ez a számítás helyes volt, később beigazolást nyert, mert Szomolnokhutáról 16, Stószról 6, Dénesről 10 és Falucskáról 8, tehát össze-

sen 40 fuvarosnál többet sehogysem sikerült kiállítani, a többi más faüzemeknél oly magas fuvarbérek mellett dolgozott, hogy az idegenből hozatott fuvarosok kevesebbe kerültek.

Fokozta aggályainkat még az a körülmény is, hogy a közelben működésben lévő egykeretes Gottesmann-féle szomolnokai, a kétkeretes szomolnokhutai kincstári s a Meczenzéf fölött fekvő bodókai Trebunya és Pöhm-féle egykeretes gőzfűrészeken kívül oly fafeldolgozó telep, amely a mi fánk értékesítésénél számításba jöhetett, nem volt.

Az utóbbi két fűrész az 1911. évi kincstári vágásokból még több ezer köbméter oly döntött s akkor éppen kiszállítás alatt álló fatömeggel rendelkezett, amelyre az állva hagyott törzsek reá dőltek s így a fennálló szerződések nyújtotta azon előnyt, mely széldöntvényeknek az évi fél hozam nagyságáig való átvételére a vevőt kötelezte — felhasználva, az 1912. évi hozamba beszámíthatólag a Kircz Vilmos és Fia kassai cégnek mintegy 16.000 m^3 . s a Trebunya és Pöhm cégnek mintegy 4000 m^3 dőlt fenyőhasznófátadtunk át s így közel 20.000 m^3 -nek lekérgezésétől és kihozatalától felszabadultunk.

Eközben már megindult a munkások toborzása, Szepes, Gömör, Liptó, Zólyom, Ung és Máramaros megyékben, sőt a tölgy széldöntvények feldolgozásához Arad megyéből kellett ahhoz értő embereket hozatni.

Lassan, igen lassan sikerült a feltárás, az utak kitakarítása, a munka színterének megismerése, beosztása, s a munkások toborzása mind nagyobb terjedelmet véve, augusztus hóban már 1000 termelő munkással rendelkezünk olyannyira, hogy a földmivelésügyi minisztérium által más hatóságoktól beosztott tisztí és erdőőri személyzet segítségével október hó vége felé a termeléssel majdnem készen voltunk.

Akkorra kitermeltetett közel 170.000 m^3 fenyőhaszonfa, mintegy 4000 m^3 tölgyszálfa és rönkö, 8000 darab különböző méretű tölgytálpfa, 5000 akó tölgydonga és 12.000 $ürm^3$ vegyes bükk- és tölgytüzifa. Tehát ezzel a munkával 6 hónap alatt készültünk el.

1913. évre már csak kevés 1912. évi széldöntvény s az ujabban, így múlt évi szeptember hó 19-én keletkezett, 15.000 m^3 -re tehető széldöntött fa lekérgezése és feldolgozása maradt hátra.

A széldöntéseket követő napokon a környékbeli fakereskedők körében már élénk mozgalom volt észlelhető, mely abban nyilvánult meg, hogy úgy az „A”, mint a „B” gazdasági osztályt érdekcsoportokra osztva, anélkül, hogy a fekvő fatömegeket megközelíthették s így megbecsülhették volna, azokra vételi ajánlatokat nyújtottak be a földmivelésügyi miniszter urhoz.

A megajánlott összegek oly alacsonyok voltak, de másrészt az ajánlattevők is oly kevés garanciát látszottak nyújtani ily nagy üzleteknek lebonyolítására, hogy a minisztérium az ajánlatokat tárgyalhatóknak nem találta.

Az ajánlattevők ma már hálával gondolnak erre a magas elhatározásra, mert belátták, hogy az időközben bekövetkezett kedvezőtlen pénzügyi helyzet s a fakereskedelemben beállott általános pangás nyomása alatt vagyoni bukásuk elkerülhetetlen lett volna. A fekvő fatömegekre tett ajánlatok elutasítása önként maga után vonta azt, hogy a lekérgezés, kihozatal, kiszállítás, raktározás stb. házilag eszközöltessék, mire vonatkozólag a földmivelésügyi minisztérium kiküldötteivel május hó első napjaiban megtartott helyszíni szemle után elvi megállapodások jöttek létre, amelyek Kassán, 1912. évi május hó 5-én jegyzőkönyvbe foglalva, képezték a további gazdálkodás vezérfonalát.

Ez a *Kaán* Károly m. kir. főerdőtanácsos elnöklete alatt felvett jegyzőkönyv megállapítja az akkori becslés alapján a széldöntvények fatömegtartalmát, intézkedik a beszerzendő munkaerőről és segédszemélyzetről, kimondja a rovarkárok lehetőség szerinti elmellőzése végett a munkálatok sürgősségét; kimondja, hogy egyelőre a földön fekvő s megingatás folytán életképtelennek látszó törzsek dolgozandók fel, s megállapíttatván a környékbeli fuvarerő elégtelensége, elhatározza a Szomolnok völgyén 14 km hosszú s a Fekete-Moldva völgyén 7 km hosszú erdei vasut létesítését azon célból, hogy azok segítségével a széldöntvényekből kihozandó fenyőszálfa erdei rakodókra s esetleg a szomolnokhutai közforgalmu vasutállomáshoz kiszállíttassék.

Az eljáró bizottság az akkor mutatkozott érdeklődéshez mértén megállapította továbbá azt is, hogy a kikerülő fatömeg értékesítése minő csoportosítás szerint történjék.

A bizottság intézkedett az értékesítési tervzetnek mielőbbi

elkészítéséről s a szükséges rakodóterületek megszerzésének feltételeiről.

Ez a jegyzőkönyv csakhamar jóváhagyatván s a szükséges költségek az erdőhivatal rendelkezésére bocsátatván, a munka minden irányban a legnagyobb élénkséggel indult meg s a termelés terén a már vázolt meglepő eredményt értük el.

A vasutakra vonatkozó előmunkálatok s a közigazgatási bejárás után a földmunkák, alépitményi s magasépitési munkák augusztus elején megkezdődtek s a szomolnokhutai közforgalmi állomástól kiinduló szomolnokvölgyi vasut, mely az elágazásokkal, kitérőkkel s mellékvágányokkal együtt 15 *km* hosszú, már október hóban feltétlenül elkészült volna, ha a korán beállott erős fagy s nagy havazás a munkák felbeszakítására nem kényszeritenek bennünket.

A „B” gazdasági osztály fatömegeinek kiszállítására tervezett feketemoldvai 7 *km*-es vasut kiépítése elmaradt, mert meggyőződünk, hogy az értékesítés annak létesítése nélkül is sikerülni fog.

Párhuzamban a többi munkálatokkal, már a nyár folyamán kezdetét vette az arra alkalmas helyeken, ahol utakkal rendelkezünk vagy ilyeneket hirtelenében építhettünk, a fuvarozás s ősz felé a szállfák gyűjtése, eregetése és máglyázása részben közvetlenül az elárusítás helyéül kiszemelt rakodókra, részben az erdei vasut mellé.

Az összegyűjtés a lehetőség szerinti óvatosság mellett kizárólag gajhókkal, csekélyebb részben állati erővel történt s a rakodóktól és erdei pályáktól távolabb eső fatömegek lehozatalánál utak hiányában a csusztatást is kénytelenek voltunk alkalmazni.

A fa konzerválása céljából egyes rakodókon a kereszttrakasolás, rétegenként választófák közbetételével való máglyázás s a szűk völgyekben kivétel nélkül magas és szellős ászkolás alkalmaztatott.

Igy sikerült is a múlt év tavaszáig már majdnem teljes mennyiségében kihozott és kiszállított fenyőszállfát oly jó karban tartani, hogy az abból kikerülő fűrésztermények ma is kifogástalan piaczi árut képeznek.

Felsorolt szorgos munkálataink közben a szomolnokvölgyi erdei vasut építése, amely 1912. évi október hóban az időjárás mostohasága folytán félbeszakított, 1913. évi április hó 1-én újból folyamatba tetetett és május hó 15-én befejeztetvén, a for-

galom azon megindítható volt. Nem szünetelő törekvését képezte az erdőhivatalnak a kitermelt fenyőhaszonfának értékesítése, azonban a széldöntések ideje után bekövetkezett általános pénzhiány s a fakeresletben mutatkozó általános lanyhaság, s a Balkánon felmerült zavarok, valamint a fakereskedők tartózkodása, amelynek palástolt célja az eladási árak lejobb szorítása lehetett, oly nyomasztólag hatottak az értékesítésre, hogy az első ízben 1912. augusztus hó 30-ára, s másod- és harmadizben 1913. évi április hó 21. és május hó 16-ára meghirdetett versenytárgyalások eredménytelenek maradtak.

Ennek a meddőségnek főoka az volt, hogy egyrészt fakereskedőink az általános pénzhiány folytán a szükséges hitelt megszerezni még mindig nem tudták, másrészt a balkáni zavarok, habár a szövetséges államok 1913. május 30-án Londonban a békeszerződést aláírták, még mindig nem nyújtottak reményt arra, hogy ott a felhalmozódott fűrészárúkészletek részben elhelyezhetők s így új üzletek a siker reményével megindíthatók lesznek.

Az általános pangásnak ebben a nyomasztó időszakában részben a vételkedv élénkítése, részben a rakodókra már jórészt kiszállított fenyőhaszonfa konzerválásának érdekében elhatározta a földmivelésügyi kormány, hogy a szomolnoki határon fekvő nagy-medenczevölgyi rakodón háromkeretes, a szomolnokhukai határon fekvő ugynevezett Paukert-féle rakodón egykeretes, s a stósi határon a vevő által kijelölendő helyen kétkeretes lokomobilhajtású vándorfűrész, összesen tehát hat keretet fog felállítani.

Az elhatározást tett is követte s előbbi két helyen a fűrészek fel is állítottak s mult év október 1-ére már üzemképes állapotban voltak.

Ezen kedvezménynek első sikere abban nyilvánult meg, hogy a mult évi junius hó 19-én a „B” gazdasági osztályban lekérgezett s a helyszínén fekvő 69.000 m^3 -re becsült fenyőszálfa a Trebunya és Pöhm meczenzéfi cég által megvásároltatott s kívánságára a cég bodócai egykeretes gőzfűrészéhez csatlakozva a két vándor-keret, amelyek egyike 550 mm, másika 670 mm bőségű, fel is állítottatott s több hónap óta akadálytalanul működik.

A keretek Alois Stocker pfaffenhofeni (Bajorország) gyárában készültek.

A czéggel megkötött szerződés alapján a tónél fekvő fatömeg felvételét s annak $66.544\ m^3$ -ben megállapított fatömege neki átadatott. Ezen fatömeg vételára 442.348 koronát tesz ki. Ebből a 12—25 *cm* vastagságú fára m^3 -ként 4 korona 50 fillér, a 26 *cm* és azon fölüli vastagságúra m^3 -ként 7 korona 50 fillér esik.

Az „A” gazdasági osztályban kitermelt s a rakodókra kihozott fenyőhaszonfának folytatólagos értékesítését ismételten július hó 1-én kíséreltük meg, amidőn az „A” gazdasági osztály 4-ik tagjából a szomolnokhutai fűrésztelepi rakodóra kihozandó mintegy $12.000\ m^3$ -re becsült fenyőszálfára a Kircz Vilmos és Fiai kassai cég nyújtott be elfogadható ajánlatot. A cég a 12—25 *cm* középátmérőjű vékonyabb fáért 9 korona 50 fillért, a 26 *cm* s azon felüli vastagságú fáért 13 K-t fizet m^3 -ként.

A július hó elején megindított második balkáni háboru a kissé megindult keresletet újból lelohasztotta, vételkedv egyáltalában nem mutatkozott s némi érdeklődést csak az augusztus 10-én Bukarestben megkötött béke után kezdtünk észlelni, anélkül azonban, hogy számbavehető versenyre kilátásunk lehetett volna. Ilyen viszonyok mellett irtunk ki szeptember hó 3-ára újabb versenytárgyalást, amely alkalommal a Gebrüder Stern osztrák sziléziai cég a szomolnokhutai vasuti állomáshoz leszállított s 1914. év végéig folytatólag leszállítandó 40—45 ezer m^3 -nyi 12—25 *cm* vastagságú fenyőhaszonfáért 9 K 80 f m^3 -kénti árral a földmivelésügyi miniszter által is elfogadott ajánlatot tett.

A még fenmaradt fenyőhaszonfakészletekre a legutolsó árverést 1913. évi október hó 28-án tartottuk meg, amely alkalommal a rózsahegy-i cellulóze- és papirgyár részvénytársaság az ugynevezett Paukert-féle rakodóra leszállított és leszállítandó mintegy $3000\ m^3$ 12—25 *cm* vastagságú haszonfáért m^3 -ként 8 korona 54/25 fillér s mintegy $19.000\ m^3$ 26 *cm* s azon felüli vastagságú fenyőhaszonfáért m^3 -ként 10 K 55/25 f-nyi elfogadható ajánlatot tett, az ott felépített egykeretes vándorfűrész használatának külön haszonbér fizetése mellett való biztosításával.

Fenti fatömegeken kívül külön megegyezés mellett eladatott még a felsőmagyarországi bányatársulatnak szomolnokhutai rakodójára a kincstár által leszállítva $6000\ m^3$ 12—25 *cm* vastagságú fenyőszálva m^3 -ként 9 K 85 f-ért, átadatott ugyanezen társu-

latnak a széldöntvényekből külön régebb biztosított vételi jogánál fogva 1000 m^3 12—25 cm vastagságu fa m^3 -ként 5 korona 85 fillér és 400 m^3 vastagabb fa 10 korona 28 fillér vételáron.

Ezenkívül a kátoviczi bányatársulat vásárolt lekérgezett állapotban az erdőn 714 m^3 -t 7 korona 46 fillér egységáron.

Értékesített tehát összesen 169.158 m^3 .

Amint felolvasásom elején kimutattam, az erdőrendezőség részletes becslése szerint a fenyőszéldöntvények köbtartalma kerekén 223.000 m^3 -re tehető, amelyből az eladott 169.158 m^3 -t levonva, 54.000 m^3 -re tehető az a fenyőhaszonfa, melynek eladása a létesített berendezések daczára sem sikerült.

Miután a 26 cm-nél vékonyabb középátmérővel bíró fenyőhaszonfát kivétel nélkül sikerült értékesíteni, a visszamaradt 54.000 , esetleg 60.000 m^3 -t is kitevő fatömeg kivétel nélkül oly vastagabb választék, amely fűrészáru előállítására alkalmas.

Midőn tehát az október hó 28-án megtartott árverés után arról győződünk meg, hogy újabbi versenytárgyalás kiírása feltétlenül eredménytelen maradna s nehogy a máglyázott fatömegek műszaki használhatóságukból veszítsenek, a földművelésügyi miniszter ur arra utasított, hogy a nem értékesített fatömeget a nagymedencze-völgyi rakodón felállított háromkeretes fűrészhen házilag dolgozzuk fel.

Ezen rendelkezés vétele után a személyzet és munkások részére szükséges lakások alig 6 hét alatt felépítettén, a fűrészelés már november hó közepén megkezdődött s azóta akadály nélkül folyik tovább.

Tájékoztatásul megjegyzem, hogy a fűrészkeretek 550, 670 és 850 mm nyílásuak s azokat külön lokomobilok hajtják. A kereteket Alois Stocker pfaffenhofeni gyárából, a lokomobilokat a Máv. gépgyárából szereztük be.

A keretek működése kifogástalan; 24 óra alatt 160 — 180 m^3 gömbölyű fát fűrészelnék fel.

A munka egyszerűsítése végett többrendbeli ajánlat elbírálása után a felfűrészelés szakmánya adatot.

A vállalkozó köteles a kész fűrészáru m^3 -e után megállapított 6 K 30 f-nyi szakmánybérért, mely abban az esetben, ha a napi fűrészárueelőállítás a 90 m^3 -t meghaladja, a többlet után 3 koro-

nában van fixírozva, a rönktéren, a fűrészcsarnokban s az osztályozó téren előforduló összes munkálatokat végezni, az összes személyzetet s munkásokat fizetni, az irodai munkákat részben végezni, kenőanyagokat, tartalékszereket beszerezni, kisebb javításokat végeztetni, léczeket, karókat, rövidárukat, czellulóze- és tűzifát költöztetni s a kötözőanyagot beszerezni.

A fűrészárutermelésnél működésünket arra kellett irányítani, hogy oly választékokat termeljünk, melyek az általános keresletnek megfelelnek s amelyeknek ennél fogva oly méretekkel kell bírniok, hogy kedvezőtlen értékesítési viszonyok esetén is hosszabb ideig raktáron tarthatók legyenek.

Ennél fogva elhatározott, hogy a fűrészrakodóra lehozott szálfá 3·80, 4·00, 4·75, 5·00, 5·70 és 6·00 *m* hosszú rönkökre daraboltassék fel oly arányban, hogy azután a deszkák és padlók zöme, azaz mintegy 55⁰/₀-a 4·75 és 5·00 *m*, 20⁰/₀-a 3·80 és 4·00 *m*, 25⁰/₀-a pedig 5·70 és 6·00 *m* hosszúságban legyen termelhető.

A deszkák és padlók 20, 26, 33, 40 és 50 *mm* vastagságban és illetve 13, 16, 18, 21, 24, 26, 29 és 32 *cm* szélességben termeltek.

A léczek vastagsága és szélessége 20/46, 20/53, 26/46 és 26/53 *mm*-ben állapított meg.

A zárléczek vastagsági és szélességi méretei a következők: 50/50, 50/75, 75/75, 75/100 és 100/100 *mm*.

A rövid deszka hosszúsága 1·00, 1·50, 2·00, 2·50, 3·00 és 3·50 *m*, vastagsága 20 és 26 *mm*, szélessége pedig 13 *cm*-től 32 *cm*-ig terjed.

A szőlőkarók 160 és 190 *cm* hosszban, 26 *mm* vastagságban termeltetnek.

A czellulóze- és tűzifát 1 *m* hosszúságú darabokra vágják, előbbinek 30 *cm* átmérőjű kötegeibe azonban rövidebb kéregmentes darabok is berakhatók.

A deszkák és padlók a fakereskedelmi szokványok előírása szerint:

- a) osztályozatlan III. mentes (messerfallend III. frei) és
- b) III. rendű anyagra osztályoztatnak azért, hogy az elsőosztályu anyag kiválasztásával a fűrészáru általános értéke ne csökkentessék, másrészt pedig azért, mert rakodóhelyeink oly szűkek,

hogy több választék képzése a rendes kezelést és anyagszámadást végtelenül megnehezítette volna. Így is közel 80-féle választékkal van dolgunk.

A léczek és zárléczek osztályozás nélkül a III. rendű anyag kizárásával raktározatnak.

A szőlőkarók vastagabb végükön hegyezve és 25 darabból álló kötegekbe kötve, korhadásmentes hulladékokból válogattatnak ki.

Mult évi november hó közepétől folyó évi január hó végéig 6000 m^3 fűrészárut állítottunk elő, amelyből mintegy 4500 m^3 a nagymedenczevölgyi rakodón van betáblázva, 1500 m^3 pedig a helyszűke miatt Máriahuta-Zakárfalva állomáson bérelt rakodóra lett leszállítva.

Ez utóbbi helyen egyik 730 m^3 -es csoportnak eladása van legközelebb tervezve.

A fűrészáru-kihozatal átlag 59%-át teszi a rönkfa tömegének, a kihozatalból pedig mintegy 76% esik az osztályozatlan III. mentes deszka és padlóra, 24% pedig a többi választékokra.

Azt megállapítani, hogy ma, midőn a fűrészanyagok eladási árai a kartellárakon jóval alul vannak s midőn a kereslet még mindig nagyon korlátolt, a fűrészüzlet minő eredménnyel fog záródni, még nem lehet, de reális alapon nyugvó számításaink reményt nyújtanak arra, hogy fakereskedőink által a gömbölyű fára megajánlott áraknál jóval kedvezőbbeket fogunk elérhetni.

A fűrészterményekből eddig a folyó év végéig kitermelendő kötegelt cellulóze és tűzifa értékesített, előbbi 125 korona, utóbbi 63 korona 10 tonnás vasuti kocsirakományonkénti vételárral, a szomolnokhutai vasuti állomáson berakva.

Egyáltalában azt ma kimutatni, hogy a széldöntvényeknek házilag történt kikezelése és feldolgozása minő pénzügyi eredménnyel fog záródni, még nem lehet, mert az összfatömeg csak akkor lesz ismeretes, ha az erdőn és rakodókon lévő utolsó drb. szálfá is kiszállított, ha az erdőben levő hulladékok mind feldolgoztattak s ha a melléktermények is, mint a bükk- és fenyőtűzifa, hasított cellulózefa, közönséges és bányaszéldeszka stb. végleg értékesíteni fog s emellett megállapítatnak azok a legközelebbi

években foganatosítandó használatok, melyek a befektetések tőketörlesztését csökkenteni lesznek hivatva.

Hogy a fent előadottakon kívül a széltörésekkel egybekötött üzemi munkálatok mily sokoldaluak voltak, annak illusztrálására felsorolom még a következőket:

1. Eladatott a fenyőhaszonfán kívül a meczenzéfi faiparosok termelő szövetkezetének 1976 m^3 tölgyhaszonfa kitermelve az erdőn 44.067 K-ért.

2. Eladatott Reizmann Herman fakereskedőnek a bodokai rakodóra kiszállítva 6637 akó tölgydonga 23.298 K-ért.

3. Eladatott a Heidlberg testvérek fakereskedő cégnek a bodokai rakodóra kiszállítva 2051 m^3 tölgyhaszonfa 55.602 K-ért.

4. Eladatott a bodokai rakodóra kiszállítva Weisz Jakab fakereskedőnek 4667 darab különböző méretű tölgytálpfa 14.250 K-ért.

5. Eladatott Frindt Mihály meczenzéfi lakosnak 131 m^3 tölgybányafa 1612 K-ért.

6. Eladatott különböző vevőknek a tőnél kitermelve 14.741 vegyes bükk-, tölgy- és fenyőtűzifa 29.700 K-ért.

Ezenkívül egyéb kisebb-nagyobb eladások eszközöltettek hasonló választékok termelése és értékesítése jelenleg is folyamatban van.

A szomolnoki 1912. évi széldöntések terjedelmének és kiadásának történetét az előadottakban befejezve, meggyőződést szerezhettek a tisztelt tagtárs urak arról, hogy szokatlan viszonyok között nem mindennapi munka lett elvégezve, s ez csakis úgy volt foganatosítható, hogy a földmivelésügyi kormány a helyzetet felismerve, nem késett a szükséges anyagi eszközöket rendelkezésünkre bocsátani, másrészt vezetőink szakértelme által irányítva, mindenki megtette kötelességét.

A tisztelt társaságnak türelmét megköszönve, jelzem, hogy az erdei vasut és vándorfürészek részletesebb és műszaki megismeretése egy másik összefoglalásunk tárgyát fogja képezni.

FAKERESKEDELEM.

A fakereskedők egyesülései és az erdőbirtokosok.

I.

A közelmúlt pénzügyi válság, melynek kihatása még ma is érezhető, a fakereskedelem terén nagy tömörülésekhez vezetett. Nagyobb fatermelő vállalataink a kereslet apadásakor üzemüket nem szüntethették be és kötelezettségeiknek az erdőbirtokosokkal szemben eleget kellett tenniök, mindez azonban nagy nehézségekbe ütközött oly időben, amikor az üzemi kiadásokkal szemben nem állottak megfelelő bevételek, hanem csupán az értékesíthetlen készletek halmozódtak fel a fűrésztelepeken, másfelől pedig a nagy pénzintézetek is felette szűkmarkuan és méregdrágán nyújtottak hitelt.

Számos cégnek bukása, a faárak teljes leromlása fenyegetett, ami az általános közgazdasági káron kívül oda vezetett volna, hogy a többi még fenálló cég is újabb óriási veszteségeket szenvedett volna azáltal, hogy a készáru és a tőár közötti viszony lényegesen rosszabbodott volna, s ennek következtében a cégek általában kötelezettségeiknek az erdőbirtokosokkal szemben — amelyeknek úgy ahogy, de mégis megfelelték — eleget nem tehettek volna. Végeredményben ez a tőáraknak hosszabb időre való leszállását eredményezte volna.

Ily körülmények között az ugynevezett fatermelő cégek, vagyis a nagykereskedők egyesülése oly célból, hogy az árak leromlását *rendes üzleti viszonyok bekövetkeztéig* megakadályozzák, közgazdaságilag kifogásolható nem volt, sőt ebből az erdőbirtokosokra is az az előny származott, hogy eddig nagyobb veszteségek nélkül estek át a pénzügyi válság nehéz időszakán, és a fa tőárjai sem estek alá. Egyik-másik nagyobb fakereskedelmi cég ugyan az egyesülés daczára csak úgy menekült a bajból, hogy készleteit jóval a kartellárakon alól adta át tőkeerős kezeknek, mégis egészben véve fakereskedelmünk jól megállta helyét a válság alatt és ebben az erdélyi cégek egyesülésének kétségkívül volt része.

A válság teljesen még nem szűnt meg, mégis már felmerülnek aggályok arra nézve, vajjon az erdélyi és felsőmagyarországi

cégek, valamint egyes kisebb érdekcsoportok tömörülése milyen hatással lesz a faüzletre akkor, amikor az üzleti viszonyok ismét teljesen a rendes mederbe tértek vissza? Amikor az az ok, amely ezt a csoportosulást időlegesen megokolta, megszűnik, s éppen a kartell fennállása okozhat rendellenes állapotokat.

Az aggály különösen abban a tekintetben merül fel, hogy nem fog-e az eladási kartell bevásárlási kartellként is működni, amilyen például a cellulozefára nézve Ruttká székhelylyel máris fennáll. Nem fogunk-e ennek következtében faárveréseinken az eddiginél jóval kisebb versengést és annál több árleszállító törekvést tapasztalni? amely törekvés a régebben vásárolt erdők fogytával s a kartell kétoldalu érvényesülése mellett most már az egyesült cégek s a mögöttük álló, nagy nyereségekre számító bankok érdekében állhat.

Ennek az aggodalomnak ad kifejezést az alábbi nézetnyilvánítás is, amely az esetleges ellenrendszabályok némelyikéről is elmélkedik. Közreadjuk, mert éppenséggel nem egyedülálló nézet és mert bizonyos éber figyelmet é kérdés mindenestre érdemel, habár a kartellnek a nyersanyag bevásárlása körül való érvényesítése nem járna nehézségek nélkül az egyes cégeknek ebben a tekintetben fellépő külön érdekei miatt, s mert az erdőgazdaság legkevésbé sem áll fegyver nélkül az esetleges káros törekvésekkel szemben; a piacra kerülő fatömegek nem oly nagyok, mint a múltban s általában sokkal kisebb részletekre osztva kerülnek eladásra, mint régebben, ami számos új, kartellen kívül álló vállalkozó részvételét teszi lehetővé. A vágásterületek megszorítása sok tulhasznált erdőségünknek egyáltalában nem volna kárára, másfelől pedig rendes üzleti viszonyok között az ország jelentékeny részén számíthatunk külföldi vásárlókra is, különösen, ha a választékolás tekintetében alkalmazkodunk az illető piacok igényeihez és házilagosan kitermelve, a közforgalom eszközeihez szállítva bocsátjuk áruba fatermékeinket és felmentjük ezzel a vásárlót reá nézve terhes befektetések eszközlése alól.

És ha mindez nem használ, igen sok erdőbirtokos követheti a kincstár példáját, a máskor oly nehézkesnek ismert kincstárét, amely Szomolnokon a széldöntött törzsek jelentékeny részét fűrészeken dolgozza fel házilagosan, hogy elejét vegye ezen fatömeg

értéken alul való elvesztegetésének, amely a közelmúltban kellő kereslet hiányában, egyébként elkerülhetlen lett volna. A házikezelésben való feldolgozás az az út, amelyet az alábbi közlemény is ajánl, s amelyen ma még elmélkedhetünk, amelyre azonban a jövő kedvezőtlen alakulása esetén élelmes gyorsasággal tényleg reá is kell lépünk.

II.

A kicsi erős lesz, a nagy még erősebb a tömörülés, egyesülés által. S akik az egyesülést céltudatosan, következetesen, az egyes érdekét a köznek alávetve megvalósítják, legyen a cél akár erkölcsi, akár anyagi, azokra nézve az eredmény nem marad el.

Legutóbb a magyarországi fanagykereskedők ismerték fel a tömörülés hasznát. Előbb az erdélyi nagy czégek alakítottak központi eladási irodát, most a felsőmagyarországiak tömörülnek „Karpathia” név alatt.

Nem tudom, figyelemmel kísérik-e az erdőbirtokosok és erdészek, hogy mi ez? Tröszt, a hatalmasok trösztje amerikai mintára.

A hatalmas tőke erejével és a tőke hatalmával lenyomni, lehetetlenné tenni minden más vállalkozást a fakeskedelem terén. mely nem tőlük függ, nem nekik van alávetve, ez a cél, akár-hogyan tagadják is. Mert bevallott céljuk csak az, hogy a nagytermelőnek a készáru értékesítését megkönnyítsék. De az erdélyiek központi eladási irodájának szabályaiból félre nem érthető módon tűnik ki a fenti, a tagokra nézve ugyan hasznos, de mindenki másra nézve kiméletlen cél. A detail-fakeskerők küzdenek is ellene teljes erejükből. De valamint például az amerikai aczél-tröszt nemcsak az értékesítést tartja kezében, nemcsak a kész aczél árát állapítja meg, hanem a nyersanyag, az ércz és nyersvas árát is ő szabja meg, azonképen fogja a fanagykereskedők trösztje nemcsak a detail-kereskedőknek és a közönségnek azt és oly áron adni, ahogy ő akarja, hanem meg fogja kísérelni, hogy nekünk erdőgazdáknak és erdőbirtokosoknak is a fáért azt fizesse, amit akar.

Ha az eddig konkurrens czégek társulnak, vajjon ki fog az árveréseken versenyezni? Az a kis helyi kereskedő? Az örülni fog, ha a tröszt élni hagyja, megadja neki az ő kontingensét és nem forgatja ki helyéből.

De mit fogunk tenni mi? Konkurrenczia nem lévén, a fatermést pedig el kell adni, mert a jövedelemre a birtokosnak szüksége van, odaadjuk azért, amit a tröszt kegyesen megadni hajlandó lesz.

Hosszu tanulmányt lehetne erről írni, én azonban most csak arra a veszedelemre akarnám a szaktársak figyelmét felhívni, mely az erdő jövedelmét a fakereskedelmi tröszt által fenyegeti. Azért itt a védekezésnek csak egy-két eszmecserére érdemes mozzanatát említem fel.

Ma a tröszt még nem látszik olyan veszedelmesnek, ahogy én itt feltüntettem. Azonban évés közben jön meg az étvág, s azt tartom: nem fog ártani a védekezést idejében szervezni.

Az egyedüli mód, mely a trösztöt ellensúlyozhatja, ha majd nagyra talál nőni az étvág, az erdészek kezében van. S ez a legmesszebb menő házitermelésre való áttérés. Ne szálfát, ne rönköt bocsássunk a piacra, hanem kész fűrészárut, hogy a fogyasztónak magának adhassuk el termékeinket.

A fogyasztó, vagy a detail-kereskedő nem vehet vágást, de nem vehet szálfát, rönköt sem, nem is erre van szüksége. Hanem deszkát, léczet, gerendát szívesebben vesz majd a termelő birtoktól, mint a nagykereskedőtől, illetve a trösztől.

Tudom én, hogy az ilyen üzletszerű gazdálkodásnak sok az akadály. Ilyen a pénz hiánya a kellő berendezkedésre, ilyen a kereskedelmi szaktudás, ilyen az üzleti szellem hiánya bennünk. Erős akarattal azonban mindezt le lehet győzni.

Kereskedelmi szaktudással senki sem jött a világra, azt mindenkinek el kell előbb sajátítania, tehát elsajátíthatja az erdész is, ha megvan hozzá a kellő akarat. És csak azért nincs meg a kellő üzleti tudásunk, mert még nem volt alkalmunk azt kifejleszteni.

Bizonyára küzdenünk kell a birtokosoknak ily reformok iránti bizalmatlansága ellen is. Ha azonban főuraink, mert hisz az erdők legnagyobb része azok kezében van, látni fogják a szomszéd birtokokon a jó eredményt, majd kedvük jön, hogy saját birtokukon is modernül üzletszerűen gazdálkodjanak. Most van a legjobb alkalom arra, hogy az erdőtiszt urát a modern berendezkedésre ösztönözze. Ha a fakereskedelmi tröszt működésének

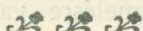
eredményeképen a birtokos látni fogja, hogy máskülönben annak ki van szolgáltatva, könnyebben fog hajolni az okos szóra.

Nem tartom legyőzhetlennek a berendezkedéshez szükséges hitelek megszerzését, sőt lehetségesnek tartom a birtokosok egyesülését termékeik kivitele céljából, míg a birtokosok azon joga, hogy a belföldi szükségletet egyenként is kielégíthessék, mely utóbbi joga a tröszt-tag fakereskedőnek nincs, megmaradna.

Természetesen a dolog nem olyan egyszerű, hogy a fenti mondattal az eszme minden oldalról meg volna vitatva. De ha a nagy vállalkozók tudnak ilyen szervezetet az erdőbirtokosok és fogyasztók ellen létrehozni, a birtokosok is megtehetik azt saját és a fogyasztó közönség, meg a kiskereskedők érdekében.

Az erdőgazdaság üzlet, s csak az az üzlet életképes ma, mely viszonyokhoz alkalmazkodik.

Majerszky István
fhgi urad. főerdész.

IRODALOM.

Lapszemle.

Az erdőművelés mai alapelvei és céljai. Miután az árviz pusztításairól való beszámolás a napi sajtónak, úgy látszik, állandó rovatává válik, mi erdőgazdák sem térhetünk e felett napi rendre, hanem kötelességünk ennek oka után kutatni, különösen azon elvitathatlan tény láttára, hogy az árvizek hazánk északnyugati részein a magyar erdőkultura hazájában csak elenyésző muló bajokat okoznak, míg hazánk északkeleti részein mérlelhetlen károkat idéznek elő éppen ott, ahol erdőgazdaságunk kezdetleges. Kétségtelen, hogy az ott divó igen nagy és elhanyagolt tarvágások ebben a tekintetben nagy befolyással bírnak. Ily elmélgedések kapcsán különös érdekléssel bírhat reánk *Engler A.* zürichi műegyetemi tanárnak 1912. évi november hóban az erdőművelés mai alapelvei és céljai czimen tartott előadásnak tartalma.

Engler felolvasásának bevezető részében rámutat arra, hogy előadása anyagát voltaképen mi szolgáltatta. A laikusok feltevése szerint ugyanis az erdőgazdaságban változásnak kellett beállania mert míg tíz évvel ezelőtt az évi vágásterületeket már messziről felismerték a kopaszodó tarvágásokról, addig ma a vágások

holléte felőli tájékozódás nagyon nehéz, sőt a laikus sokszor nem is tudja, hogy az évi használat a faállomány melyik részében volt.

A múlt század 30-as éveiben lépett előtérbe az ültetés s vele mind nagyobb tért hódított a tarvágás és ennek következtében az egy fanemű állományok telepítése. Előnyben részesült a lucz- és erdeifenyő, míg ellenben a jegenyefenyő és a lombfanemek háttérbe szorultak, mert megtelepülésük tarra vágott területeken kevésbé kecsegtetett sikerrel és így ezek természetes előfordulási helyeikről mindjobban és jobban kiszorultak.

Az 1816. és 1817. évi inséges esztendőkből kezdődött Schweiz-ban a már a középkorban divott erdei közteshasználatokkal való erdőtelepítés.

Az erdőtelepítésnek ezen módja a múlt század 70-es és 80-as éveiben volt leginkább elterjedve, de reájöttek arra, hogy káros következményekkel volt az erdőgazdaságra, nevezetesen az erdőtalaj termőképessége sokat szenvedett általa, amit sokszor fokozott a helytelenül megválasztott fanem.

Az erdei talajnak tarrá tétele következtében a humus elveszti az értékét, termőképességét, minthogy a termőréteg oldható ásványi és légenyirtalmát a légköri csapadékok csakhamar kilugozzák s a talaj elkopárosodik. Fokozottabb mértékben történik ez a vegyi folyamat a közteshasználattal kapcsolatos erdőtelepítésnél. Engler azt a tételt állítja fel, hogy „a fák lombjának árnyékolása — minthogy ennek következtében az alom és humus állandóan fennmarad — ép oly létfeltétele az erdőtalajnak, mint a szántóföldnek a trágya és megmunkálás”.

Engler azt állítja továbbá, hogy az elegyetlen faállományok azok természetéből folyólag igen sok veszedelmeknek vannak kitéve. A tarvágás rendszeréből keletkezett faállományok, a talaj elszegényedése következtében a növekvésben is veszítenek. Szél, hó, rovarrágás az ilyen elegyetlen faállományokban sok kárt okoz. Elegyetlen faállományokban nem csekély kárt okoz a *Trametes radiciperda*, a gyökérrontó gomba és az *Agaricus melleus* is. Ezek hézagossá teszik már a középkori erdőket, utat nyitnak a szélnek és a szűnnek. A veresrevesedés a tarvágásos rendszerben kezelt luczfenyvesekben igen elterjedt s azok időelőtti kihasználását teszi

szükségessé. Hatványozott mértékben lép fel a veresrevesedés a mezőgazdasági közteshasználat után telepített erdőkben.

Ezek a tapasztalatok arra intenek, hogy a faállományok nevelésénél a természet utmutatását kövessük. Ezt az elvet vallják a német tudósok között Hartig, Nördlinger, Ebermajer, Müller P. E. és Gayer.

Az itt előadottak után *Engler* az erdőtelepítés uralkodó alapelveire és céljaira tér át és kiemeli, hogy *Gayer* Károly az erdőtelepítés első és főelvül *az erdőtalaj természetes uton való jó karban tartását és annak fokozását tűzi ki.*

Ennélfogva minden felújítási műveletet a termőhely jóságának megóvása vagy fokozása szempontjából kell megítélnünk, mert ez első és legfontosabb tényezője a tartamosságnak. *Ott, hol ezt az elvet feladják, ott nem lehet szó erdőgazdaságról, hanem csak erdőkezelésről.*

Az erdőgazdaság második követelménye *Gayer* K. szerint természetes uton nevelt, az elemi csapásoknak ellentálló, korra és fanemre vegyes faállományok megteremtése és nevelése.

A vegyes faállomány kedvező termőhelyi viszonyok mellett mindenütt önként megjelenik. Minél melegebb, minél nedvesebb az égalj és minél jobb az erdőtalaj, annál nagyobb a fafajok elegyülése. Mig ellenben hűvösebb klíma mellett, vagyis a magasabb régiókban a fafajok különfélesége erősen csökken.

A vegyes faállományok előnyeit minden erdőgazda tudja és sok fejtegetésre nem szorul, hacsak többek között fel nem hozzuk hogy a fatömeggyarapodás a lucz- és bükkállományokban sokkal nagyobb, mint a tiszta luczosokban. A lucz vegyes faállományokban minőségileg sokkal jobb, mint elegyetlen állományokban. A vegyes faállományokban a természetes után való felujulás nagyobb sikert biztosít, mint az elegyetlenekben. A bükköt *Gayer* az erdő anyjának nevezi, mely lehulló lombjával az erdő talaját megóvjva a gyomok felterjedésétől, az elegyben elősegíti a mag csírázását és bő lombhullásával jókarban tartja a talajt.

Ami a korkülönbségeket illeti, az őserdő a legegyenlőtlenebb kora; talajereje nem merül ki és évezredekken keresztül hatalmas méretű fákat nevel. A szálalóerdő is eléggé bizonyítja, hogy mily előnyei vannak az egyenlőtlen kora erdőknek. Elvitázhatlan előnye

a szálaló erdőnek, hogy ellentálló, nagyméretű és kitűnő minőségű egyedeket nevel és emellett a talajt mindig jókarban tartja.

Az itt elmondottak után az erdőművelés végczélja az erdő fatömegének szaporítása és pénzbeli értékének emelése mellett az erdőtalaj jókarban maradásának biztosítása.

Engler azután áttér a fennebb mondottak gyakorlati keresztülvitelére és azt mondja, hogy a kívánt erdőalakokat úgy teremthetjük meg, hogyha a fiatal faállományok az idősök árnyéka alatt vagy azok oldalárnyalásával nőnek fel. A megtelepülés legtöbb esetben természetes uton, önvetényülés által fog megtörténni, de ott, hol az be nem következik, ott akár magvetéssel, akár ültetéssel kell azt pótolni. Nem az a fő, hogy a megtelepülés mi módon történik, hanem az a fő, hogy a fiatalosok az öreg faállomány védelme alatt fejlődjenek. Előny nyújtandó azonban a magvetésnek.

A fokozatos felújító vágásmód rendszere tervszerű vágássorrendet követel. A fokozatos felújító vágások legczélszerűbben át-erdőlések útján készíttetnek elő. Azon faállományokban, melyek kora ifjúságuktól a vágható korig helyesen lettek át-erdőlve, a felújulás minden különös beavatkozás nélkül bekövetkezik, hol az át-erdőlések elmaradtak, ott az előkészítő vágást kell alkalmazni. A faállományban visszamaradó legszebb egyedek korai és dus magtermést hoznak, a talaj a mag befogadására alkalmassá lesz, a fiatal csemeték védelemben részesülnek, kellő nedvességet és fokozatos világosságot élveznek, hogy így a koros törzsek eltávolításakor már ellentállóak legyenek.

A fent mondottakból kivehető, hogy a fokozatosan felújító vágásoknál az egyes évi vágások nem sorakoznak egymás mellé, mint a tarvágásmódnál, hanem a vágások egyidejűleg az erdőnek nagy területén mozognak. A faállományok fokozatosan gyéritendők és csak ott tarolhatók, ahol a fiatalos megtelepülését teljes siker koronázta.

E vágásmód mellett erdőgazdaságunk mozgékony, alkalmazkodóképes *faállomány és törzsgazdasággá lesz*, melynél minden faállomány, sőt minden egyes törzs akkor használandó ki, amidőn annak értéke már nem gyarapodik, vagyis, ha az állomány a törzs érettségét elérte. Ehhez kell azután az üzem rendszerének is alkalmazkodnia.

A fokozatosan felujító vágás idejében való megkezdése és helyes keresztülvezetése mellett fokozott tömeg és értékgyarapodást érünk el. Ezen gyarapodásnak okát a szabaddávált törzsek koronánövekvésében s ez által a fény bővebb élvezetében kell keresnünk. Minél nagyobb a vastagsági növekvés, annál több erősebb és értékesebb választék keletkezik s ez által emelkedik a faállomány értéke is.

A zürichi kísérleti állomás adatai alapján *Engler* kimutatja, hogy ahol összehasonlítást tettek a zárt faállományok gyors tarolása és a fokozatos felujító vágás rendszerében kezelt erdők között, ott a tömeggyarapodás értéke hektáronként 2304 frank volt a fokozatos felujító vágás előnyére. Ezen pénzbeli előnyhöz hozzászámítja a fokozatos felujító vágás rendszerében kezelt erdők bükk- és jegenyefenyőfiatalosának értékét 1000 frankkal. (?)

Ezen számbeli adatok 0.5 ha normál kísérleti faállományokra vonatkoznak és így természetesen nem alkalmazhatók egészen nagy kiterjedésű erdőkre, de azért a fokozatos felujító vágásnak nagy előnyét mutatják, a tarvágásban kezelt erdőgazdaság felett. A gyakorlat is igazolja, hogy fokozatosan használt faállományok évi 12—15 m^3 növedéket mutattak ha-ként.

Ezek előadása után tekintsünk vissza felvidéki erdőgazdaságunk gyermekkorára. Nem folytatták-e azt a gazdálkodást öntudatlanul a bányászat fénykorában, akkor, amidőn csak a bányászat céljaira alkalmas törzseket használták ki, mint műfát.

Nyomok mutatják, hogy a használat ekként folyt.

Nem mondom, nem állítom, hogy ezt a gazdálkodást folytassuk, de tanulva hibáinkon, kezeljük érdeinket a már évtizedekkel ezelőtt divott fokozatos felujító vágásos gazdaság rendszerében; kövessük az erdőtelepítés nagymesterét, a természetet és akkor bizonyára meg fognak apadni az árvizek okozta mérhetetlen károk.

Tagadhatlan, hogy a fokozatos felujító vágás rendszerében álló erdőgazdaság nagy körültekintést, sok tapasztalatot követel, leköti az erdőgazda egész tudását, az erdőtulajdonostól az ut-hálózat célszerű kifejlesztését és egyéb áldozatokat követel, de a fáradság, az áldozatok oly hasznos befektetések, amelyek busásan

meghozzák a maguk gyümölcsét. Megsokszorozzák a jövedelmet és az erdők tartamos gazdaságát, a nemzet törzsvagyonát örök időkre biztosítják.

Ez a cél lebegjen a magyar erdőgazda szeme előtt is!

Divald Béla.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY.

HIRDETMÉNY.

A folyó évi tavaszi erdészeti államvizsgálat április hó 27-én s az erre következő napokon fog a fennálló szabályzat értelmében Budapesten megtartatni.

Budapest, 1914. évi április hó 6-án.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

KÜLÖNFÉLÉK.

Halálozás. *Kostenszky Béla* m. kir. erdőtanácsos, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja f. évi márczius hóban Máramaros-szigeten elhunyt.

Béke hamvaira!

Az Országos Erdészeti Egyesület idei közgyűlése Kassa város szives meghívása folytán valószínűleg augusztus hó 23-án Kassán lesz, kapcsolatosan kirándulásokkal Kassa város erdeibe, továbbá a szomolnokhutai és delnekakasfalvi kincstári erdőgondnokságokba. A közgyűlés és a kirándulások részletei egyébiránt megállapítva még nincsenek s így kérjük, hogy e hiradásunkat egyelőre csak általános tájékoztatónak sziveskedjék tekinteni.

Az 1914—1915. évre szóló állami költségvetés erdészeti vonatkozásaiban lényegileg kevésben tér el az 1913. évitől. Az ország mai pénzügyi viszonyai mellett nem is várhattuk, hogy a költségvetés a gyorsabb ütemű fejlődés eszközeit nyújtsa. Meg

kell elégednünk azzal, hogy jelen alakjában is a haladást, habár a lassu haladást biztosítja.

Az *állami erdők* összes bevételei 31,207.920 K-val vannak előirányozva (1913-ra 28,417.055 K), a rendes kiadások 22,446.432 K-val (1913-ra 20,110.484 K), az átmeneti kiadások 419.414 K-val (271.233 K), a beruházások 1,600.000 K-val (1,750.751 K). Az összes kiadások ekként 24,465.846 K-t érnek el, szemben az 1913. évi 22,132.468 K-val.

A rendes kiadások emelkedése legnagyobb részt a házilagos fatermelés fokozatos kiterjesztésével emelkedő fatermelési és szállítási költségekre esik (+ 1,477.720 K), amivel szemben természetesen a bevételek megfelelő emelkedése is áll.

A személyi járandóságok 109.186 K többletet mutatnak fel, amely összegben esedékesé váló személyi pótlékokon kívül többek között 5 uj segéderdőmérnöki, 2 uj erdőszámítási, 2 uj számgyakornoki és 11 uj erdőőri állással járó többkiadás foglaltatik benn. A személyzetszaporítást a megszerzett új birtokok ellátása és a belterjesebb erdőgazdasággal össze nem egyeztethető nagy erdőgondnokságok megosztása teszi elkerülhetlenné. Ezt az intézkedést bizonyára helyesléssel fogadhatjuk, csak azután idővel gondoskodás történjék az iránt, hogy a legalsó fizetési osztályba sorozott állások a megfelelő magasabb osztályokba is átsoroztassanak, nehogy az új állások szervezése a létszámarányt tartósan megrontsa.

A létszámarány teljes rendezését egyébiránt ez a költségvetés sem hozza meg.

A dologi kiadások terén a lőtartási átalányok 30.900 K-val emeltettek, amennyiben a most általánosan megállapított és elégtelennek bizonyult 1200 K-ás lőtartási átalányok fokozatos emelése van tervbe véve.

Az átmeneti kiadások többnyire vasutépítési és vízszabályozási hozzájárulásokból állanak.

A beruházásoknál a kezelési építkezések tétele változatlan (416.800 K), ugyancsak az üzleti építkezésekre szánt 301.000 K is alig tér el az előző évi összegtől. 150.000 K-t irányoztak elő a beszerzési kiadások erdőigazgatóság székházának befejezésére és 14.000 K-t a máramaroszigeti erdőigazgatóság új székházának

előkészítő munkálataira. Változatlan a havasok berendezésére fordítandó összeg (50.000 K) és ugyancsak az 1913. évi összeggel egyező az erdőfeltárási beruházások összege: 535.600 K, amely összeg ugyan a fenforgó nagy szükséglettel szemben nem elegendő, de esetleg a várható mérlegjavulás összegével gyarapodni fog.

Az állami kezelésbe vett községi erdők és kopár területeknél a személyi járandóságok 1,589.352 K-val irányoztattak elő (+ 44.647 K), A mult évhez képest jelentkező többletben szerepel 10 új főerdőőri és 10 új erdőőri állás költsége, továbbá 6837 K „díjtalan” erdőmérnök-gyakornokok napidijaira. A főiskolai tulprodukció következtében a kormány ismét az elé a kényszerűség elé állított, hogy az egykori műszaki díjnokok mintájára fölös gyakornokokat fogadjon szolgálatába, hogy ezeknek alkalom adassék az államvizsga letehetéséhez szükséges gyakorlatot megszerezni. Csupán a cím és némileg a napidij változott, hogy a cím ne legyen akadály annak, hogy a gyakornokok szolgálati ideje teljesen beszámíttassék, ha továbbra is állami szolgálatban maradnak.

A dologi kiadások 1,460.000 K-val (1,389.414 K), az átmeneti kiadások 23.300 (37.760 K) K-val, végül a bevételek 900.000 (896.040 K) K-vat vannak kimutatva.

Az erdőfelügyelőségek, az erdőőri szakiskolák és az országos erdei alap költségvetései érdemleges változást nem szenvedtek.

Kopár területek befásításának előmozdítására 1,400.000 K-t (1,300.000 K) irányoztak elő. Közelebbi felvilágosítást e munkálatok programjára ebből a költségvetésből sem merithetünk.

Az erdővásárlási alap 1912. év végével 6,713.487 K 92 f tőkével birt, de ennek daczára akcióképtelen, mert ebből a vagyon-

500 év óta gyógyítanak csuzt, köszvényt, ischiast stb.

Trencsénteplicz

radioaktív kénes hőforrásai és iszapfürdői. Szállodák fürdőkkel egybeépítve, azért egész éven át nyitva. Hidegvízgyógyintézet. Diétetikus konyha. *Új fürdők. Új szállodák. Új iszapfürdők.* Házikúrához: Kénes iszap- és vizszétküldés.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai és azok hozzátartozói a június 15-től szeptember 1-ig terjedő idő kivételével napi 8 koronáért szobát, ellátást, fürdő- vagy iszapkezelést kapnak. Aki ezt a kedvezményt nem veszi igénybe, de a fürdőigazgatóság házaiban lakik, a lakásnál és fürdőknél 50% kedvezményt élvez. Iszapszétküldésnél 10%.

ból 2,799.800 K a vasuti törzsrészevény, 2,934.061 K 56 f pedig a bevételi hátralék, ezenfelül pedig a hertneki birtok vételárhátraléka 2,580.405 K 81 f, a zborói birtok törlesztetlen jelzálogkölsőne 319.143 K 11 f, úgy, hogy tulajdonképen az alap teljesen tehetetlen, éppen oly időben, amikor nagy szükség volna akcióképességére.

1912-ben a kincstári birtok csupán 926·56 kat. holddal gyarapodott, amiből 605 hold esik *Kiszély* Árpád dr. csorbai birtokára, 96·77 hold az ismert szabédi kísérleti telepre. A hertneki birtok jelzálogkölsőnének kamatja és bélyegilletéke 131.428 K-val terheli ebben az évben az alapot, e kölsön törlesztésére csak 8106 K 17 f fordíttatik. Így jelentkeznek ennek az igen előnytelen vásárnak hosszú időre kiható terhei.

Az iparosok faszükségletének közvetlen fedezése érdekében az Országos Iparegyesület a mult évben fölterjesztéssel fordult a földmivclésügyi minisztériumhoz, amelytől a következőkben ismertetett választ nyerte: A minisztérium hangsulyozza, hogy az állami erdők vezetésénél egyik főirányelve az, hogy a kincstári erdők fatermése ne tövön, hanem kitermelt állapotban értékesíttessék. Ez a rendszer részben már érvényre jutott, részben az előfeltételek teljesülésével, fokozatosan életbe fog lépni. A házilagosan termelt fatömegnek csak egy része értékesíttetik több évre előre kötött szerződések alapján, igen jelentékeny és évről-évre szaporodó fatömeg értékesítése úgy történik, hogy a közlekedési utakhoz, hozzáférhető helyre szállítva és a keresletnek és helyi viszonyoknak megfelelő kisebb csoportokra osztva kerül versenytárgyalás alá. Így pl. a tiszamenti kincstári erdőknek évi közel 300.000 m^3 -es fatermése 500—1000 m^3 -es részletekben kerül évről-évre eladásra és hasonló eljárást igyekszik a miniszter a Vág, Garam és Maros folyókra hajló kincstári erdőkben is meghonosítani. A besztercebányai, zsarnóczai, liptóujvári, tótsóvári, lippai és lugosi kerületekben már most mintegy 50.000 m^3 lágy- és 25.000 m^3 keményhaszonfa kerül évről-évre apró részletekben eladásra, sőt Szomolnokon közelebből kivételesan fűrészárut is fog a kincstár kisebb csoportokra osztva értékesíteni.

Vételalkalom tehát van bőven s kívánatos volna, hogy az iparosok szövetkezeti alapon a Duna, Tisza, Vág, Garam és Maros

mentén fűrésztelepeket létesítsenek, amelyek az iparosok által közvetlenül felhasználható félgyártmányokat állítanák elő és a fakarteltől függetlenül adnák el.

Kincstári műfaraktárak létesítésétől a miniszter — a mult szomorú tapasztalatai alapján — el kíván tekinteni és nem teljesítheti a nyilvános verseny kizárására vonatkozó kívánalmakat sem.

Okszerű gazdálkodás a Dunaszigeteken. Az erdőgazdaság körébe tartozó Dunaszigetek legtöbbször ugyanaz a kép tárul szemeink elé.

A mélyebb helyeken, melyeket normális vizállás mellett is víz borít, a hinárt (*Ceratophyllum demersum*) találjuk, melynek igen jelentős szerep jut ezen mélyedések feltöltésében. Ugyanis oly sűrűn hálózza be e részeket, hogy mintegy szűrő hat, mely a vizet átbocsátja ugyan, de az általa tova hordott homokot, iszapot visszatartja. Ennek folytán a fenék egyre emelkedik, míg végre egyéb növények tenyésztésére is alkalmassá válik. Így mihamar megtelepül az ehető gyümölcsű sulyom (*Trapa natans*) és a vizek

PÖSTYÉN

ma már kettős fogalom.

1. Hires iszapforrásai csusz-, kőszvényeseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásuak.

2. Kitűnően felszerelt hideggyógyintézetében neuraszténiák, szívbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen nyáron nyitva. Felvilágosítást nyújt a

Fürdőigazgatóság.

Egyesületünk tagjai utalvány alapján
:: kedvezményben részesülnek. ::

Bővebbet az elnökségnél.

tündére, a vizirózsa (*Nymphaea*). E mélyedések szélein pedig, mintegy körülhatárolva azokat: a nád (*Phragmitis*), sás (*Carex*) és káka (*Scirpus*) üti fel tanyáját.

A normális vizállásnál alig, vagy egyáltalában el nem öntött helyeken a kék nefelejts (*Myosotis palustris*) jelenik meg a lósóska (*Rumex obtusifolius*) társaságában, a fásnövények közül pedig a fűz, sőt elvétve a feketenyár.

A magasabb, tehát csak nagyobb vizállás esetén elborított területeken a fűz és feketenyár mellett a fehérenyár is feltalálható, ugyszintén a legkülönbözőbb cserjék, mint a szeder (*Rubus caesius*), a kányabangita (*Viburnum opulus*) és cseregalagonya (*Crataegus oxiacantha*).

Végül vannak az egyes szigeteken olyan kimagasló helyek, melyek csakis árvíz idején kerülnek víz alá s melyeken már az amerikai kőris, kocsányostölgy és szil is előfordul már, bár csak szórványosan.

Miként oly számos esetben maga a nagy természet adja az erdőgazdának a legjobb tanácsokat, úgy a Dunaszigetek előbb vázolt képéből vonhatjuk a legmegfelelőbb következtetést arra nézve, hogy az egyes területrészeken mely legértékesebb fanemeket tenyészthetjük. Ugyanis erre nézve irányadónak vehetjük a szigetek növény- és fatenyészetének jelenlegi elosztását, mert ebből tudhatjuk meg, hogy mely helyeken szoríthatjuk ki sikerrel kőrisrel és tölgygyel a gyomfaszámba menő fűzt és nyárt s viszont mely részek azok, melyeken fűzzel és nyárral kell beélnünk. Ha azonban az egyes Dunaszigeteken még pontosabban akarjuk megállapítani a kőris, tölgy és egyéb értékesebb fanemek tenyészhelyeit, akkor legczélszerűbb akként eljárni, miszerint megfigyeljük, hogy a tavaszi és őszi áradások idején és egyáltalában a különböző vizállások mellett, mely területek kerülnek víz alá. Ezt megismerve, már könnyű lesz a Dunaszigeteken a gazdálkodást akként berendezni, hogy minden talpalatnyi helyük a lehető legjobban kihasználtsék.

Ezeket előrebecsátva, a Dunaszigeteket az intenzív kezelés és racionális gazdálkodás elvei alapján a következőképen vélem berendezni.

A szigeteken köröskörül egy körülbelül 30 m-es sávon jól záró-

dott és gondosan kezelt füzállomány volna létesítendő, mely fejleszteményben volna kezelendő. Ezen füzapasztának az volna a főfeladata, hogy a szigetek belterületének értékesebb állományait a jégzajlás okozta károsításoktól megóvja.

Különös gondot kellene fordítani arra is, hogy a szigetek előforduló, főképp sekélyebb mélyedések a lehetőséghez képest feltöltessenek. Evégből czélszerűnek mutatkozik a mélyedéseket a vízfolyás irányába eső szélüktől bizonyos távolságban oly sűrűn amint csak lehet, füzadugványokkal beültetni. Ezeknek ugyanaz a szerep jutna, mint a hinárnak, hogy tudniillik a tova folyó vizet átbocsássák ugyan, de annak hordalékát visszatartsák. Idővel pedig ezek akként kezelendők, hogy vezérhajtásukat meghagyva a mellékágakat lenyessük, s pedig úgy, hogy felülről lefelé mind hosszabb ágcsapokat hagyunk, melyeknek rügyeiből új hajtások erednek és ezek a szomszédos egyedek hajtásaival továbbra is megfelelő sűrűséget alkotnak. Hogy ily módon mily szép eredményt lehetne elérni, példák azok az ujonnan létesült homokzátonyokon képződő kendersűrűségű malátások, melyek az illető zátonyt egyre jobban és jobban feltöltik.

Ha a szóban lévő mélyedések sekélyek, akkor bizonyos távolságban több helyen is lehetne ilyen szűrőket létesíteni, s e célra a füzön kívül esetleg az égert is fel lehetne használni.

Azokon a helyeken, melyek rendes vízállásnál nincsenek ugyan vízzel elárasztva, de már a Duna jelentéktelenebb áradása esetén is víz alá kerülnek, továbbra is a füz és nyár volna fentartandó, csak hogy a jelenlegi elvénhedt fák helyébe karódugványok ültetendők. Ezek azután, valamint az esetleg meghagyandó még sarjadzani képes fiatalabb egyedek sarjerdő-üzemmódban kezelendők, 20 éves forduló mellett.

A szigetek azon részeire, melyeket a víz csak nagyobb áradás alkalmával önt el, az amerikai kőris volna ültetendő, mely az üde, termékeny talajon igen jól tenyészik. A kőrisnek az említett helyeken való megtelepítését nemcsak a nedves talajjal szemben való kedvező viselkedése, hanem gyors növése is ajánlja, mely tulajdonságánál fogva a szigetek helyenként szinte áthatolhatatlan gyomjain sikerrel átküzdi magát.

Esetleg ugyanezen helyeken, valamint különösen a még

magasabb részekén kocsányostölgy tenyésztendő, mely az ásványi anyagokban gazdag áradványtalajon igen szépen fejlődik. A tölgy megtelepítése legczélszerűbben ültetés útján eszközölhető s pedig jól fejlődött csemeték felhasználásával. Helyenként azonban az ültetés helyett makkvetést is lehet alkalmazni, midőn 40—50 cm szélesen, gyomoktól megtisztított pászták közéjébe vont barázdába vétjük a makkot. A vetésnek ezen módjával védhetjük meg a legkevesebb költséggel a kikelő csemetéket a gyomok elnyomása ellen.

Miután a kőris és tölgy ültetése ősze és tavaszra, tehát éppen arra az időpontra esik, midőn a Duna vizállása a legmagasabb s ha azok a helyek, melyekre az említett két fanemet telepíteni szándékoznak, ilyenkor nincsenek is mindig víz alatt, a legtöbb-ször vízenyősek, miért is ajánlatos a dombos ültetés valamelyik módját alkalmazni.

Igy a szigeteken a jövőben tenyésztendő fanemet illetőleg egyáltalában nem osztom Hamernyik nézetét, ki a jövőre is csak a füz- és nyárfajokat, esetleg a kőrist ajánlja.

Hiszen például az apatini erdőhivatal egyes szigetein is található igen szép tölgyegyedek, melyeknek bizony mit sem ártottak az árvizek. Hivatkozom továbbá Földes János főerdőtanácsosnak „Legelőerdők” című művében leírt tapasztalatára, mely szerint a múlt század 90-es éveiben a szigetek fiatal tölgycsemetéit elborította a víz, mely csak mintegy öt hét után apadt le. De alighogy elvonult az ár, ismét elöntötte a víz az említett csemetéket, melyek ekkor három hétig maradtak víz alatt, s a csemeték mindezek daczára a következő évben a legépebb állapotban voltak.

Különben a kincstár szigetbirtokainak gazdálkodásában helyenként érvényesül is már a tölgy és kőris meghonosítására irányuló törekvés. Legalább erre enged következtetni egyes szigetek újabb üzemterve. Így például az apatini erdőhivatal alá tartozó palánkai erdőgondnokság rendszeres gazdálkodás alá vont szigeteinek 1907-ben készült üzemterve javarészt kőrissel elegyes tölgyek telepítését írja elő. Ugyanis nevezett erdőgondnokság alá tartozó Dunaszigetek lágy erdei külön üzemosztályt alkotnak, mely 3 tagból áll s összterülete 1734 hold. A 2. tag ugyan még üzemén kívül van helyezve, de az 1. és 3. tag egyes erdőrészeiben már igen szép amerikai kőrissel elegyes tölgy fiatalosok vannak. Így:

Tag	Erdőrész	F a n e m	Elegy- arány	Terület	Kor	Sűrűség	Termő- helyi oszt.
1.	3	Tölgy	0.3	18.1	13	1.0	II.
		Amerikai kőris	0.7				
3.	33	Tölgy	1.0	8.5	19	0.9	II.
3.	34	Tölgy	1.0	10.5	22	0.9	II.
3.	35	Tölgy	1.0	6.4	8	0.9	II.
		Tölgy	0.6				
3.	38	Amerikai kőris	0.4	13.0	13	0.5	II.
		Tölgy	1.0				
3.	40	Tölgy	1.0	6.3	16	0.9	II.
		Tölgy	0.6				
3.	42	Amerikai kőris	0.4	5.2	13	0.5	II.
		Tölgy	0.6				
3.	50	Tölgy	0.6	16.4	13	0.9	II.
		Amerikai kőris	0.4				

Ezen erdőrészekben a telepítés makkvetéssel történt s a pótlások 2 éves csemetékkal foganatosítottak.

A 3. tag két erdőrészében, nevezetesen a 36. és 46-ikban, nemesfűz telepítésével folytak kísérletek, melyek azonban nem jártak a kívánt eredménnyel.

A naponta fokozódó faszükséglet s különösen a kocsányostölgynek nagymértékű fogyása s továbbá a lehető legnagyobb jövedelem elérésére való törekvés és az általános közgazdasági érdek követelte észszerű gazdálkodás kívánalmai folytán igyekezni kell az adott talaj- és termőhelyi viszonyok között a lehető legértékesebb fanemeket nevelni. Ennek megfelelően viszont a Duna-szigeteken a jövőben követendő gazdálkodás megállapításánál, illetőleg az ezentul tenyésztendő fanemek meghatározásánál különös súlyt kell helyezni az amerikai kőris és kocsányostölgynek minél nagyobb mértékű megtelepítésére.

Pető János.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBOL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtiszti létszámukban be-
álló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

Földmivelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére *Török Sándor* erdő-
tanácsost főerdőtanácsossá kinevezem.

Kelt Bécsben, 1914. évi márczius hó 26-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

BÁRÓ GHILLÁNY IMRE s. k.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Szarmáry* Ferencz m. kir. főerdő-
mérnököt m. kir. erdőtanácsossá nevezte ki.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Szabó* Endre m. kir. segéd-
erdőmérnököt, főiskolai tanársegédi minőségének megszüntetése mellett, Selmecz-
bányáról Kolozsvárra az ottani m. kir. erdőigazgatósághoz, — *Pászthory* Ödön
m. kir. segéderdőmérnököt pedig kirendelte Zsarnóczáról Selmeczbányára a m. kir.
bányászati és erdészeti főiskola erdészeti földméréstani tanszékéhez, a tanár-
segédi teendők ideiglenes ellátása céljából.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter Ó cs. és Apostoli kir. Felségének leg-
magasabb engedélye alapján *Benkő* Rezső m. kir. főerdőtanácsost — saját kérel-
mére — végleges nyugalomba helyezte.

Ugyanezzel az alkalommal *Illés* Vidor m. kir. főerdőmérnököt áthelyezte
Vadászderőről Lipótújvárra s igazgatói minőségben megbizta a lipótújvári
m. kir. erdőőri szakiskola vezetésével, áthelyezte továbbá *Katona* István m. kir.
segéderdőmérnököt Görgényszentimrérről a vadászderői, *Schorscher* János m. kir.
erdőmérnökgyakornokot pedig Beszterczéről a görgényszentimrei m. kir. erdő-
őri szakiskolához.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Hudák* Lajos m. kir. főerdőmérnököt
saját kérelmére végleges nyugalomba helyezte.

Brassó városánál *Orlovsky* Gyula erdőtanácsossá, *Gunesch* Gottfried és
Hain Gusztáv főerdőmérnök, *Albrich* Gyula és *Király* Dénes erdőmérnökökké
léptek elő.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter az erdészeti segédhivatali tisztii személy-
zet létszámában *Bartha* Árpád m. kir. irodasegédtitztet m. kir. irodatiszté, —
Török Jenő m. kir. irodakezelési gyakornokot pedig m. kir. irodasegédtitzté
nevezte ki.

KÖZIGAZGATÁSI BÍRÓSÁGI DÖNTVÉNYEK ÉS ELVI JELENTŐSÉGŰ HATÁROZATOK.

I.

Erdei termékeknek idegen területen való átszállítása esetén, ha az engedély több évre adatott, az engedélyes minden naptári év végével köteles az okozott kárt és költséget megtéríteni és ha e kötelezettség teljesítésére a letett pénzbeli biztosítékot kellene fordítani: a szállítási engedély mindaddig szünetel, míg az engedélyes cég a biztosítékot ki nem egészíti.

6644/1913. K. szám. Ő Felsége a király nevében a magyar királyi közigazgatási bíróság dr. K. Elek ügyvéd által képviselt D. Ignác fia Lajos n.-i cégnek dr. T. Kálmán ügyvéd által képviselt V. Jakab n.-i lakos ellen erdei termékeknek magánuton való szállításának megengedése iránt folyamatba tett ügyében a bíróság 2905/1912. számú ítélete következtében B. vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának az engedély feltételei és módozatai kérdésében 1913. évi január hó 16-án 6402/1912. szám alatt hozott újabb véghatározat ellen V. Jakab által beadott panaszt 1913. évi szeptember hó 9. napján tartott nyilvános ülésében az 1896. évi XXVI. törvénycikk 73. szakasza alapján tárgyalás alá vevén, következőleg

ítélt:

A magyar királyi közigazgatási bíróság a közigazgatási erdészeti bizottság megtámadott határozatát azzal egészíti ki, hogy a szállítás által netán okozott károkat, költségeket és a használt magánut és hidak előbbeni jókarba helyezésére szükséges kiadásokat az engedélyes cég az engedély időtartamának lejártá előtt is, minden naptári év végével köteles az 1879. évi XXXI. törvénycikk 180. §-ának megfelelő alkalmazása mellett a panaszlónak megtéríteni és ha e kötelezettség teljesítésére a letett pénzbeli biztosítékot kellene fordítani: a szállítási engedély mindaddig szünetel, míg az engedélyes cég a biztosítékot 5000 koronára ismét ki nem egészíti.

Egyébként a bíróság a panasznak helyt nem ad.

Indokok:

A kért szállítási engedély megadása kérdésében a bíróság 2905/1912. számú ítéletében már döntött, a feltételek és módzatok megállapítására azonban további eljárást és új elsőfoku határozat hozását rendelte el.

Az ennek következtében hozott új elsőfoku határozat ellen él most V. Jakab, a szállítás tüzésére kötelezett fél, panasszal.

A közigazgatási erdészeti bizottság a szállítás időtartamát 1913. évi január hó 16-tól kezdve számított három évben állapította meg s ezt a rendelkezést a panaszló nem támadja meg.

Midőn az 1879. évi XXXI. törvénycikk 180. §-a a károk és költségek megtérítését a szállítás befejezésének idejére hagyta, a rendszerint előfordult, aránylag rövid ideig tartó szállításokat tartotta szem előtt. Midőn azonban az erdőgazdaság és erdei ipar fejlődésével olyan helyzetek alakulnak, hogy egyes esetekben, miként a jelen ügyben is, a szállítási engedély hosszabb évekre terjedő időn át szükséges: akkor a szállítás megengedésének türéseire kötelezett fél vagyoni érdekét súlyosan sértené, ha kárainak és költségeinek megtérítését csakis a szállítás befejeztekor követelhetné. Súlyosan sértené nemcsak azért, hogy jogos követelésének kielégítésére hosszú időn át kellene várnia, hanem azért is, mert a hosszú idő elteltével a kár bizonyítása nehezzé is válik.

A törvény idézett szakasza pedig azzal, hogy a szállítás befejeztével való kár és költség megtérítését szabályozza, nem szünteti meg az anyagi törvényen nyugvó azt a jogszabályt, hogy a kár és költség okoztával az ezek megtérítésével szülő kötelezettség rendszerint egyidejűleg esedékes.

Ezért a törvény megengedi azt a jogfejlődést, melyet a közigazgatási bíróság állandó gyakorlata érvényre is juttatott, hogy több évre szóló szállítási engedély esetén az engedélyes minden naptári év végével köteles az okozott kárt és költséget megtéríteni és az ezáltal netán csökkent biztosítékot pótolni.

Ugyanezért a közigazgatási erdészeti bizottság határozatát ezzel a rendelkezéssel ki kellett egészíteni.

II.

Az 1898 : XIX. törvénycikk szerint szervezett közös erdőbirtokosok birtokrendezésével felmerült költségek — hacsak a birtokrendezésben eljáró bíróság azoknak viselését nem teszi a közös birtokosok egyetemének terhévé — nem fedezhetők az idézett törvény 32. §-a szerint való járulékkivetés útján.

6503/1913. K. szám. Ő Felsége a király nevében a magyar királyi közigazgatási bíróság a f.-i közbirtokosság osztatlan tulajdonában levő, közösen használt erdő birtokosainak 1911. évi június hó 30-án tartott gyűlése járulék kivetése tárgyában hozott határozat ügyében M. vármegye közigazgatási bizottságának 1912. évi január hó 15-én 4483/1911. szám alatt hozott határozata ellen. S. Mózes és társai által beadott panaszt 1913. évi szeptember hó 9. napján tartott nyilvános ülésében az 1898. évi XIX. törvénycikk 54. szakasza alapján tárgyalás alá vévén, következőleg

ítélt:

A magyar királyi közigazgatási bíróság a panasznak helyt ad és megsemmisíti a közös birtokosok gyűlési határozatának megtámadott s a közigazgatási

bizottság által érvényben tartott azt a részét, melylyel a birtokrendezési ügy költségei az 1898. évi XIX. törvénycikk 32. §-a szerint járulékkivétessel fedezhető közös költségek közé felvételtek.

Indokok:

A közös birtokosok elnökének 1913. évi április hó 25-én 86. szám alatt kelt jelentése szerint, a birtokrendezési ügyben eljáró rendes bíróságnak nincs olyan határozata, amelylyel a szóban levő birtokrendezési eljárási költségek megfizetésére vagy előlegezésére a közös birtokosok az 1898. évi XIX. törvénycikk szerint a gazdasági ügyek vitelére történt szervezetségükben köteleztettek.

Törvényes jogszabály szerint pedig az ilyen birtokrendezési költségek nem tartoznak a közös birtokosokat, mint ilyeneket, terhelő közös költségek közé.

Az 1908. évi XXXIX. törvénycikk 4. és 8. §-aiban nyert felhatalmazás alapján az igazságügyminiszter által 30/1909. szám alatt kibocsátott, a birtokrendezési ügyekben követendő eljárásról szóló rendelet 188. és 189. §-ai, valamint a 60/1909. szám alatt kibocsátott, a birtokrendezések költségeinek kivételéről, beszédéről, behajtásáról és kezeléséről szóló rendelet 3. §-a szerint, arányosítás esetén a rendezés költségét mindegyik érdekelt fél a közösből neki jutott birtok- vagy illetményterülete arányában viseli, a költségek előleges fedezése végett pedig az eljáró bíró előirányzatot készít s a szükséges összeget az arányosítás által érdekelt birtokosoknak összes állami földadója arányában felosztva hajtják be.

Ezek szerint a szóban levő birtokrendezési költség sem a birtokrendezési ügyben eljáró bíróságnak különleges határozata folytán, sem törvényes jogszabály alapján nem tartozik a közös birtokosokat az 1898. évi XIX. törvénycikk szerint való szervezetségükben terhelő közös költségek közé. Következésképpen ennek a költségnek fedezésére nincs helye az említett törvény 32. §-a szerint való járulékkivételnek.

Ezért a közös birtokosok határozatának ezt célzó megítámadott részét meg kellett semmisíteni.

III.

Mezei közös dűlőút költségeihez haszonaránylag hozzájárulni az a birtokos is tartozik, akinek erre az utra feltétlenül nincs ugyan szüksége, de birtokának értékét és használhatóságát az ut kétségtelenül emeli.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1914. évi márczius hóban.

A rövidítések magyarázata:

Az ákácza monografiája	Am.
Alapítványi kamat	ak.
Alapítványi tőketörlesztés	att.
Altiszti segélyalap	Asa.
Atfűtő bevétel	áb.
Báró Bánffy D. alapítvány	BBa.
Bedő Albert alapítvány	BAA.
Bükküzifa romlása stb.	Btr.
Egyéb bevétel	Egy.
Erdői facsemeték nevelése	Ecs.
Erdészeti Géptan	Egt.
Erdészeti Lapok egyes füzetek	EL.
Erdészeti Növénytan II. rész	Nvt. II.
Erdészeti rendezetek tára	Ert.
Erdészeti zsebnaptár	Npt.
„Erdő” című lap	Eld.
Erdőbecslés tan II. kiadás	Ebt.
Erdőőr	Eő.
Erdőrendezést (Bel.)	Rz.
Erdőrendezést (Fekete)	Rzf.
Erzsébet királyné alapítvány	E. a.
Értékpapírok kamatai	Ék.
Értékezesek az erdőrendezés köréből	ÉE.
Fából készült csukor és alkohol	Fcza.

A fenyőfélék fájának összehasonlító szövegtana	Fősz.
Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	H. F.
Hirdetési díj az E. L.	hd.
Hirdetési díj az „Erdő”-ben	Ehd.
Időközi kamatok (takarékpénztári)	ik.
Kedvezményes lapdíj	kld.
Készpénzalapítvány	k. a.
Külföldi fafajok tenyésztése	Kft.
Lakber	lb.
Lapdíj (Erd. Lapok)	ld.
Legelő-erdők berendezése	M. L.
Magyar Erdészeti Oklevéltár	EOT.
Népszerű növénytan	N. Nvt.
Perköltség	Prk.
Postaköltség	pk.
Rendkívüli bevétel	rb.
Rendszeres növénytan I. R.	Rnt. I.
Szállaló Erdők Berendezése	Szb.
Tagsági díj	td.
Tangens-táblázatok	Tt.
Gr. Tisza Lajos-alapítvány	TLa.
Titkári nyugdíjalap	t. ny. a.
Tölgy és Tenyésztése	Töt.
Wagner Károly alapítvány	WKa.

Asbóth István td. 16.—. Gróf Andrássy A. örök. ak. 20.—. Antal Miklós td. 16.—, pk. —.35. Gróf Apponyi Albert ak. 20.—, pk. —.35. Aradi adóhiv. hd. 18.05. Gróf Andrássy Sándor ld. 8.—. Ács Dezső npt. 2.—, pk. —.45. Athenaeum Eő. 6.—, Ecs. 3.—. Boros László npt. 3.—. Bodenlosz József npt. 2.—, pk. —.45. Bánó Árpád ld. 16.—. Békeffy Miklós ak. 16.—. Besztercei erdőig. npt. 44.—, pk. 1.14 és npt. 6.—, pk. —.78, hd. 17.75. Bodnár Richárd att. 40.—, ak. 5.—. Borczun Péter td. 16.—, pk. —.35. Boros László Eő. 6.—. Dr. Böck Hugó td. 16.—, pk. —.35. Bohuniczky Endre td. 16.—, pk. —.35. Balás Béla td. 16.—, pk. —.35. Gróf Batthányi Elemér ak. 20.—, pk. —.16. Besztercebányai erdőig. hd. 18.65. Id. Briestyánszky Endre ak. 6.—. Bustya-házai erdőhiv. hd. 9.85. Özv. Böhm Ferenczné ak. 1.—, pk. —.35. Barkóczy Ferencz npt. 4.—, pk. —.12. Budisavljević Tódor td. 8.—. Bernát István npt. 2.—, pk. —.45. Boros Marcell td. 8.—. Bund Károly td. 8.—. Béky Albert td. 4.—. Bencze Gergely ak. 3.—. Beszterce város td. 16.—, pk. —.55. Baumann Béla td. 8.—. Boitner Gyula td. 16.—. Bugly Pál npt. 2.—, pk. —.15. Bóna Andor td. 4.—. Cerviék Béla hd. 2.—. Csuka János Eő. 6.—, pk. —.55. Chalupeczky János td. 16.—, pk. —.35. Cseleji József td. 8.—. Csonka Dezső Eő. 12.—, pk. —.40. Cotteli Honorat td. 5.—. Cservenka Antal td. 31.—, pk. —.67. Czeiszberger Ernő td. 24.—. Comanicu János ak. 16.—. Cseke Kálmán Eő. 6.—, pk. —.55. Darvas Béla npt. 2.—, pk. —.45, hd. 3.75. Dietl Ágost npt. 2.—. Dudutz Károly td. 16.—. Devecseri erdőhiv. ld. 16.—. Dóczi István npt. 2.—. Deutsch Adolf lb. 1.—. Dobsina város npt. 2.—, pk. —.45. Eisler J. testvére td. 16.—. Erdészeti Vadászati Altisztek Orsz. Szöv. td. 16.—. Egy

Ferencz td. 16.—, pk. —.35. Egly József td. 14.—. Esztegar Bálint td. 5.—.
 „Erdőre” 2305.90. Farkas József Eő. 6.—, npt. 2.—, pk. —.78. Eő. 12.—, pk.
 —.72. Fazekas Sándor rb. —.35. Fülöp István npt. 2.—, pk. —.50. Fülöp János
 npt. 2.—, pk. —.50. Fűzy Zoltán ak. 15.—, pk. —.35. Dr. Fráter László hd.
 27.85. Fischer és Társai td. 16.—, pk. —.35. Früstök László td. 16.—. Füstös
 Zoltán td. 10.—. Földmiv. min. hd. 246.60, hozj. 3000.—, ld. 2864.—. Farkas
 Pál npt. 2.—, pk. —.45. Fazekas Sándor ld. 4.—. Faragó Béla hd. 4.80. Faul-
 vetter Ignác td. 16.—, pk. —.35. Gruber Gyula npt. 3.—. Grossinger Sándor
 Eő. 6.—, pk. —.55. Gyöngyössy Béla ak. 16.—, pk. —.35. Ifj. Garlathy Oszkár
 td. 16.—, pk. —.35. Gontkó Ignác npt. 2.—, pk. —.45. Graef Károly npt.
 2.—, pk. —.45. Gruber Rezső td. 40.—. Dr. Günther Antal td. 16.—, pk. —.16.
 Gergye Gyula Eő. 6.—, pk. —.55. Gázsy Willibald npt. 2.— és npt. 2.—, pk.
 —.45. Dr. Gallasy István lb. 1.—. Horváthy Ferencz td. 16.—, pk. —.35
 Hreblay László td. 32.—, pk. —.35. Dr. Hammersberg Géza td. 16.—. Hammer
 Károly ak. 15.—, pk. —.35. Hosszu János td. 16.—. Özv. Heim J.-né áb. 16.55
 és 16.35. Lovag Hahn urad. hd. 12.55. Hochreiter Terike hd. 1.20. Heine János
 td. 16.—, pk. —.35. Huszár Pál td. 24.—, pk. —.35. Hodóssy Lajos lb. 2.—.
 Halmi László td. 16.—. Hernádfői v. urb. hd. 33.25. Gróf Hunyady-urad. npt.
 3.—, pk. —.45. Özv. Jánthó Jánosné ak. 14.—, pk. —.35. Jenikovszky Leo npt.
 2.—, pk. —.45. Jikeli János hd. 25.15. Jmreh Ferencz ak. 11.—, pk. —.35. Justh
 Ferencz td. 16.—. Jakubek József npt. 3.—, pk. —.45. Kecskemét város npt.
 17.—, pk. —.12. Kellner Viktor td. 16.—. Kolozsi István Eő. 6.—, pk. —.55.
 Kolozsvári Andor td. 16.—, pk. —.35. Kovács Tivadar td. 16.—, pk. —.35.
 Kubányi Endre ak. 16.—, pk. —.35. Dr. Kircz Vilmos td. 16.—, pk. —.35.
 Kudsiri előjáróság hd. 35.15. Klein Náthán ak. 16.—, pk. —.36. Krause Dezső
 td. 16.—. Kárpáti József Eő. 6.—, pk. —.55. Kőfalussi Győző td. 14.—. Kovács
 Aladár att. 10.—. Kolozs József td. 16.—. Kauker János npt. 3.—. Kászoni
 József Eő. 6.—, pk. —.55. Klein Miksa és Társa ld. 16.—. Dr. Kovács István
 hd. 28.75. Kolossy Imre td. 16.—. Kretter Rezső npt. 9.—, pk. —.78. Kolecányi
 László td. 16.—. Kurjeha Kálmán Eő. 6.—, pk. —.55. Lehoczky János lb. 60.—.
 Lugosi erdőig. npt. 48.—, pk. 1.36. Lahner Károly td. 8.—. Lakatos Béláné
 2.—. Lászlóffy Gábor ak. 4.—, pk. —.16. Liptóújvári főerdőhiv. hd. 16.—, pk.
 —.15. Lukácska József npt. 2.—, pk. —.45. Lehoczky György td. 16.—, pk.
 —.35. Linszky Antal örök. td. 16.—. Lippai főerdőhiv. hd. 14.75. Lőfi Jenő
 td. 16.—. Lipcsey László td. 2.—. Lénárt János Eő. 6.—, pk. —.60. Lange
 erdősz npt. 3.—, pk. —.45. Minich Márton Eő. 6.—, pk. —.55. Miskolczy János
 ak. 6.—, pk. —.35. Molnár Imre td. 16.—, pk. —.35. Gróf Mirbach O. npt.
 6.—, pk. —.12. Mariinek Ferencz npt. 3.—, pk. —.45. Majerszky István td. 5.—.
 Martin János npt. 2.—, pk. —.45. Mahler Antal td. 18.—. Mózs Ferencz td.
 16.—. Németh János Eő. 6.—, pk. —.55. Nagy Sándor td. 16.—, pk. —.16.
 Nadhera Pál ak. 16.—, pk. —.35. Nagy Vincze td. 16.—. Nagy László att.
 120.—, ak. 16.—. Neuschwentner Ágost Eő. 6.—, pk. —.55. Neuhofer & Sohn
 hd. 10.50. Osterlamm Ernő td. 10.—. Ormay Kálmán td. 16.—, pk. —.16.
 Osterer Károly npt. 12.—, pk. —.45. Osztrólczy Miklós hd. 6.40. Ondrus
 Gyula td. 8.—. Persián Iván lb. 53.—. Pöschl Ferencz td. 16.—, pk. —.35.

Polák Ferencz td. 16.—, pk. —.35. Püspökladányi telitőtelep fész. 25.—. Pető János Ám. 6.—, pk. 12.—. Pászthory Ödön td. 16.—, pk. —.35. Pozsony-szentgyörgy város td. 32.—. Pokorny Károly td. 16.—. Pausinger Károly td. 10.— és 8.—. Prázmár község hd. 23.65. Puksa Endre td. 16.—, pk. —.35. Pál János td. 8.—. Rózsay Rezső ak. 8.—, pk. —.35. Rényi Dezső npt. 3.—. Báró Radvánszky Antal td. 16.—. Ressel István td. 16.—, pk. —.35. Rozáry Árpád td. 16.—. Répászky István hd. 12.75. Ráner Sándor td. 40.—. Rimabrezói erdőhiv. hd. 14.95. Rudnay Egyed td. 32.—. Riffer Sándor td. 32.—, pk. —.35. Reisinger Rezső hd. 3.—. Roszkopf János Eő. 6.—, npt. 3.—, Ecs. 3.—, pk. —.45. Rényi Károly npt. 3.—, Eő. 6.— és Eő. 6.—. Reisinger Rezső hd. 3.—. Rohorka Soma hd. 10.—. Reitter Oszkár hd. 20.—. Romándi Géza lb. 1.—. Szabó Adolf kld. 6.—. Sárkányi erdőgond. Eő. 6.—, pk. —.55. Szántó Mihály td. 16.—, pk. —.35. Szászsebesi erdőhiv. npt. 54.—, pk. 1.86. Schenkengel László td. 16.—, pk. —.35. Segesd község hd. 37.45. Sobó Jenő td. 16.—. Szigeti Rezső td. 16.—, pk. —.35. Szilágyi József td. 16.—. Schwanzer Gusztáv td. 16.—. Szabó Ferencz td. 16.—, pk. —.35. Sztripszky Ágost td. 2.—, pk. —.35. Stompf Pál td. 16.—. Simon Ignác Eő. 6.—, pk. —.55. Schebor Ferencz td. 16.—. Skultéty Győző npt. 2.—. Schöpflin Alajos npt. 2.—, pk. —.45. Schulcz és Pollák Ecs. 4.—. Saenger Nándor td. 16.—, pk. —.35. Sáfár Pál npt. 3.—, pk. —.20. Szabó Lajos td. 32.—, pk. —.35. Szullik István npt. 3.—, pk. —.45. Szakmáry Ferencz td. 16.—. Seidner Bernát örök. td. 16.—. Szporny Gyula td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Schwarcz Rezső Eő. 6.—. Szepesolási r. k. lelkeszi hiv. hd. 45.85. Somogyi Lajos npt. 3.—, pk. —.45. Dr. Szigyártó József td. 16.—. Schultz és Pollák Ecs. 4.—. Tótsóvári erdőhiv. hd. 23.25. Gróf Teleki Arvéd td. 16.—, pk. —.35. Traum János td. 16.—, pk. —.55. Toldi Lajos Eő. 12.—. Tamás Antal Eő. 6.—, pk. —.55. Tripammer Károly npt. 2.—, pk. —.45. Tomasovszky Imre td. 6.—. Tar József td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Tomcsala János ld. 8.—. Tenczer G. hd. 4.—. Ulreich Gyula td. 16.—. Ungvári főerdőhiv. npt. 64.—, pk. 1.74, hd. 36.71. Urbáncsek István npt. 3.—, pk. —.45. Vass György npt. 2.—. Véssey Mihály td. 16.—, pk. —.35. Valics János ak. 16.—, pk. —.35. Ifj. Véssey Ferencz td. 16.—, pk. —.35. Vinkovcei főerdőhiv. hd. 36.40. Vaszil László npt. 2.—, pk. —.45. Viski közbirt. hd. 36.85. Várnai Sándor ak. 6.—. Verbicz község hd. 15.85. Várnai és fia npt. 3.—. Warinszky József td. 16.—, pk. —.35. Zuskin Ferencz att. 25.—. Zsarnóczai erdőhiv. npt. 39.—, pk. —.76, hd. 18.85. Zenta város hd. 22.25. Zareczky Pál ak. 16.—, kfn. 3.—, pk. —.45. Zágrábi erdőig. hd. 24.55.

Faarverések eredményei.

Alábbiakban az eladás tárgyának (választék, fanem, méretegység) megjelölésén kívül az elfogadott, rendszerint legmagasabb árajánlatot közöljük, amely után zárjelben azt a százalékot jelezzük, amelylyel az elért ár a kikiáltási árat meghaladja. Ez utóbbit tehát úgy számíthatjuk ki, ha a közölt árat ezzel a százalékkal csökkentjük.

I. Tövön.

Poprádfalu község (1914. márcz. 19.):

1·4 kat. holdon becsült lucz- és jegenyefenyőhaszonfa 40 cm vastagságig 290 m³, 41—52 cm vastagságig 56 m³. Tüzifa 39 m³ 2722 K (+ 230/o).

Szászsebesi m. kir. erdőhivatal (1914. márcz. 19.):

Vajdahunyadi m. kir. erdőgondnokság gyalári erdejében 307 kat. holdon becsült tölgy-, bükk- és gyertyán-, mű- és tűzifa mintegy 5000 m³ à 7·04 K (+ 0·0059/o).

Izszacsali nemesi közbirtokosság (1914. márcz. 24.):

169·5 kat. holdon becsült luczfenyőhaszonfa 14433 m³. Juharmúfa 247 m³. 41251 K (+ 0·120/o).

Óváz községi telepítvények (1914. márcz. 26.):

Szártörött luczfenyő mintegy 320 m³ à 8·55 K (+ 0·040/o).

II. Kitermelt állapotban.

a) Műfa.

Zsarnóczai m. kir. erdőhivatal (1914. márcz. 17.):

Selmeczbányai m. kir. erdőgondnokság. A bélébányai vasuti állomásra kiszállított tölgyrönkö, I. oszt., 60 m³ à 34·58 K (+ 00/o), tőár 26·09 K. Ugyanaz, II. oszt., 140 m³ à 21·22 K (+ 00/o), tőár 12·73 K. Ugyanaz, III. oszt., vékony műfa, 35 m³ à 15·84 K (+ 00/o), tőár 7·35 K.

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság 1914. márcz. 17.):

A karámi és dobrócsi m. kir. erdőgondnokságokban termelt és a kisgarami vasuti állomás mellett rakodóra hozott gyéritési faanyag. Lucz- és jegenyefenyő-szőlőkaró:

1·6 m. h.	1.988 drb	1000 drb-ként	36·33 K (+ 3·80/o),	tőár 1000 drb-ként	9·75 K
1·8 " "	2.223 " "	1000 " "	41·52 K (+ 3·80/o),	" 1000 "	10·85 K
2·0 " "	8.220 " "	1000 " "	62·28 K (+ 3·80/o),	" 1000 "	20·96 K
2·5 " "	3.469 " "	1000 " "	95·50 K (+ 3·80/o),	" 1000 "	27·55 K
3·0 " "	14.118 " "	1000 " "	140·13 K (+ 3·80/o),	" 1000 "	52·55 K
Erdeiléc	10.755 "	100 "	21·80 K (+ 3·80/o),	" 100 "	7·61 K
Rudfa	48.857 "	100 fm.-ként	11·94 K (+ 3·80/o),	" 100 fm.-ként	5·76 K

Liptóújvári m. kir. főerdőhivatal (1914. márcz. 17.):

A maluzsinai, vichodnai és szvarini m. kir. erdőgondnokságban 1913. évben kitermelt fenyőhaszonfa, 2—3·9 m. h., 12—25 cm k. átm., 400 m³ à 8·00 K (+ 0⁰/o), tőár 3·94 K. 4 m-nél hosszabb, 12—20 cm k. átm., 1100 m³ à 12·50 K (+ 0⁰/o), tőár 11·91 K. 4 m-nél hosszabb, 21—25 cm k. átm., 2500 m³ à 13·50 K (+ 0⁰/o), tőár 11·91 K.

Tótsóvári m. kir. erdőhivatal (1914. márcz. 17.):

A szomolnokhutai m. kir. erdőgondnokság nagymedenczevölgyi vándorfűrésztelepén termelt, termelendő és 1914. év végéig a szomolnokhutai vasuti állomás melletti rakodókra kiszállítandó lucz- és jegenyefenyő bányaszéldeszka 1·2 m. h. 66.000 fm., 2·0 m. h. 20.000 fm., 3·0 m. h. 15.000 fm., folyóméterenként 0·048 K (+ 20⁰/o), tőár 0·04 K.

Tótsóvári m. kir. erdőhivatal (Miskolcz, 1914. márcz. 23.):

A diósgyőri vasgyári vasuti állomáson készletezett tölgykerítésoszlop. 2 m. h., 232 drb. à 1·20 K (+ 0⁰/o), tőár 0·51 K. Ugyanaz, 2·5 m. h., 407 drb. à 1·62 K (+ 0⁰/o), tőár 0·79 K. Ugyanaz, 3 m. h., 221 drb. à 2·10 K (+ 0⁰/o), tőár 1·12 K.

Tótsóvári m. kir. erdőhivatal (1914. márcz. 24.):

A szomolnokhutai vasuti állomás melletti rakodón készletezett jegenye- és luczfenyőcellulózefa, 666 ürm³ à 5·12 K (+ 2·5⁰/o), tőár 4·05 K.

Vinkovcei kir. főerdőhivatal (1914. márcz. 30.):

Az ugradiskai kir. erdőgondnokság Prasnik nevű erdőrészében házilag kitermelt tölgyhaszonfa, 19 m³ à 30·62 K (+ 7·3⁰/o), tőár 15·36 K.

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság. (1914. márcz. 24.):

A mihálytelki m. kir. erdőgondnokságnál házilag kitermelt és rakodóra kihozott lucz- és jegenyefenyőhaszonfa, 12—20 cm k. átm., 436 m³ à 13·92 K (+ 2·5⁰/o), tőár 10·95 K. Ugyanaz, 12—25 cm k. átm., 293 m³ à 13·93 K (+ 0⁰/o), tőár 11·72 K. Ugyanaz, 26 és több cm k. átm., 3354 m³ à 16·00 K (+ 0⁰/o), tőár 12·93 K. Ugyanaz, 1253 m³ à 16·00 K (+ 0⁰/o), tőár 14·38 K. Ugyanaz, 988 m³ à 16·00 K (+ 0⁰/o), tőár 14·73 K.

Szárhegy község (1914. márcz. 30.):

A Kisbesztercze folyó mellé kitermelt széldöntött luczfenyőhaszonfa 336 m³ à 8·52 K (+ 3·8⁰/o), tőár 8·21 K.

Zsarnócai m. kir. erdőhivatal (1914. márcz. 31.):

A körmöczbányai m. kir. erdőgondnokság kerületében a jánoshegyi vasuti állomásra kiszállított lucz- és jegenyefenyőhaszonfa, 12—15 cm k. átm., 321 m³ à 11·17 K (+ 1·5⁰/o), tőár 3·58 K. Ugyanaz, 16—25 cm k. átm., 1218 m³ à 14·72 K (+ 1·5⁰/o), tőár 7·13 K. Ugyanaz, 26 cm és azon felüli k. átm., 423 m³ à 16·00 K (+ 0⁰/o), tőár 8·41 K. Fenyőrud, 295 drb. à 0·91 K (+ 1·5⁰/o), tőár 0·47 K.

b) Tüzifa.

Vinkovcei kir. főerdőhivatal (1914. márcz. 28.):

A vrbanjei kir. erdőgondnokság Tromedja nevű erdőrészében házilag kitermelt vegyes keménytüzifa, 3153 $\text{ü}m^3$ à 2·57 K (+ 8·7%), tőár 1·38 K. *Radisevo* nevű erdőrészében házilag kitermelt vegyes lágy- és keménytüzifa, 5314 $\text{ü}m^3$ à 2·56 K (+ 7%), tőár 1·37 K.

Vinkovcei kir. főerdőhivatal (1914. márcz. 30.):

Az ujgradiskai kir. erdőgondnokság Prasník nevű erdőrészében házilag kitermelt tölgytüzifa, 2048 $\text{ü}m^3$ à 2·16 K (+ 6%), tőár 1·29 K. Gyertyán- és sziltüzifa, 49 m^3 à 2·23 K (+ 0%), tőár 1·98 K.

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság (1913. márcz. 31.):

Tő mellett sarángolt bükkhasáb, 46 $\text{ü}m^3$ à 3·00 K (+ 0%), tőár 2·04 K. Bükkhasáb- és dorongfa, 141 $\text{ü}m^3$ à 2·60 K (+ 0%), tőár 1·66 K. Bükkdorongfa, 255 m^3 à 2·10 K (+ 0%), tőár 1·18 K. Nyirhasáb és dorongfa, 3 $\text{ü}m^3$ à 2·20 K (+ 0%), tőár 1·28 K. Nyirdorong, 10 $\text{ü}m^3$ à 1·80 K (+ 0%), tőár 0·90 K.

III. Eredménytelen faárverések.

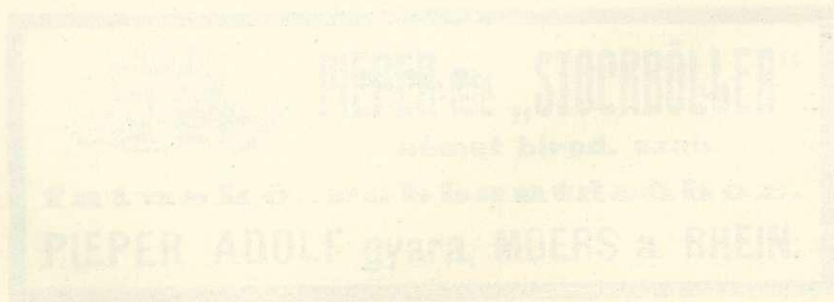
Szepesolaszú római-kath. plébánia (1914. márcz. 26.):

4·9 kat. holdon becsült lucz-, vörös- és erdeifenyő 1079 m^3 . Tövön.

Dragomérfalvi nemesi közbirtokosság (1914. márcz. 26.):

140 kat. holdon becsült luczfenyőhaszonfa, 8929 m^3 . Juharmúfa, 171 m^3 . Bükképületfa 1560 m^3 .

23 23 23

Az „Erdészeti Lapok“ 1914. évi VIII. füzetének tartalma :

	Oldal
<i>Nemes Károly</i> : A szomolnoki széldöntvények	377
FAKERESKEDÉLEM. A fakereskedők egyesülése és az erdőbirtokosok I.—II. (<i>Majerszky István</i>)	404
IRODALOM. <i>Lapszemle</i> . Az erdőművelés mai alapelvei és céljai	408
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK. Hirdetmény a tavaszi államvizsga tár- gyában	413
KÜLÖNFÉLÉK. Halálozás. — Az Országos Erdészeti Egyesület f. évi közgyűlése. — Az 1914/15. évre szóló állami költségvetés. — Az iparosok faszükségletének közvetlen fedezése. — Okszerű gazdál- kodás a Dunaszigeteken. (<i>Pető János</i>)	413
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből	422
KÖZIGAZGATÁSI BIRÓSÁGI DÖNTVÉNYEK és elvi jelentőségű határozatok	423
BEFIZETÉSEK az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál 1914. évi márczius havában	426
FAÁRVERÉSEK EREDMÉNYEI	429
HIRDETÉSEK	I—XXIV

Az „Erdészeti Lapok“ 1914. évi VIII. füzetének HIRDETÉSEI.

**Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.**

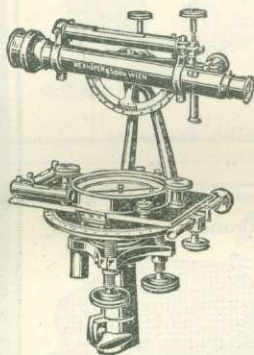
Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

**Aranyérem,
párisi világkiállítás**

1900.

(14. XII. 4.)

Egyetemes busszóla-műszereket

valamint mindenmü **mérőeszközt** készítenek a legjobb kivitel és legpontosabb rektifikáció mellett

NEUHÖFER ÉS FIAI

es. és kir. udvari műszerészek

WIEN V. Hartmannngasse 5.

Képes **árjegyzék** ingyen, bérmentve és postafordultával. Minden használatu műszer állandóan **készletben van. Javítások** és átalakítások — akkor is, ha a műszerek nem a mi gyárunkból származnak — **legjobban és leggyorsabban** eszközöltetnek.
— Szállítás kívánatra **magyar** czégek útján is lehetséges.

PIEPER-téle „STOCKBÖLLER“

német birod. szab.

fatuskó robbantásához.

PIEPER ADOLF gyára, MOERS a. RHEIN.

(2. XII. 6.)

Berson

Summároló
a legjobb

(15—3.)

ERDEI FACSEMETE

== 1914. évi tavaszi szállításra. ==

500.000	drb	2	éves luczfenyő, Picea excelsa, magonc	
500.000	"	3	" " " " " " " "	
20.000	"	3	" " " " " " " "	átiskolázott
3.000	"	3	kékfenyő, Picea pungens glauca, magonc	
1.800	"	3	" " " " " " " "	átiskolázott
14.000	"	2	vörösfenyő, Larix europaea, magonc	
2.000	"	3	" " " " " " " "	leptolepis, átiskolázott
200.000	"	2	jegenyefenyő, Abies pectinata, magonc	
1.000.000	"	2	feketefenyő, Pinus austriaca, magonc	
70.000	"	3	" " " " " " " "	
150.000	"	2	banksfenyő, Pinus banksiana	" "
1.100.000	"	1	kocsánytalan tölgy, Quercus sessiliflora, magonc	
200.000	"	2	" " " " " " " "	" "
500.000	"	1	kocsányos tölgy, Quercus pedunculata	" "
100.000	"	2	" " " " " " " "	" "
600.000	"	1	kőris Fraxinus americana alba, magonc	
600.000	"	2	" " " " " " " "	" "
20.000	"	1	" " " " " " " "	ornus, " "
30.000	"	3	" " " " " " " "	excelsior " "
1.000	"	3	szil, Ulmus campestris, magonc	
25.000	"	1	Éger, Alnus glutinosa	" "
4.000	"	2	" " " " " " " "	" "
10.000	"	1	" " " " " " " "	incana " "
2.000	"	2	" " " " " " " "	" "
900.000	"	1	ákác, Robinia pseudoacacia, magonc	
58.000	"	1	gledicsia, Gleditschia triacanthos	" "
35.000	"	2	" " " " " " " "	" "
7.000	"	4	Feketedió, Juglans nigra, suháng	" "
3.000	"	1	Juhar, Acer pseudoplatanus, magonc	

A csemeték minősége elsőrendű.

Árjegyzéket kívánatra küld:

Junghans E. erdőgondnoksága,
Lankás (Lunkasprrie), posta Bihardobrozd (Dobrest)
Bihar megye.

(3. VII. 7.)

Erdővédő szolgálati egyenruhák, köpenyek, bundák és sapkák

méret szerint, kitűnő minőségű
anyagból **olcsón** kaphatók

GUTMANN J. és TÁRSA cégnél
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-UT 16.

Kérje 12. számú mintázott árjegyzékünket.

(4. XII. 8.)

Uri és női ruhának való brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzier és Dostal cégnél

Brünn, Schwedengasse 5/g, a tanárok és állami tisztviselők egye-
sületeinek szállitójánál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarít meg, ha a posztót közvetlenül a gyár-
telepről szerzi be. — Bármely árban eladott áru új és divatos. — A
legkisebb mennyiség is szállítva lesz. Gazdag tartalmu mintacsomag meg-
tekintésre díjtalanul és portómentesen szállítatik.

(6. VIII. 6.)

Peremartoni NAGY SÁNDOR

Erdőértékesítési és erdőmérnöki iroda,
Budapest, VI., Liszt-Ferencz-tér 13. sz.

TELEFON: 50.

TELEFON: 50.

Erdőbirtokok, faállományok, erdei termékek értékesítése megbízás alapján. Adás-vételi szerződések, üzleti kötelevek felülbírálása. Erdőbecslések. Kihasználási tervek. Erdei és fűrészüzemek szakellenőrzése. Házi kezelések berendezése, ellenőrzése. Fakereskedelmi szakvélemény peres és perenkívüli ügyekben. Usanceok ismertetése. Calculatiók.

(1—15)

Aknaszlatinai GYÖRGY ALBERT

okl. bányamérnök, ávt. nyug. főfelügyelő

irodája:

Budapest, I., Budafoki-ut 22. szám.

Sürgőnyczim: SZÉNÉRCZ BUDAPEST.

TELEFON: 130-95.

(5. XII. 8.)

Fenyőmagvaim mind magyarhonuak és magasértékűek!

Elismert pontos kiszolgálás.

Sándor Imre

erdészeti magkereskedő és erdészeti csemetenyaggyártó.

Székesfehérvár

ajánl:

mindennemű erdészeti fagyvakat és azok csemetéit elérhetetlen minőségben és versenyárak mellett.

Előrendű szolid cég.

(8. VI. 6)

Ákác és kocsánytalan makkszükségletet már most biztosítani kérem.

Bükkmakk! Akác- és glediosiamagvak!

Stainer Gyula

császári és királyi udvari szállító

Magyar magpergetőgyár, erdészeti magnagy-
kereskedés, **KÖRMEND** (Vas megye).

Erdészeti csemetetelepek: **ZALAEGERSZEG.**

Erdészeti magvak! Elismert megbízható minőségű, szavatolt csiraképességű: **tülelevelű, lomblevelű magvak:** luczfenyő, erdeifenyő, vörösfenyő, feketefenyő, banksfenyő, simafenyő stb. **Akác, glediosia, kocsányos és kocsánytalan tölgy-makk!** **Gyümölcsmagvak:** Alma-, körtemagvak, prima. **Facsemeték!** Tülelevelű, lomblevelű facsemeték 1, 2, 3 és 4 évesek. **Disz- és sorfák. Diszfenyők.** Külön árajánlattal azonnal szíveren szolgálok. **Buxus. Gyümölcsvadonczok.**

Kocsányos, kocsánytalan tölgy-makk!

(7. VII. 7.)

Erdészeti csemeték!

Fenyőmagvak!

MÜLLER ÁRMIN

vas- és fém-tömegeszközök gyára,
erdészeti mérő- és jelzőeszközök

BUDAPEST, VI., ÜTEG-UTCZA 19. SZÁM.

TELEFON 137-57.

KÜLÖNLEGESSÉG:

Sándor Lajos m. kir. kereskedelemügyi
minisztériumi műszaki tanácsos **szab.**
„**DIADAL**” talpfakapcsolóinak
kizárólagos gyártása

Az egyetlen hazai ilyenmű vállalat, hol mindennemű erdészeti szerszámok
jutányos áron központosítva vannak. Nincsen zavar a beszerzésnél,
gyors és pontos kiszolgálás, versenyárak. — Számos m. kir. állami erdő-
hivatal, járási erdőgondnokságok, városi és uradalmi erdőhivatal állandó
szállítója. Tömeges elismerőlevelé vevőktől.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

(11. XXIV. 8.)

ERDÉSZETI CSEMETÉK ÉS MAGVAK

a legmegbízhatóbb minőségben és a legjutányosabb árakon beszerezhetők a **MAGYAR ERDÉSZETI ÉS KERTÉSZETI VÁLLALATNÁL, Neumayr és Társa, csemete- és magkereskedés, csemetetermelés, Zalaegerszeg.** Árjegyzék kívánatra megküldetik! Nagyobb szükségletnél előnyárlánylat! (9. VI. 6.)

Sorfák és suhángok utak mellé, parkokba és erdősítési célra. Kanadai, pyramis (jegénye) nyár, vadgesztenye, amerikai kőris, későn fakadó tölgy, zöld juhar, ákác, prunus serotina 2·5—5 m magas fiatal sima kérgű, egészséges példányok. Továbbá Heliunthi salsifis gumó.

Várdaróc, u. p. Bellye.

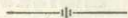
(12. IV. 3.)

Főhercegi erdőgondnokság.

A legújabb NOBEL-féle veszély nélkül kezelhető ASTRALIT

nevű robbantóanyaggal való erdőirtások a kézi-
irtással szemben a következő előnyöket biztosítják:

A munkaidő két harmadának megtakarítását. Hihetetlen kevesebb munkaerőt. Jelentékenyen kevesebb kiadást. Azonnal eketés, a gyökérmentes talajt, nem létezik többé eketés. Mindjárt az első évben termést, mivel az ASTRALIT-tal való gyors robbantási munka következtében a tavaszi vetés ideje nem mulasztatik el. Nagyobb famennyiség termelést a gyökérfa kitermelése által. A gyökereknek és tuskóknak előnyösebb értékesítését, mivel szállítható nagyságban hasítódik össze. Nagyművi és mély talajlazítást.

A legújabb NOBEL-féle szabad. veszély nélkül kezelhető ASTRALIT

nevű robbantóanyag: a jelenkor elismert legjobb és leghatásosabb biztonsági robbantóanyaga. Bármily robbantási munkánál a legnagyobb megtakarítást eredményezi. Az ASTRALIT a legnagyobb előnnyel még a következő munkálatoknál is használható: talajjavításhoz, talajlazításhoz, szőlőforgatáshoz, gyümölcsfagödrök kirobbantására, a vizet át nem boesató rétegek áttöréséhez stb. stb. Az ASTRALIT lökés, dörzsölés és tüzzel szemben érzéketlen, amiért is a **hatóság** által „veszély nélkül kezelhető” robbantóanyagnak lett minősítve, minok következtében a dinamitra nézve fennálló elővigyázati szabályok, a szállítás és raktározás szempontjából, az ASTRALIT-ra nem terjednek ki; a vasuton **teher- és gyorsárúként** is szállítható. Az ASTRALIT minden munkásnak a kezébe adható.

A DYNAMIT NOBEL R.-T., WIEN és POZSONYBAN

szívesen szolgál felvilágosításokkal és az ilyen munkákhoz díjmentesen küld robbantótechnikusokat, kik a munkásokat bevezetik. **Tájékoztatót az ASTRALIT-ról és UTMUTATÓT a tuskóirtásról** ingyen küld. (13. VI. 4.)

Kizárólag saját pergetésű hazai fenyőmagvak!

Kitünő minőségű

**Erdészeti magvak,
Facsemeték,**

Gyümölcsmagvak,
Tölgymakk,
Gazdasági és fűmagvak,
Fűmagkeverékek,
Sorfák, Diszfenyők, Bokrok,
Gyümölcsfák és vadonozok,
Rózsák legnemesebb fajokban,
Remis-csemeték,
Helianthi salsifis és
Csicsóka vadeletésre.

Első és egyedüli magpergető
a Monarchiában, melynek
saját nagy (100 hold) fa-
iskolái vannak.

FARAGÓ BÉLA

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ

ZALAEGRSZEG

Árjegyzékkel és árajánlattal
kívánatra szívesen szolgálók!

(10. V. 5)

A nyitrai püspökségi uradalom zsérei erdejébe egy szakvizsgázott erdőőr mielőbbi belépéssel felvételik. Pályázók sajátkezüleg irt kérvényeiket, eredeti bizonyítványokkal, vagy ezek közjegyzőileg hitelesített másolatával felszerelve, az uradalmi igazgatósághoz Mocsonokra (Nyitra megye) küldjék.

(17. III. 2.)

Fenyőfaárverési hirdetmény. A havasrekettyei volt urbéreseknek 882/1913. számú miniszteri rendelettel engedélyezett 50 kat. hold rendkívüli fahasználati területen található 578 m^3 luczfenyő-épület- és fűrészrönköfára becsült fakészlet 3547 (háromezeröttszáznegyvenhét) korona kikiáltási ár mellett, továbbá a 78142/1913. számú miniszteri rendelettel engedélyezett 511 kat. holdon található 7324 m^3 luczfenyő-épület- és fűrészrönköfára becsült fakészlet 32.910 (harminczkétezerkilencszáztíz) korona kikiáltási ár mellett folyó évi május hó 6-án d. e. 10 órakor a községházán, zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Bánatpénz az első összegnél 354 korona, a második összegnél 3291 korona.

Eladás becsértéken alól nem fog történni.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Ajánlat tehető külön-külön és a két fatömegre együttesen is.

Árverési és szerződési feltételek és a becslési adatok a bánffyahunyadi m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Havasrekettye (u. p. Meregnyó, vasútállomás Nagykalota), 1914. évi márczius hó 19-én.

Anka Pál s. k. (16. II. 2.)
árverési megbízott.

Balázs Péter Gyorgyi s. k.
árverési megbízott.

Ákáczmag. Erdélyi termés 500 kg à 1 korona 60 fillérrel csomagolva és válaszuti állomáson feladva alulirotnál kapható.

Kecsed, u. p. Nagyiklód.

(18. II. 2.)

Steuka Lajos
erdőgondnok.

Faeladási hirdetmény. 135/914. mj. szám. — A csikvár-megyei magánjavak igazgatósága eladja Csikszeredában az igazgatóság hivatalos helyiségében (vármegye-házánál) 1914. évi május hó 5-én délelőtt 10 órakor zárt írásbeli ajánlatok alapján tartandó nyilvános árverésen a Csik vármegye Gyergyótölgyes község határában levő Szárazvölgynek, Szerencsepatak és Jegespatak nevű részében mintegy 1323 kat. hold területén rendszeres gazdasági terv alapján 6 évi kihasználásra engedélyezett fenyő- és bükkfa-állományát.

A vágás területe a Borszék—Tölgyes—Román országúttól 10.3 kilométer, a Máv. Maroshévíz állomásától pedig 43 kilométer távolban van. Tutajbekötő és rakodó 16 kilométer távolságban, Gyergyótölgyesen van.

Az eladás tárgyát képező faállomány törzsenkénti bemérés szerint a következő:

1. Szerencsepatakban luczfenyő 134.410 drb., jegenyefenyő 16.327 drb., bükkfa 8980 drb., melynek fatömege:

luczfenyő $\left\{ \begin{array}{l} \text{bruttó} = 129.244 \\ \text{nettó} = 95.420 \end{array} \right\} m^3$, jegenyefenyő $\left\{ \begin{array}{l} \text{bruttó} = 26.077 \\ \text{nettó} = 19.281 \end{array} \right\} m^3$,
bükk $\left\{ \begin{array}{l} \text{bruttó} = 10.545 \\ \text{nettó} = 9.206 \end{array} \right\} m^3$.

2. *Jegespatakban* luczfenyő 126.266 drb., jegenyefenyő 6970 drb., bükk 6037 drb., melynek fatömege:

$$\begin{aligned} \text{luczfenyő} & \left\{ \begin{array}{l} \text{bruttó} = 138.315 \\ \text{nettó} = 99.742 \end{array} \right\} m^3, \text{jegenyefenyő} & \left\{ \begin{array}{l} \text{bruttó} = 13.489 \\ \text{nettó} = 9.430 \end{array} \right\} m^3 \\ \text{bükk} & \left\{ \begin{array}{l} \text{bruttó} = 7087 \\ \text{nettó} = 6187 \end{array} \right\} m^3. \end{aligned}$$

Összesen: fenyő 283.973 drb., bükk 15.017 drb., melynek fatömege:

$$\text{fenyő} \left\{ \begin{array}{l} \text{bruttó} = 307.126 \\ \text{nettó} = 223.872 \end{array} \right\} m^3, \text{bükk} \left\{ \begin{array}{l} \text{bruttó} = 17.632 \\ \text{nettó} = 15.393 \end{array} \right\} m^3.$$

Kikiáltási ár $\left\{ \begin{array}{l} \text{Szerencsepatakra} = 798.830 \\ \text{Jegespatakra} = 782.400 \end{array} \right\}$ az egészre együtt 1,581.230 korona, bánatpénz a kikiáltási árnak 10 százaléka. Kihasználás időtartama 6 év.

Ajánlatok tehetők külön a szerencsepataki és külön a jegespataki erdőkre, vagy pedig együtt az egészre.

Az árverési és szerződési feltételek az erdőbirtokos alulirott képviselőjénél, továbbá a csikszeredai m. kir. állami erdőhivatalnál és a *gyergyótölgyesi* m. kir. járási erdőgondnokságnál rendelkezésre állanak. Az erdőgondnokságnál megtekinthető a részletes becslési munkálat is.

Olyan ajánlatok, melyek az árverési és szerződési feltételektől eltérnek, vagy bánatpénzzel ellátva nincsenek, vagy pedig az ajánlatok felbontásának megkezdése után érkeznek, figyelembe nem vétetnek; utóajánlatok el nem fogadtatnak.

Az írásbeli zárt ajánlatok az árverés tartására fent meghatározott időig az árverező bizottság elnökénél nyújtandók be, ha postán küldetnek: „A vármegyei magánjavak igazgatóságának, Csikszereda” czimzendők és „Ajánlat az 1914. évi május hó 5-én tartandó faeladáshoz” felirással is ellátandók.

A megajánlott összeg számokkal és betűkkel is kiirandó s az ajánlatban kifejezendő az, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket teljesen ismeri és magát azoknak aláveti; s hogy az ajánlat a szerencsepataki, vagy a jegespataki faállományra, vagy az eladás tárgyát képező összes faállományra tétetik-e?

Ha az eladás tárgyát képező összes faállományra tétetik ajánlat, abban az esetben a szerencsepataki és jegespataki faállományért megajánlott vételár külön-külön is feltüntetendő.

Csikszereda, 1914. évi márczius hó 19-én.
(19. II. 2.)

Dr. Csiky József
igazgató.

KELTETŐTOJÁSOK

tavaszi szállításra előjegyezhető. Angliából hozatott fajtisza elsőrendű **hófehér orpington**, **hófehér wyandotte** (kitűnő téli tojók), **sárga orpington**, **fekete langsán**, **kendermagos plimut rocks**, **hófehér óriási pekingi kacsattojások** darabja 60 fillér. Törés- és rázásmentes biztos csomagolás faládákban ingyen.

Hazai és külföldi
21 kiállításon leg-
első és legnagyobb
kitüntetés.
Allami nagy aranyérem

Reitter Oszkár

főkapitány fajbaromfigazdasága,
Nagybecskereken.

(20. II. 2)

Végzett erdőmérnök hallgató, ki gyakorlati szolgálatban is állott, azonnali belépésre állást keres; érdeklődök dr. Keresztes József ügyvéd, Kiskunhalas címre irjanak. (21. III. 2.)

Pályázati hirdetés. Hont vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának 448/1914. sz. határozatában nyert megbízás folytán a 900 K évi összilletményével javadalmazott *bakabányai járási erdőőri állásra* újabb pályázat nyitattik.

Pályázhatnak mindazok, akik 24-ik életévüket betöltötték, de 35 évesnél nem idősebbek, feddhetlen életűek, törvényes szak-képzettséggel bírnak, teljesen egészségesek és a hivatalos nyelven kívül lehetőleg a tót nyelvet is bírják.

A szabályszerűen kiállított és sajátkezűleg irt kérvények az előbb felsorolt kellékeket igazoló hiteles okmányok csatolása mellett *legkésőbb*en folyó évi április hó 25-ig a balassagyarmati m. kir. állami erdőhivatalhoz nyújtandók be.

Balassagyarmaton, 1914. márczius hó 10.
(22)

M. kir. állami erdőhivatal.

Árverési hirdetmény. Alulírott a hibbei volt urbéresek nevében ezennel közhirre teszi, hogy az 1914. évi április 23-án Hibbén a községi iroda helyiségében a hibbei volt érbéresek tulajdonát képező „Rigal” meg „Vachtarova” dülőben tövön álló 9697 drb. lucz és 7073 drb. erdei fenyőszálfa és kérge szó és írásbeli a fent határidőül kitűzött napon délelőtt 9 órakor megtartandó másodszori nyilvános árverés útján tövön fog eladatni.

A erdő fakészlete 6036 köbméter, becsára 56.063 K 93 f.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Részletes becslési munkát, árverési és szerződési feltételek az alulírottnál és a m. kir. járasi erdőgondnokságnál Liptószentivánban megtekinthetők.

Hibbén, 1914. évi márczius hó 30-án.

(23)

Buziak Péter s. k.

hibbei v. urbéresek elnöke.

Pályázati hirdetmény. A livosenyi revindikált havasok nemes közbirtokossága a felsőbarbatyeni revindikált és szegregált havasok közbirtokosságai a hobitsiny-felsőurikányi revindikált és szegregált havasok közbirtokosságainak f. évi márczius hó 3-án tartott közgyűlésében hozott határozata alapján közhirre teszem, hogy erdő-őri teendőkkal egybekötött erdőgazdai állásra pályázatot hirdetek.

Évi fizetés 1200 K.

Lótartási átalány 300 K.

Pályázhatnak erdő-őri vizsgával bíró nagykoru magyar állampolgárok. A pályázati kérvények a képesítést, továbbá az eddigi alkalmazást igazoló okmányokkal együtt alulírott közbirtokossági elnök kezéhez f. évi április hó 29-ig adandók be.

Nalócz (u. p. Hátszeg), 1914. évi márczius hó 27-én.

(24)

Dr. Naláczy Ákos

közbirtokossági elnök.

Termelt erdei Fenyőhaszonfa eladás. 2300/1914. ügyszám.
— A delnekakasfalvai m. kir. erdőgondnokság 1832'37 tömörköbméter 1913. évi épületfa termése az 1914. évi április hó 21-én délelőtt 10 órakor Tótsóvárt az erdőhivatal helyiségében zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános árverés útján eladásra bocsájtatik.

Írásbeli ajánlatok 1914. évi április hó 20-án déli 12 óráig nyújtandók be Tótsóvárt a m. kir. erdőhivatalnál.

Az erdőrészleteket és kikiáltási árat feltüntető részletezés valamint az árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál beszerezhetők.

Tótsóvár, 1914. évi márczius havában.

(25)

M. kir. erdőhivatal.

Faarverési hirdetmény. 529/914. sz. — Barczarozsnyó község előljárósága ezennel közhirrre teszi, miszerint a közig. erdősz. albizottságnak 322/913. számú határozata alapján „B” ü. o. I. v. s. 2. tag a, b, c, osztagjaiban levő s még ki nem használt fatömeget, mely áll: 5490 m^3 jegenyefenyőműfából és 15.253 m^3 bükkfatüzi-fából 1914. évi április hó 25-én d. e. 11 órakor a községházánál zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli nyilvános árverésen el fogja árverezni.

Kikiáltási ár mindkét választékra összesen: 56.844 K 92 f, mely összegnek 10⁰/o-a az árverezés megkezdése előtt az árverezést vezető megbízott kezéhez készpénzben avagy óvadékképes értékpapirban leteendő.

A fatömeg becsáron alul nem fog eladatni, utóajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A részletes becslés adatai Barczarozsnyó község előljáróságánál a hivatalos órák alatt betekintheők, ugyszintén az árverezési és szerződési feltételek.

Barczarozsnyó, 1914. április hó 1-én.

(27)

A községi előljáróság.

Faeladási hirdetmény. 1526/1914. ügyszám. — Az alulirt m. kir. erdőigazgatóság közhirrre teszi, hogy Besztercze-Naszód vármegyében a borgói-alsó, szamosvölgyi-alsó és szamosvölgyi-felső m. kir. erdőgondnokságok kerületeiben a volt naszódvidéki községek egyesítve kezelt erdeiből 1914. évi július hó 1-től számított öt (5) év alatt kihasználandó s az alábbi kimutatásban kitüntetett fakészleteknek tövön való eladása iránt Beszterczen a m. kir. erdőigazgatóság hivatali helyiségében 1914. évi május hó 7-én, a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur jóváhagyásának fentartása mellett, zárt írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás fog tartatni.

Csoport	A m. kir. erdő-gondnokság neve és székhelye	A kihasználható erdő					B e c s ü l t f a k é s z l e t							J e g y z e t
		gazdasági terv szerinti elnevezése				kiterjedése	Luczfenyő	Jegye-fenyő	Fenyőössze-sen	Kőris	Bükk	Kikiáltási ára		
		gazd. oszt.	vágás-sor	tag	erdőrész	kat. hold						t ö m ö r k ö b m é t e r		
I.	Szamos-völgyi-felső Óradna	C I.	4	23—34	302·91	34292	10830	45122	34	5510				
		C III.	14	26—47	435·48	55654	13283	68937	134	11198				
		C IV.	20	13	108·65	1708	2565	4273	434	5440				
	Összesen ---				847·04	91654	26678	118332	602	22148	1205358	—	1. Fenyő- és kőrisfa tömegéből a kéreg és fatermelési apadék le van számítva	
II.	Borgói-alsó Borgóprund	A II.	12	136—149	431·62	56511	23874	70385		19496				
		A IV.	24	69—76	327·95	13939	20646	34585		15557				
		A VII.	37	1—16	207·77	8095	9908	18003		8410				
	Összesen ---				967·34	78545	44428	122973		43463	1239698	—	2. Bükkfa tömegében a mufa, hasáb- és dorongtüzifa együtt van kimutatva	
III.	Szamosvölgyi-alsó Dombhát fürdő	A II.	12	106—117	308·84	33029	15301	48330		13321				
		A III.	13	1—2	116·38	8864	4990	13854		8349				
	Összesen ---				425·22	41893	20291	62184		21670	606858	—	3. I., II. és III.-hoz hozzátartozik a fűrésztelep és I.-hez még az erdei vasut díjtalan használati joga is; II. és III.-hoz a fahozamokat eladó szállítja erdei vasutakon le, megállapított átalány-összegek fejében	

1. Fenyő- és kőrisfa tömegéből a kéreg és fatermelési apadék le van számítva

2. Bükkfa tömegében a mufa, hasáb- és dorongtüzifa együtt van kimutatva

3. I., II. és III.-hoz hozzátartozik a fűrésztelep és I.-hez még az erdei vasut díjtalan használati joga is; II. és III.-hoz a fahozamokat eladó szállítja erdei vasutakon le, megállapított átlányösszegek fejében

Az ajánlatok benyújtásának határideje *1914. évi május hó 7-én délelőtt 11 óra* és azok egy vagy több csoportra, de külön-külön teendők. Az ajánlatban ki kell tüntetni, hogy az a fenti csoportok melyikébe sorozott erdőrészesletekre vonatkozik.

Ajánlattevő az ivenként egy koronás bélyeggel ellátott és a megajánlott vételár öt (5) százalékát kitevő bánatpénzzel felszerelt írásbeli ajánlatában, melyben a megajánlott vételár összege szóval és számjegyekkel is tisztán kiirandó, határozottan kijelenteni tartozik, hogy az árverési és szerződési részletes feltételeket ismeri és azok rendelkezéseinek magát feltétlenül aláveti. Olyan vételi ajánlatok, amelyek ezen feltételeknek nem felelnek meg, elkésve nyújtatnak be, vagy pedig a megállapított eladási feltételektől eltérő kikötéseket tartalmaznak, figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverési és szerződési részletes feltételek a beszterczei m. kir. erdőigazgatóságnál és a fenti kimutatásban irt erdőgondnokságoknál a hivatalos órák idejében bármikor megtekinthetők. Érdeklődőknek azokat az erdőigazgatóság 20 (husz) korona ellenében a vágások térképeivel együtt meg is küldi.

Besztercze, 1914. évi márczius hó 31-én.

(26)

M. kir. erdőigazgatóság.

Faeladási hirdetmény. 2046/1914. tan. sz. — Rózsahegy r. t. város az 1914—1918. évekre esedékes és az 1914., 1915., 1916., 1917., 1918. években a jóváhagyott rendszeres gazdasági terv szerint megállapított évi részletekben tarolandó összesen 331·7 kat. hold kiterjedésű erdővágásokban kiszámlált mintegy 67·402 drb. fenyőszálfát kéreggel együtt, mintegy 54·268 m^3 fatömeggel nyilvános írásbeli árverésen, mely 1914. évi április hó 20-án Rózsahegy r. t. város nagytermében délelőtti 11 órakor fog megtartatni, tövön az erdőn eladja.

Katasztrális holdankint hivatalosan megállapított becsár, mint kikiáltási ár 1250 K. Bánatpénz, mely az 5 évi szerződéses időtartamra biztosítéki összeg gyanánt visszatartatik, 20.000 K.

Vevő köteles a városi két keretes vízi fűrészt 1914. október 1-től, 1919. október 1-ig 5 évi időtartamra 4000 K évi bérösszegért bérbevenni és fűrészművezetőről gondoskodni.

A becslési munkálat Rózsahegy r. t. város polgármesterénél megtekinthető. A zárt írásbeli ajánlatok 1914. évi április hó 19-ikéig délutáni 5 (öt) órájáig a polgármester czimére megküldendők.

Rózsahegy, 1914. évi április hó 1-én.

(29)

Króner Béla

polgármesterhelyettes.

Fenyőfaeladás. 18/1914. szám. — A dragomérfalvai nemesi közbirtokosság az 1914. év május hó 5-én d. u. 2 órakor a községi házában tartandó zárt írásbeli ajánlati versenynyel egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladja az „A” üzemosztály II-ik vágás-sorozat 75/76. osztagaiban (Laksor, Turkuseszk) megtakarított 1400 kat. hold vágásterületén álló 4041 drb. (négyezernegyvenegy) 7929 m^3 műfatartalomra becsült fenyőfa, 346 drb 171 m^3 műfatartalomra becsült juharfatörzset és 1560 m^3 műfára becsült bükkfát.

A kikiáltási ár, mint hivatalosan megállapított becsérték 46.000 (negyvenhatezer) korona, a bánatpénz ennek 10⁰/_o-a vagyis 4600 K.

A fakészlet — harmadik árverés lévén — a becsértéken alul is el fog adatni. Későn beérkezett, avagy a feltételektől eltérő és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverési és szerződési feltételek, valamint a részletes becslési adatok betekintheők a dragomérfalvai járási m. kir. erdőgondnokságnál (székhelye Máramarossziget, Szilágyi-István-utca) és a közbirtokosság elnökénél Dragomérfalván.

Dragomérfalva, 1914. évi márczius hó 26-án.

Somogyi Rezső

(28)

Balás Imre

kb. jegyző.

kb. elnök.

Termelt fenyőhaszonfaeladás. (Garamparti rakodón.) 15.864/1914. sz. — A luczatői és garamszentandrászi erdőgondnokságoknál termelt és garamparti rakodókra kihozott 4034.68 m^3 fenyőhaszonfa és 16.700 folyóméter fenyőrudfa öt csoportra osztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi április hó 20-án déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál, ahol az 1914. évi április hó 21-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A csoportok beosztását és a kikiáltási árakat feltüntető kimutatás, árverési és eladási feltételek, ajánlati űrlap és boríték a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. márczius hóban.

(30)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Termelt fenyőhaszonfaeladás. (Garamparti rakodón.) 16355/1914. szám. A garamszentandrási erdőgondnokságnál termelt és garamparti rakodókra hozott 1580·63 m³ fenyőhaszonfa, műszerfa és 2939 folyóméter fenyőrudfa három csoportra osztva, zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi április hó 20-án déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán, a m. kir. erdőigazgatóságnál, ahol azok 1914. évi április hó 21-én délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A csoportok beosztását és a kikiáltási árakat feltüntető kimutatás, árverési és eladási feltételek, ajánlati űrlap és boríték a besztercebányai erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi márczius hóban.

(31)

M. kir. Földmivelésügyi miniszter.

Pályázati hirdetmény. 6579/1914. a. — Gyöngyös r. t. város képviselőtestülete a folyó 1914. évi május hó 2-án d. e. 9 órakor tisztújító közgyűlést fog tartani, amely alkalommal a folyó évi május hó 1-étől 6 évi időtartamra *a városi erdőmesteri állás is be fog tölteni.*

A állás javadalmazása: a IX. fizetési osztálynak megfelelő fizetés, Mátrafüreden természetbeni lakás, hivatalos helyiséggel és kerttel, egy katasztrális hold 637 □-öl föld használata, a kezelése alatt álló erdőből befolyt készpénz 5⁰/₀-ának ⁷/₁₄-ed része, szabadfűtési jog a város által levágott fából, a fuvar azonban az erdőmestert terheli, 4 tehén és 8 anyasertés s ezek egy évi szaporulatának legeltetési joga a városi csordák legeltetési területén, az erdei kaszálókön levágható fűtermés ¹⁴/₂₁-ed része, az erdőmester és az erdőőrök a fűvet a részesedés arányában saját költségükön, közösen vágatják, gyűjtetik és szállítatják lakásaikra s a területek tisztántartási költségei is őket terheli. Csemetével beültetett területen kaszálni nem szabad. A Parkerdő fűtermése ide nem tartozik.

Az erdőmester a IX. fizetési osztályban a magasabb fokozatokba az 1912. évi LVIII. t.-cz.-ben meghatározott időközökben lép elő.

Az állásra csak az 1883. évi I. t.-cz. 12. §-ában meghatározott képesítéssel bírók pályázhatnak.

Az állás jelenleg betöltetlen.

Felhivom ennél fogva mindazokat, kikezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényüket nálam a folyó évi április hó 28. napjának d. u. 1 órájáig hozzám, Hevesvármegye alispánjához (Eger) adják be, mert a később érkező kérvényeket nem vehetem figyelembe.

Eger, 1914. április hó 6-án.

(32)

Majzik Viktor
alispán.

Termelt fenyőhaszonfaanyagok eladása. 1331/1914. sz. — A lipitújvári főerdőhivatal likavai és oszadai erdőgondnokságaiba termelt és rakodókra kihozott 69 ü^{m^3} hántott fenyőműhasábfa, 927 drb. lécs vagy kutostor, 62.328 fm vegyes méretű fenyőrudfa és 2511.48 tm^3 fenyőépület és műszerfa, hét eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján kerül eladásra.

Az ajánlatok, melyek legkésőbb 1914. évi április hó 27-én délután 7 óráig nyújtandók be Lipitújváron a m. kir. főerdőhivatalnál, április hó 28-án délelőtt 11 órakor fognak a főerdőhivatal helyiségében nyilvánosan felbontatni.

Az eladásra bocsátott faanyagok részletezését, kikiáltási árait feltüntető egybeállítás, árverési feltételek, az ajánlati űrlap és boríték a lipitújvári főerdőhivatalnál beszerezhetők.

Lipitújvár, 1914. évi április hóban.

(33)

M. kir. főerdőhivatal.

Faeladási hirdetmény. 999/914. sz. — Szárhegy község eladja Szárhegy községhezánál 1914. évi május hó 6-án délelőtt 10 órakor kezdődő árverésen a Csik megye Szárhegy község II. határrészében levő „Kupás” és „Kabolás” patakra hajló erdejének mintegy 358.8 kat. hold területen levő 22136/911. és 45152/912. F. M. számú rendeletekkel kihasználásra engedélyezett lucz- és jegenyefenyő faállományát.

Az eladás tárgyát képező vágásterület a Borszék-Gyergyótölgyes, valamint a Gyergyótölgyes-Bélbor felé vezető utak elágazásától 3·0—4·5 *km*-nyire fekszik.

A faállomány törzsenkénti felvétellel számított.

Famennyiség és kikiáltási ár a következő:

A vágásterület			Fanem	Törzszám 10 cm, illetve 20 cm mellmag. át- mérőn felül	Bruttó fatömeg (csúcs, kéreg és ág nélkül)	Nettó hasznosfa- tömeg hang- szeriával együtt	Becsérték mint kikiáltási ár	
száma	megnevezése	nagy- sága		darab			m ³	m ³
I.	Kupáspatakra hajló rész 3., 4., 5., 6. tag	162·1	luczfenyő	24738	23783	20568	207253	—
			jegenye- fenyő	5221	8690	7485		
II.	Kabolás-patakra hajló rész 4/1, 9., 10., 11., 12., 13. tag	196·7	luczfenyő	37474	40357	35282	310587	—
			jegenye- fenyő	4875	9129	7932		
Összesen		358·8		72308	81959	71267	517840	—

Írásbeli ajánlat tehető külön a „Kupás“-ra és külön a „Kabolás“-ra, vagy a kettőre (I. és II.) együtt. Utóbbi esetben a megajánlott összeg számokkal és betűkkel kiírandó külön a Kupás és külön a Kabolás erdőrészeire is.

Az írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverező bizottság elnökénél nyújtandók be. Az ajánlatban kifejezendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti és a kikiáltási ár 10%-ának megfelelő bánatpénzzel látandók el.

A szóbeli árverésen résztvenni szándékozók kötelesek a megvenni szándékoltnak vágásterület kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban az árverési elnök kezéhez letenni.

A bánatpénz előre a gyergyószentmiklósi m. kir. adóhivatalhoz is befizethető, mely esetben a befizetés adóhivatali nyugtával igazolandó.

Kihasználási időtartam az egyes erdőrészeknek külön-külön két év, vágáskitakarítással együtt három év; az egész erdőrésznek négy év, vágástakarítással együtt öt év.

Az árverési és szerződési feltételek az erdőbirtokos alulirott képviselőjénél, továbbá a Gyergyószentmiklóson levő gyergyóalfalvi m. kir. járási erdőgondnokságnál rendelkezésre állanak. Az erdőgondnokságnál megtekinthetők a részletes becslési munkálatok is.

Olyan ajánlatok, melyek az árverési és szerződési feltételektől eltérnek, vagy bánatpénzzel ellátva nincsenek, figyelembe nem vétetnek.

Utóajánlatok nem fogadtnak el.

Szárhegy (Csik m.), 1914. évi április hó 5-én.

A községi előljáróság:

Árpa Lajos
községi jegyző.

(34)

Oláh Albert
községi bíró.

Keménytüzifa- és tölgyoszlopeladás. (Marosparti rakodókon.) 711/1914. sz. — A dorgosi m. kir. erdőgondnokság marosaszói és maroseperjesi, marosparti rakodóján készletezett összesen 6018 ürm^3 keményhasáb- és 2442 ürm^3 keménydorongtüzifa, fanemek szerint választékolva, valamint 468 darab tölgykerítésoszlop hét eladási csoportban zárt írásbeli ajánlatok mellett, nyilvános versenytárgyaláson eladatik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1912. évi április hó 27-én déli 12 óráig a lippai m. kir. főerdőhivatalnál nyújtandók be, ahol azok 1914. évi április hó 28-án délelőtt 9 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok a lippai m. kir. főerdőhivatalnál és a dorgosi m. kir. erdőgondnokságnál szerezhetők be.

Lippa, 1914. évi április hónapban.

(35)

M. kir. főerdőhivatal.

Árverési hirdetmény. — A verbiczi volt urbéreszek közbirtokosságának tulajdonát képező, Szvarinban, a rakpartra kiszállított, 27.184 korona 96 fillérre becsült és 1836'9 m^3 -t tevő lucz-, erdei és vörösfenyő, szál- és rönkfa Verbiczen a községi irodában

1914. évi április hó 30-án d. u. 2 órakor megtartandó írásbeli zárt ajánlati versenytárgyalás útján el fog adatni.

A részletes becslési munkálat és árverési feltételek Verbicz község jegyzőjénél, valamint a lipótszentiváni m. kir. erdőgondnokságnál bármikor megtekinthetők.

Verbicz, 1914. évi április hó 6-án.

(36)

Mikó Péter

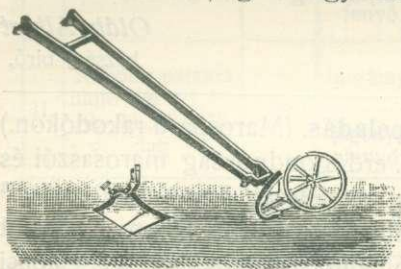
közb. elnök.

Az egykerekű kézikapáló és töltőgető eke. Minden faiskolában nélkülözhetetlen az egykerekű kézikapáló és töltőgető eke.

Súlya 8 kiló, sortávolság tetszés szerint állítható — súlypont kerékre esik —, igen nagy munkaeredményével tetemes kézierőt

takaríthatunk meg. Könnyű és biztos kezelés tekintetében minden más hasonló eszközt felülmul, jó, gyors és szép munkát végez, maga után barázdát nem hagy, csemetesorokat földdel nem borítja, a nagyobb gyomokat az ekevas elvágja, azok az eke előtt

nem torlódnak össze, csemetesorokban károsítás ugyszólván elő nem fordulhat, kézzel gyomlálás csak a csemetesorokban szükséges. Ezen készülék olcsósága feltűnő, ára 16 korona, töltőgetőfejjel 20 korona. Stádel Károly örökösei gépgyára Győrött. (37. IV. 1.)

Termelt tölgy-, szil- és cserépfafeldolgozás és tűzifa-eladás. (A vágásokban.) 1214/1914. szám. — A doroszlói m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó doroszlói erdő vágásában 96 tömörköbméter épületfa 1914. évi április hó 17-én és 18-án és 1300 ürköbméter tűzifa két és több ürköbméteres részletekben április 20-án és 21-én; továbbá a bezdáni m. kir. erdőgondnokság Öregerdő nevű vágásában 32 tömörköbméter épületfa és 908 ürköbméter tűzifa két és több ürköbméteres részletekben április hó 22-én a helyszínén nyilvános szóbeli versenytárgyaláson — melyen írásbeli ajánlatok is beadhatók — kerül eladásra.

Az árverési és szerződési feltételek az apatini m. kir. erdőhivatalnál beszerezhetők.

Apatin, 1914. évi április hóban.

(40)

M. kir. erdőhivatal.

FAJBAROMFIK és ezek TOJÁSAI.

Sárga és fehér Cocchn-China, Brahma, Langshan, fehér és sárga Orpington, Plymouth-Rochs, vörös Rhode-Island, Houdan, ára törzsenként (1 kakas és 2 tyúk) 50 korona, 1 tojás 80 fillér; vegyes színű törpe tyúkok törzsenként 18 korona, 1 tojás 30 fillér; hófehér törpe tyúkok törzsenként 25 korona, 1 tojás 50 fillér. Peking, Aylesbury és pézsma kacsák törzsenként 45—60 korona, 1 tojás 100—150 fillér; virginai hófehér pulykák törzsenként 60 korona, 1 tojás 150 fillér. Óriási emdeni ludak törzsenként 75 korona, 1 tojás 2 korona. Angol zöldhátú fázánok törzsenként 35 korona, 1 tojás 1 korona. Továbbá igen nagy készlet **tülevelű fákban** és pedig: luczfenyő 30—250 *cm* magas 30—180 fillér, tömjénfenyő 100—300 *cm* magas 120—250 fillér, fehérfenyő 30—300 *cm* magas 50—200 fillér, feketefenyő 30—120 *cm* magas 70—150 fillér, banksfenyő 30—200 *cm* magas 30—120 fillér darabonként. **Sövénycsemeték**: ákác és glaeditia 1—2 éves, 1000 darabonként 5—12 korona. Magastörzsű, bokor- és kuszórózsák darabonként 70 fillértől feljebb. Gyümölcsfák, diszfák, diszbokrok stb. Képes főárjegyzéket ingyen küld: **Gróf Batthyány Zsigmond urad. intézősége, Csandlak, Vas m.** (38)

Faeladási hirdetés. 39/1914. szám. — Csikszentmiklós róm. kath. egyházmegye eladja Csikszentmiklós községben az egyházmegye gyűléstermében 1914. évi május hó 16-án délelőtt 10 órakor kezdődő árverésen a Csik vármegye Csikszentmiklós II. rész Gyimesbükk községe határában levő Sáneczpaták nevű erdejének mintegy 298'04 kat. hold területén 15861/1910. sz. F. M. rendelettel kihasználásra engedélyezett lucz-, jegenye- és bükkfa-állományát.

A vágás területe a gyimesi országutól 6,5 km, a Máv. gyimesbükki állomásától pedig 6,5 km távolban van.

Az eladás tárgyát képező faállomány törzsenkénti bemérés szerint 48.460 m³ ép luczfenyő, 3212 m³ száraz lucz, 8241 m³ ép jegenye, 648 m³ száraz jegenye, 3268 m³ bükkhasáb, 238 m³ bükkdorong, összesen: 64.067 m³ fát tartalmaz.

Kikiáltási ár 523.900 K, azaz: ötszázhuszonháromezerkilencszáz korona. Bánatpénz a kikiáltási árnak 10%-a. Kihasználás időtartama 5 év.

Az árverési és szerződési feltételek az erdőbirtokos alulírott képviselőjénél, továbbá a szépvízi m. kir. járási erdőgondnokságnál rendelkezésére állanak. Az erdőgondnokságnál megtekinthető a részletes becslési munkát is.

Olyan ajánlatok, melyek az árverési és szerződési feltételektől eltérnek, vagy bánatpénzzel ellátva nincsenek, figyelembe nem vétetnek; utóajánlatok el nem fogadtatnak.

Írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverező bizottság elnökénél nyújtandók be. A megajánlott összeg számokkal és betűkkel is kiírandó s az ajánlatban kifejezendő az, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket teljesen ismeri és magát azoknak aláveti.

Csikszentmiklós, 1914. évi április hó 7-én.

Kovács Sándor
gondnok.

(39)

Kovács Mihály s. k.
plebános, ellenőr.

Keserü András
plebános.

Árverési hirdetmény. A kiszuczaujhelyi volt urbéresek az 1914. évi május hó 4-én délután 3 órakor a kiszuczaujhelyi volt urbéresek házában megtartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja a tulajdonát képező erdő 1914. évi vágásterület 6,8 kat. holdján tövő álló jegenye- és luczfenyő- 2595 drb. 1931 m³ haszonfát 23.000 K becsárban, ezenkívül kitermelt és választékok szerint rakásolt jegenye- és luczfenyőből álló következő méretű faanyagot, u. m. 17 cm-nél vastagabb 174 darabot, 14—16 cm-es 1914 darabot, 12—13 cm-es 2380 darabot és 6—11 cm-es 8100 darabot.

Becsár 25.700 K. Bánatpénz 2570 K. Kiszállítási határidő bezárólag 1916. évi márczius hó 1-ig.

Az erdő Kiszuczaujhely vasutiállomástól 1.5 km távolságra fekszik.

Utó-, valamint becsáron alóli ajánlatok nem fogadtnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek a trencsényi m. kir. állami hivatalnál, a zsolnai felső m. kir. járási erdőgondnokságnál és alulirotnál tekinthetők meg.

Kiszuczaujhely, 1914. évi április hó 9-én.

(41)

Koszljár Pál

urb. elnök.

Faeladási hirdetmény. 78/1914. sz. — A bosorodi volt urbéres birtokosság a nagyméltósági m. kir. földművelésügyi miniszter urnak 130113/1913/I/A/2. számú magas engedélyével tarvágással eladásra engedélyezett „Faeragul és Livezseanu” nevű erdőrészből „B” ü.-o. 9., 10. és 12. osztagain mintegy 198'17 kat. holdon tölgymű-477 m³ bükk-tűzifa, esetleg szénfa 28.730 ürm³-re becsült faállományt folyó 1914. évi május hó 20-án délelőtt 10 órakor a bosorodi község házában tartandó szó- és írásbeli árverésen el fogja adni.

Kikiáltási ár 20.100 K.

Bánatpénz 2010 K.

Utóajánlatok nem fogadtnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek a bosorodi községi előljárásnál, a vajdahunyadi m. kir. járási erdőgondnokságnál és a dévai m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt tekinthetők.

Bosorod, 1914. évi márczius hó 21-én.

(42)

A bosorodi volt urbéres elnöksége.

Termelt fenyőhaszonfaeladás. 15861/1914/1/B/I. szám. — A vichodnai m. kir. erdőgondnokság fahozamából mintegy 1350 köbméter lucz- és jegenyefenyőhaszonfa Liptóújvárott 1914. évi április hó 28-án d. e. 10 órakor a főerdőhivatal hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános versenytárgyaláson eladásra kerül.

Az írásbeli ajánlatok a liptóújvári főerdőhivatalnál április hó 27-ik napján d. u. 7 óráig nyújtandók be.

A faanyagok kikiáltási áaira stb. vonatkozó részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlap és borítékok a m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Liptóújvár, 1914. évi április hóban.

(43)

M. kir. főerdőhivatal.

Fenyőtutajfaeladás. (1000 köbméteres részletekben.) 15861/1914/I/B/1. F. M. sz. — A szvarini, feketevági és teplicskai erdőgondnokságokból az 1914. év folyamán a Liptóújvárra letutajozandó mintegy 8000 tömör m^3 lucz- és jegenyőfenyőhaszonfa Liptóújvárott 1914. évi április hó 28-án délelőtt 10 órakor a főerdőhivatal hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános versenytárgyaláson eladásra kerül.

A zárt írásbeli ajánlatok a liptóújvári főerdőhivatalnál 1914. évi április hó 27-én délután 7 óráig nyújtandók be.

A verseny tárgyát képező faanyagra a részletek beosztására és a kikiáltási árakra vonatkozó részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok a liptóújvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Liptóújvár, 1914. évi április hóban.

(44)

M. kir. főerdőhivatal.

- RENDSZERES NÖVÉNYTAN. Irta: dr. Tuzson János. I. Általános rész és a virágtagok növények. Ára egyesületi tagoknak 8 K. Boltri ára 10 K.
- A FENYŐFÉLÉK FÁJÁNAK ÖSSZEHAISONLÍTÓ SZÖVEVTANA. Irta: dr. Hollendonner Ferencz. Ára tagoknak 16 K, másoknak 25 K.
- A TÖLGY ÉS FENYÉSZTÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K.
- AZ ÁKÁCFÁ MONOGRAFIÁJA. Irta: Vadas Jenő. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 6 K, másoknak 8 K.
- ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 4 K; 4 K 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.
- MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1906. Ára tagoknak 20 K, nem tagoknak 40 K.
- ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1889. (I—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892—5., 1899 (XIX.) 1901—3.: (XXI—XXIII.) évfolyam.
- Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.
- Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.
- Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.
- Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K 40 fill.
- Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.
- Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.
- Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., másoknak 1 K.
- Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.
- Az 1908. évi XXVIII. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.
- Az 1909. évi XXIX. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.
- Az 1910. és 1911. évi (XXX. és XXXI.) évf. ára tagoknak 2 K, másoknak 4 K.
- Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.
- TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)
- A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor. Ára tagoknak 4 K 80 fill., másoknak 6 K.
- HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.
- A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.
- A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K, másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.
- ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.
- A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára 1 K 20 fill. ill. 90 fill.
- ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K, másoknak 5 K.
- FÁBÓL KÉSZÍTETT CZUKOR ÉS ALKOHOL. Irta: dr. Zemplén Géza. Ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 f küldendő be. Kapható az Eggenberger-féle könyvkereskedésben is. (Budapest, IV. Kecskeméti-u. 3.)
- NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott II. füz. Mohok, edényes virágatlanok, tillelevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Maghás növények. Ára 3 K. Irta Fekete Lajos.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél továbbá megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 12 K, ill. 9 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 4 K, ill. 3 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐBECSLÉSTAN. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8, ill. 6 K. Kapható Fekete Lajos min. tanácsosnál Selmeczbányán.

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K (erdőgyakornokoknak 3 K, akadémiai hallgatóknak 2 K). Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

ERDŐRENDEZÉSÜNK FEJLESZTÉSÉRŐL. Irta Muzsnay Géza, Zsarnócza (Bars m.). Ára 5 K, bérmentesítve 5 K 45 f.

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Muzsnay Géza, Zsarnócza (Bars m.). Ára 10 K bérmentesítve, ajánlva 10 K 55 f.

Egyebütt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KÖRHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

AZ ERDŐ, ANNAK MŰVELÉSE, HASZNAI, VÉDELME ÉS RENDEZÉSE. 28 ábrával. Irta: Földes János. 1911. Megrendelhető a „Patria” irod. váll. és nyomdai r.-t.-nél, Budapest, IX., Üllői-út 25. Ára 1 K.

AZ ERDŐHASZNÁLATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbánya).

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVÉDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

GRAFOSZTATIKA ÉS VASSZERKEZETEK. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 8 K, másoknak 10 K. (Kapható ugyanott.)

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K és ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K 20 fill. Megrendelhetők a földmivelésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendező-sége. (Jolsva, Gömör m.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő. Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum körút 2. szám.

ÚTMUTATÁS ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSÉRE ÉS AZ AZOKKAL VALÓ BÁNÁSRA. Irta: Béky Albert. Kapható díjtalanul a m. kir. földmivelésügyi miniszterium könyvtárától levelező lapon kifejezett kívánsatra.

A MAGYAR BIRODALOM FONTOSABB FÁSNÖVÉNYEINEK MAG- ÉS TERMÉSHATÁROZÓJA. Irta: *Petricsek Adolf*. Selmeczbánya, 1909. Joerges A. özv. és fia kiadása. Ára 1 K 60 f.

„A VADÁSZ-VIZSLA.” Gyakorlati utmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. Irta: Stark Dezső főerdész. III. kiadás. Ára 2 K. Megrendelhető a „Patria” irodalmi vállalatnál, Budapest, Üllői-út 25.

KEDVEZMÉNY. A dr. Herezel-féle fásor-szanatorium (Budapest, VII., Városligeti fasor 9. sz.) vizgyógyintézetében az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 25% kedvezményben részesülnek. Kedvezményes jegyre szóló utalvány az egyesület titkári hivatala útján kapható.